

XX. ÉVFOLYAM
9. SZÁM

BUDAPEST, 1930
MÁRCIUS 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Szalánta.

Mégis csak beteljesedett, amit rettegve sejtettünk napokon keresztül: csendőr követte el a szalántai kettős gyilkosságot.

Miféle sötét és átkos végzet ül a mi szerencsétlen testületünk felett, ki vagy mi a bűnöse, felelőse annak, hogy időnkint szinte szabályszerű következetességgel visszatér egy-egy borzalmas eset, amely ponyváralvó szenzációk középpontjába állítja a testületet s beszélteti rólunk a világot, hogy az utcára is szegénylünk kimenni miatta. Miféle ördögi törvényszerűség van abban, hogy időnkint közénk tud furakodni egy-egy akasztófavirág, aki éveken keresztül el tudja rejteni a valódi arculatját, belerejtőzködik a csendőregyenruha tisztességébe, hogy a végén aztán egyszer mégis kitörjön belőle a gyilkos vagy a rabló, vagy mind a kettő.

Nem az a borzasztó, hogy tizenkétezer ember között mindig akad egy-két gonosztevő, hanem, hogy tizenkétezer csendőr között is akad. Nem hisszük, hogy lenne csendőrség a világon, amely nagyobb lelkiismeretességgel válogatná meg azokat, akiket magába fogad a több és gondosabb fáradságot fordítana a nevelésre, a kiképzésre, a jó és becsületes közszellem fenntartására, mint éppen a magyar: nem érhet tehát a vád, hogy a hiba nem egyesekben, hanem a testület egészében van. Ha mentegetőzni akarunk, fehozhatnók, hogy egyetlen ország csendőrsége sem mentes az ilyen esetektől, elvégre az ember mindig csak ember marad, akármilyen egyenruhát ölt is, legfeljebb az arány változhatik, hogy minden száz vagy ezer, vagy csak tízezer között akad-e egy gazember. Nem mutathat tehát senki újjal a magyar csendőrségre, hogy mi vagyunk az egyedüliek, akik gyilkosokat termelünk ki magunkból, de ezzel a megállapítással azért mégsem intézhetjük el egészen a dolgot, mert ha továbbra is igényt tartunk arra, hogy Európa legelső csendőrségének tartsanak bennünket, akkor nekünk kellene az egyedülieknek lennünk, akik közül sohasem kerülnek ki gyilkosok.

Nagyon jól tudjuk, hogy ezt sokkal könnyebb mondani, mint elérni, kivinni. De azért talán mégsem lenne lehetetlen, főleg az előjárói felelősség fokozott érvényrejuttatása révén. Mert például a szalántai eset minden apró részletét, főképpen pedig az előzményeit nem ismerjük még ugyan, de kizártnak tartjuk, hogy az előzményekben, a gyilkos csendőr

magatartásában, az áldozathoz való viszonyában, anyagi helyzetében stb., stb. soha egyetlen olyan momentum fel ne merült volna, amelynek egy jószemű és gondos előjáró figyelmét okvetlenül meg kellett volna ragadnia. Szolid, józan, becsületes emberek nem szoktak máról-holnapra, minden átmenet nélkül rablógyilkosokká válni; ezt az átmenetet kell idejében felismerni és megállítani. Sokszor egy áthelyezés is megteszi a magáét, máskor meg keményebb eszközökhöz kell folyamodni; minél tovább megy azonban valaki az ilyen eszközök alkalmazásának álhumánus vagy pipogya halogatásában, annál inkább van kitéve a szalántaihoz hasonló meglepetésnek és felelősségnek.

Három tényező érdemel ebből a szempontból különös figyelmet: a bor, a nő és a pénz. Az iszákos, a szoknyavadász és az eladósodott csendőrök szolgáltatják elsősorban azt a mindenre leghamarabb képes típust, amelyen az előjáró szemének és kezének mindig rajta kell lennie. Ez a három körülmény csalhatatlan jele annak, hogy valami nincsen a rendjén s hogy az előjárónak közbe kell lépnie. Hogy pedig ez milyen formában történjék, meddig tartson a jóakarató próbálkozás és mikor következze a testületnek az ilyen haszontalantól való megszabadítása, annak — úgy hisszük — nem szabad sok fejtörést okoznia, éppen ma, amikor a jelentkezők boldogok, ha a kerületi parancsnokság csak előjegyzésbe veszi is őket.

Nagyon szegyeljük a szalántai gáztettet és borsódzik a hátunk a kálváriától, ami még a bűnper továbbí folyamán reánk vár, mert bármennyire megtagadunk is minden érzelmi vagy erkölcsi közösséget a gyilkossal, mégis csak a mi nevünket és egyenruhánkat mocskolta be. Legyenek tárgyilagosak olvasóbajtársaink is, ha valahol szóba hozzák előttük az esetet: ismerjék be, hogy az rendkívül kínos és sajnálatos a testület szempontjából, de tiltakozzanak minden olyan állítás ellen, amely ebből az egy esetből az egész testületre vonatkozó általános következtetést akarna levonni. Feleljék az ilyennek azt, hogy Szalántán nem történt egyéb, mint hogy egy zsák tiszta búzába belevegyült valahogy egy szem konkoly. Szabad-e ezért az egész zsákra azt mondani, hogy semmit sem ér, nem elég-e, ha azt az egy konkoly szemet kidobjuk és eltapossuk?

A szalántai gyilkos bocsánatot kért az előjárótól és a bajtársaitól, hogy ilyen nagy szegvényt hozott a testületre. Azt képzei, úgy látszik, hogy az egész ügyet el lehet intézni egy bocsánatkéréssel. Semmit sem enyhít tettének ocsmányságán, hogy megbánta-e vagy sem, nem is vagyunk kíváncsiak rá. Számára már csak utálat és megvetés terem a földön s hogy ezenkívül még mi vár rá, aziránt — reméljük — nincsenek kétségei.

Az igazoltatás a csendőri szolgálatban.

Írta: dr. Türei-Osváth István rendőrfogalmazó.

A munkanélküliség problémája ma egyik legjelentősebb tényező a nemzetek életében. A hosszúra nyúlt háborús évek olyan rendezetlen helyzeteket teremtettek, oly mélyreható rombolást vittek véghez a gazdasági életben, annyira kimerítették a termelő erőket, hogy — a romok eltakarításán felül — a régen megszokott és természetesnek tartott, fejlődést jelentő építőmunka alig tud érvényesüléshez jutni.

A nagy háborúknak ez a beteges velejárója a győztes államokat sem kímélte meg. Az angol, a francia, sőt a valóban csudálatos eredményeket feltűntető olasz gazdasági élet is küzd ezzel a kórral. Kénytelen küzdeni vele.

Sokkalta nagyobb mértékben kell azonban éreznünk ezt a terhet nekünk, akik a céltalan nagy összecsapásban oly tragikusan alulmaradtunk. Hiábavaló kísérlet volna lebecsülni, lekicsinyelni ezt a kérdést a magyar vonatkozásaiban. Nagy sullyal nehezedik ez a mai nemzedékre. Talán még a következőkre is.

Mindenki előtt tudott dolog az, hogy a veszített háború milyen nehéz gazdasági válságot teremtett ebben az országban. Az ipar, a kereskedelem, a földművelés egyformán sínyledik. A tragikusan megvont határok közé szorított nép nem tud munkaalkalomhoz jutni. A folytonosan szaporodó beköltözők az elhelyezkedési lehetőségeket egyre nehezítik. A válság nem csökkent még ma, a hőkeletést követő 10. év után sem.

Eljutottunk ma oda, hogy ha lenne is munka-

alkalmat jelentő vállalkozás — hiszen megoldandó feladat volna rengeteg — nincs pénz, nincs hitel a hivatáshoz, a tervek megvalósításához. A tömegek nehéz, kínzó bizonytalanságba kerülnek.

*

A csendőrségi szolgálattal kapcsolatosan közbiztonsági szempontból akarok néhány szóval megemlékezni a munkanélküliség problémájának mindenki által tapasztalható, észrevehető mozzanatairól. Olyan mozzanatot ragadok ki, amely szervesen egybekapcsolódott a mindennapi élettel. Annak szinte már tartozékává vált. Éppen ezért a kritikai feldolgozásnál mint ilyen körülménnyel kell számot vetnünk.

A fentebb már röviden vázolt gazdasági válság betegesen megbolygatta a népesség nyugalmát és szokásait. Ma sok-sok ember vándorbotot vesz a kezébe, hogy valahol elhelyezkedést találjon, különösen az ipari munkások köréből. Az ipari munkásnak a maga tanult mesterségével már nincs kedve a földműves, napszámos munkához. Saját hazájában, falujában pedig olyan gyege a kereslet bármelyik iparágban — a nagy szegénység miatt — az iparcikkek és ezzel arányosan a szakképzett ipari munkások iránt, hogy elindulnak szerencsét próbálni más vidékekre.

Valamikor ez ismeretlen jelenség volt a gazdasági életben. Valamikor, ha az ipari munkás elment messze, ismeretlen helyekre, annak határozott célja volt. Odament, ahol szakképzettségének tökéletesítését remélhette. Ahol tanulhatott. Biztosra ment. Ma nem így van. Ma a vándormunkás olyan helyet keres, ahol kényeret adnak neki.

Ma a vándorló munkaerő — sok-sok ezerre tehető ezeknek a száma — bizonytalanul, kételkedéssel indul el. Anyagilag sem áll a rendelkezésére kellő

Az eredmény.

Írta: Czier Károly őrmester (Debrecen).

Nyolc évvel ezelőtt, 1922-ben az egyik mozgalmas városi őrőn vagyunk. Borongós, ködös-havas télutói nap. A kályhában vígan égett a tűz, a jó száraz tölgyfahasábok vígan ropogtak, kellemes meleget terjesztve köröskörül. Bernát csendőr és Faragó próbacsendőr bodor füstöket eregetve ültek a legénységi szobában a hosszú közös asztal mellett s beszélgettek. Figyelmük azonban nem arra irányult, amit beszéltek, hanem inkább arra, hogy az óra de- let mutat s hogy a szomszéd szobában felhangzott már a főzőnő tányérsörömpölése, amit olyan szívesen hallgat az éhes csendőr.

Kinyílt az ajtó, de nem Mari néni lépett be rajta, hanem az őrparancsnok. A csendőrök felállottak.

— Gyorsan ebédeljenek meg, aztán szereljenek fel s félóra múlva jelentkezzenek az őrsirodában. Nyomozó szolgálatba indulnak.

A két csendőr szóltanul ült asztalhoz és izgatottan kanalazta a párolgó levest. Különösen Bernát csendőr arca ragyogott. Alig egy hónapja véglegesítették s máris mint járőrvezető megy szolgálatba. Az első ízben jobbfelől! Rajtuk kívül senki sincs itthon, ha meg ketten mennek a próbacsendőrrel, neki kell járőrvezetőnek lennie.

Talán sohasem szerelt fel olyan gyorsan, mint most, még a próbacsendőrt is szinte ő öltöztette fel, csakhogy gyorsabban készen legyen. Mikor a félóra letelt, percnyi pontossággal kopogtattak az őrroda ajtaján.

Az őrparancsnok átadta Bernát csendőrnek az őrjárat lapot és egy feljelentést. Hát ez bizony nem volt valami nagy eset: egy kert kapuját lopták el, azt kellett előkeríteni. Node se baj, ez is jobb, mint semmi. A fő ügyis az, hogy Bernát csendőr most megy először szolgálatba, mint járőrvezető.

Este a Fellegvárban.

*A Cenktetőig zúg az áldomás,
Mikor tort isznak hazánk felett.
A sétatéren húzza a cigány,
Sarkantyút pengel parfümös zsidány ...
Magyar fa hullat lombot, levelet ...*

*A Cenktetőig sír fel jajsawunk:
Te magyar Isten hol késik kezéd?
A szívünk és a szájunk keserű —
Az arcokon hazugság derű.
Mind gyászolunk, mert minden elveszett ...*

*A Cenktetőre száll egy holdsugár
Szűzen, fehérén, félőn, reszketeg ...
Túlán idegen puskatűz ropog —
Rabvackok álma ég felé lobog:
Nem ölhetnek meg így egy nemzetet!*

NIL.

fedezet. Csupán egy-két napi kenyérre való. Ma a vándorló munkást a kényszerűség, vagy talán a tanult mestersége iránti vonzódás hajtja, üzi tovább... Addig, amíg neki megfelelő munkaalkalomhoz jut.

Vagy addig — amíg bajba nem kerül munka keresés közben.

Ezt a pontot szeretném kissé részletesebben megvilágítani, különös tekintettel a csendőrségi szolgálatban tapasztalt körülményekre. Nem kell hosszabb ismertetést adnom arról, hogy milyen súlyos terhet jelentenek ezek a vándorló, kóborló egyének a közbiztonsági szolgálatot ellátó közegek részére. Fogalom ma már ez a típus a csendőrörsök előtt, és a rendőrségek előtt is. A gyakorlat azt igazolja, hogy a csendőrök részéről az ily egyénekkel kapcsolatos intézkedésekben bizonyos mérvű ingadozás észlelhető, még pedig az eljárásnak többnyire abban a fázisában, amikor a csendőrnek már tisztában kell lennie a teendőivel: az írásbeli jelentés, a tényvázlat megszerkesztésénél.

Például úgyszólván naponta előfordul, hogy a csendőrség elfog az örskörlet területén olyan idegen egyéneket, akik a környéken vagy rendes lakással és foglalkozással nem bírnak, vagy személyazonosságukat elfogadható módon igazolni nem tudják. Ily esetekben a csendőrörsök által, elbírálás végett az illetékes rendőrhatalóságokhoz előterjesztett tényvázlatban a feljelentést szerkesztő egyének — a tapasztalatok szerint — különös előszeretettel használják minősítésül a „csavargás“, „csavarogni találtam“ kifejezéseket. Vagyis csavargónak minősítenek mindenkit, aki igazolásra felhívása esetén akár magát elfogadhatóan igazolni nem tudja, akár más módon — tanuk meg-

nevezésével — nem valószínűsíti azt, hogy tulajdonképpen mi járatban van.

Nem tételez fel senki ebben a kérdésben a csendőrörsök részéről tájékozatlanságot, nem gondolok arra sem, hogy a gyorsabb megoldás kedvéért minősül minden elfogott és magát kellően igazolni nem tudó egyén következetesen csavargónak, de itt valami azért nincs rendjén. Ez a minősítés több szempontból vitatható, az elfogott egyén ügyének további intézésénél pedig szükségtelen bonyodalmat okozhat.

Próbáljuk megvilágítani, hogy miként lehetne ezt az ingadozó gyakorlatot egyöntetűvé tenni.

A csendőrségi szolgálati utasítás 64. §. 3. pontja értelmében a csendőr részére szolgálati kötelesség a közbiztonságra veszélyes, gyanús egyének megfigyelése, ellenőrzése; szükség esetében velük szemben az eljárás foganatosítása. A Szolgálati Utasítás 307. pontja szerint továbbá a csendőr jogosult bárkit, akit személyesen nem ismer, személyazonosságának az igazolására felszólítani, ha kiténének megállapítása akár az illető egyén személyének gyanús volta, akár más körülmények, nevezetesen büntetendő cselekmények gyanúja miatt szükséges.

A fentebb említett kóborló egyének túlnyomó része olyan, akit a csendőrrjárőr személyesen nem ismer. Nem is ismerheti, hiszen az ismeretlen sokszor az ország ellenkező részéről való. Az igazolásra felhívásnak részben tehát megvan a szabályszerű lehetősége. A többi már igen sokszor csak a véletlen mulik. A pillanatnyi helyzeten. És a csendőr már nem térhet ki az igazoltatás elől. Ami adott körülmények között fontos kötelessége is, nem csak joga.

Az anyagiakban, de az idegrendszerében is alaposan lezüllesztett egyén sokszor elindul gyalogosan

Csattogtak a puskák a folyosón, amint töltöttek. Kezemen leszaladt utána a kezük a szíjon, aztán megindultak kifelé a laktanyából.

Az utcán Bernát csendőr kihúzta magát és kimérten, önérzettel lépegetett a próbacsendőrről jobbján. Határozottan az volt az érzése, hogy az emberek most utánuk néznek s azt mondják: „No nézd csak, Bernát csendőr már járőrzetű!”

A büszkeséget azonban csakhamar aggodalom váltotta fel. Mi lesz, ha nem deríti ki az esetet? Ha már az első szolgálata is eredménytelenséggel végződik? Mit fog szólni az őrsparancsnoka, meg a százados úr, ha elolvassák a fogalmazványt, ami majd bekerül a kiderítetlen események közé, örök szégyenére az ő első szolgálatának? De aztán elhessegette magát a kellemetlen gondolatokat. Minek azon törni a fejét, ami úgysem fog bekövetkezni, mert hogy ő addig be nem vonul, amíg a tetteit elő nem keríti, az bizonyos.

Észre sem vette, hogy megérkeztek a helyszínére. Faragó próbacsendőrről örült ennek a legjobban, mert Bernát olyan szaporán szedte a lábait, hogy az alacsonyabb termetű Faragó alig bírta vele lépést tartani.

A szőlőskertben a károsult megbízottja fogadta őket. Nem sokat tudott mondani, csak éppen, hogy az ellopott kapu kulcsát átadta. Ez pedig nem volt sok.

Megtartották a helyszíni szemlét. A már olvadozni kezdő hóban csizmanyomok voltak láthatók, amelyek a közeli munkástelep felé vezettek. Arrafelé indultak tehát, a bizonytalan bűnjellel a zsebükben, a nyomok mentén.

A tolvaj egy helyen letette a nehéz kaput a hóba s a járőr megszámlálhatta, hogy az tizenkilenc lécfokból állott. Ez is valami.

A nyomok eltűntek egy széles, letaposott kocsúton. Faragó próbacsendőrről egy pillanatra megállott, mintha azt mondta volna, hogy: „Hát most merre?” De Bernát csend-

őr csak ment tovább határozott lépésekkel a telep felé. Úgy 100—120 ház van benne, csak odavihették a kaput.

Még nem tudták, hova menjenek, csak megindultak hát a telep egyik széles utcáján. Egy kis szatócsüzlet volt ott, betértek. Barátságos, megnyerő külsejű ember volt a szatócs, Bernát csendőr beszélgetésbe elegyedett vele. Egy kisfiú éppen 10 kilogramm fát vásárolt. Bernát csendőr megkérdezte a szatócstól, hogy a telepen lakó munkások mind nála vásárolják-e a fát? A szatócs elmondta, hogy az ottlakók rendszerint nála vásárolják a tűzifát, de akad köztük olyan is — csak úgy hallomásból tudja —, aki nem igen szokta pénzért vásárolni a tűzrevalót. „Például éppen ennek a kisfiúnak az apja is” — tette hozzá súgva.

Bernát csendőr cukorkát vásárolt s azzal magához édesgette a kisfiút, aki még mindig a boltajtó előtt ácsorgott a fával és a csendőröket bámulta.

— Hát aztán meg tudná-e nekem mondani, kisfiam, hova vitte édesapád azt a rácsos kaput, amit tegnap hozott?

A kisfiú felnevetett:

— Nem édesapám hozta azt, hanem a Baricz bácsi!

— Hol lakik a Baricz bácsi?

— Velünk szemben.

— És ti hol laktok?

— Itt, a Csalogány-utca három alatt.

Bernát csendőrnek felvillant a szeme: „Megvan az eredmény!” — gondolta.

A szatócs és a közeli kovács, mint bizalmi egyének jelenlétében nyomban megtartották a Csalogány-utca 2. alatt lakó Baricz János lakásán a házkatatást, mert ez a járőr felszólítására a kapu előadását megtagadta.

A konyha teljesen üres volt, nem volt mit kutatni benne. A szoba, amelyben a 38 év körüli Baricz János lakott, egyszerűen volt bútorozva: egy tűzhely, két ágy, két szék és egy asztal volt minden bútorzata. A falon egyetlen

olyan útra, ami — tárgyilagossággal nézve — számára már eleve teljesen kilátástalan. Elindul 50—100 kilométerekre abban a reményben, hogy másfelé talán rózsásabb az élet. Elindul nagyon sokszor tapasztalatlanságból, vagy rosszindulatú rábeszélésekre. Elindul néhány fillérrel. Kiéhezve, lestrapálva egy-két nap múlva azután úgy néz ki, mint egy kiverő kutya. Elhanyagolt megjelenésével már gyanút keltő. Pedig ez a munkakeresésnél nem a legjobb ajánlólevél. Persze, hogy gyorsan szemet szúr a nyitott szemmel járó csendőrközörműnek.

Természetes, hogy nagyon sok van az így kóborló egyének között, aki úgyszólván hivatásszerűen kóborol városról-városra, községről-községre, de sehol komoly munkát nem vállal, sehol meg nem állapodik. Nem dolgozik, él egyik napról a másikra, bizonytalan alkalmi bevételekből. Ha nélkülözni kénytelen, a bűnözéstől sem riad vissza. Ezek az igazán közveszélyes munkakerülők.

De bizony több alkalommal megtörténik, hogy feddhetetlen előéletű egyének kerülnek — esetleg napokon át — hatósági őrizetbe, eljárás alá, csupán azért, mert nem rendelkeznek semmiféle olyan irattal, ami a személyazonosságuk igazolására minden kétséget kizáróan alkalmas lenne. A belügyminiszter pedig éppen ez okból rendszeresítette a fényképes személyazonossági igazolójegyeket, amely az igazolásnál teljesen elegendő és amit bárki — ha munkakeresés vagy munkavállalás jogcímén, tehát tisztességes szándékkal, idegen vidékre rándul — bármikor megszerezhet. Ezáltal megvédi magát bárhol, mindenféle kellemetlenségtől.

Az igazoltatás megejtésének a módjára vonatkozólag a Szolgálati Utasítás 308. pontja kimerítő

tájékoztatást nyújt. Kötelességévé teszi a csendőrnök a különös gondosságot. Ugyanis az igazolást csakis akkor lehet és szabad elfogadnia, ha a gyanús egyén személyazonossága kétséget kizáró módon meg van állapítva. Akár okmányok alapján, akár tanúk segítségével. Erre a gondosságra szükség is van, hiszen nagyon sok bűnöző így kerül horogra kóborlásai közben.

Ha az igazolásra felhívott egyén a helyszínén magát kellően igazolni nem tudja, vagy ha az igazolmányok hitelességéhez gyanú fér, igazoltatása végett a legközelebbi községi előjárósághoz kell kísérni és az igazoltatást ott kell megejteni.

A bement személyi adatok helyességének, továbbá gyanú esetén az előéletnek, esetleges körözés, nyomozólevél kibocsátásának tisztázása végett — a lehető legrövidebb úton — távbeszélőn, vagy távirattal — a gyanús egyén lakóhelye szerint illetékes csendőrparancsnokságokhoz, állami rendőrkapitányságokhoz, községi előjárósághoz, tudakozólapon az illetékes csendőr nyomozó alosztályhoz, esetleg — az igazolás alatt álló egyén újjlenyomatainak csatolásával — az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalhoz kell fordulni.

Hogy ezt az igazolást a csendőrségnek kell megejtenie, igazolja a Szolgálati Utasítás 309. pontja, amely szerint joga van a csendőrnök saját kezdeményezéséből a gyanús egyént őrizetbe venni a személyazonosság megállapítása végett. Joga van az őrizetbevétel után elővezetni és elkísérni oda, ahol az igazolás megtörténhetik. A Szolgálati Utasítás 310. pont b) alpontja szerint a csendőr köteles elővezetni azt az egyént, aki előtte gyanússá válik és felszólítására

kép: „Magyar Hiszekegy”. De leginkább feltűnt a járőrnek a példás rend és tisztaság, amely az egyszerű lakásban fogadta. De a kapu nem volt sehol. Bernát csendőr reménye már csüggedéssé apadt, már bánta is, hogy elhamarkodta a házkutatást és csak azért nyitott be a szomszéd kamrába is, hogy a kudarcát palástolja. Itt se volt sok látnivaló, csak rend és tisztaság...

De mégis. Már éppen távozni akartak, amikor a falon egy szegen jókora zárat pillantott meg:

— Hát ez honnan való?

— Már vagy két éve ott lóg — volt a bátortalan válasza.

A csendőr elővette a magával hozott kulcsot és megforgatta a zárbán. Zárta-nyitotta vígan.

Nem volt mit tagadni többé. Bernát csendőr leült az asztal mellé, előszedte a járőrtáskájából a jegyzeteit és megkezdte a kikérdezést:

— Hol született?

— Mádéfalván, Csik megyében.

— Édesanyjának mi a leánykori neve?

— Bernát Katalin.

Bernát csendőrt homlokán ütötte a név.

— A nagypját hogy hívták?

Baricz János szemmel láthatóan csodálkozott. Hogy még a nagypja nevét is bele kell kevernie!

— Bernát Mózes, a Kelemen fia.

Bernát őrmesterben most már nem maradt semmi kétség: ez az ember az édesapja testvérének a fia. Unokatestvére.

De hát most gyanúsított. Most ki kell kérdeznie, fel kell jelentenie, most nincs rokon, se jóbarát. Hogy el ne árulja magát, tollas kalapját a szemébe húzta és folytatta a kikérdezést. Csak éppen, hogy a keze reszketett egy kicsit, ahogy írta a feleleteket.

— Mit tud felhozni a védelmére?

Baricz elmondotta, hogy földműves ember, a románok elől menekülni kényszerült s most itt keres sovány kenyeret a Csonkaházában. Bizony nagyon nehéz a megélhetés, a felesége most is gyermekágyban fekszik, tűzrevalóra pedig nem jut. A kevéske pénz, ami van, kell a szülésznőnek, meg a patikába, de meleg szoba is kell, ellopta hát a kaput. Először életében.

Bernát csendőr nem szólt semmit, csak belemélyedt az írásába. Írt szorgalmasan, vagy talán csak úgy tett, mintha írt volna, ki tudja?

A kikérdezés után magához vette a kapu vasalkatréseit, amit a gyanúsított előadott — jól elfértek a járőrtáskában — megköszönte a bizalmi egyéneknek a szívességet, aztán elindultak hazafelé a laktanyába.

Megvolt hát az eredmény. De Bernát csendőr most már mintha nem is örült volna neki.

Hosszú idő múlva megszólalt a próbacsendőr:

— Szegény ember...

— Ha szegény is, ne lopjon! — felelte mérgesen Bernát csendőr s ezzel vége is szakadt a beszélgetésnek.

Az őrsparancsnok megdicsérte Bernát csendőrt az eredményes nyomozásért s meghagyta, hogy szerkessze meg a feljelentés fogalmazványát.

Bernát csendőr nekiült a feljelentésnek. Szépen, gondosan rótta egymás mellé a betűket, hogy lopta el a kaput a gyanúsított. Mikor odaért, hogy a gyanúsított mit adott elő a védelmére, letette a tollat és maga elé nézett egy darabig. Aztán újra írni kezdett határozott vonásokkal:

„A gyanúsított védelmére nem adott elő semmit”.

Bevitte a fogalmazványt az őrsirodába és bemutatta az őrsparancsnoknak. A tiszthelyettes végigolvasta:

— Aztán igazán semmit sem adott elő a védelmére a

magát igazolni nem tudja. Ugyanezen pont e) alpontja szerint köteles elővezetni azt, akinek igazoltatása alkalmával személyazonossága, vagy igazolványainak hitelessége iránt alapos kétség merült fel. Mindezekből tényként kell megállapítanunk azt, hogy a csendőrség által őrizetbe vitt gyanus egyének igazoltatását a csendőrségnek magának kell megejtenie.

A Szolgálati Utasítás 320. pontjában foglaltak szerint jogában áll akár a csendőrnek saját kezdeményezéséből, akár a csendőrőrsparancsnoknak az őrizetbe vett egyént szabadon bocsátani, ha a személyazonosság igazolása kétséget kizáró módon megtörtént és más körülmény — körözés, büntetendő cselekmény elkövetése stb. — a további őrizetbentartást indokoltá nem teszi. Nyilvánvaló, hogy az így talált gyanus, idegen egyéneknél az igazoltatásnak közérdekű, a közbiztonság érdekeire tekintettel áll fenn a szükségessége. Az igazoltatás célja annak a tisztázása, hogy a gyanus egyén igaz úton jár-e, vagy hamison. Célja annak a tisztázása, hogy nem áll-e véletlenül régebbi körözés alatt? Célja annak a kiderítése, hogy nem követett-e el valamilyen büntetendő cselekményt? Nem terheli-e ilyesminek a nyomatékos gyanuja?

Ha az ilyen gyanus elemeknél a személyazonosság már kétséget kizáró módon igazolva van, ha az előélet is tiszta, még mindig fennáll mindeniknél a közveszélyes munkakerülés gyanuja. Itt kapcsolódik bele a közleményem elején vázolt ijesztő munkanélküliség problémájának a mérlegelése a csendőrségi szolgálat menetébe. De viszont itt rejtőzködik az okozója a fentebb említett ingadozó gyakorlatnak is. A lényeg az, hogy *nem mindenki feltétlenül közveszélyes munkakerülő — csavargó — is egyben, aki*

gyanusított? — kérdezte és ránézett Bernát csendőrré. Aki télen kaput lop, hogy tüzelhessen vele, annak ne lenne semmi mentsége?

Bernát csendőr hallgatott.

— Nos — kérdezte tovább az őrsparancsnok — ha volt mentsége, miért nem írta be a feljelentésbe?

Bernát csendőr csak állott vigyázzban, mozdulatlanul. De aztán kitört belőle a szó:

— Azért, tisztelhetes úr, mert unokatestvérem. Ha idegen lett volna, beírtam volna. De mert rokonom, nem írtam be. Nekem nem szabad őt pártolnom.

Az őrsparancsnok jószágon nézett a vérbeborult arcú fiatal csendőrré:

— Kedves fiam, az Igazság mindig csak Igazság marad, rokonok között és idegenek között is egyformán. A csendőrnek pártatlannak kell lennie, maga pedig nem volt az. Amit leír, az olyan igaz legyen, mint a szentírás, akkor nem kell féltennie a becsületét. Ezt a felfogását tartsa meg az egész csendőrségi szolgálati ideje alatt, akkor mindig boldogulni fog, ezt én mondom magának.

A Bernát csendőr vállára tette a kezét, aztán visszadta a fogalmazványt. Bernát csendőr pedig kiment, kihúzott egy mondatot és egy megnyugtatót lélek derűjével és szeretetével írta a fogalmazvány szélzetére:

„Gyanúsított azzal vételekezett, hogy keresete nincsen, felerőre gyermekágyban fekszik, nem volt tüzelője...” és így tovább.

Baricz János másnap névtelen levelet kapott. Azaz hogy nem is annyira levelet, mint inkább csak egy borítékot. Ezerötszáz korona hullott ki belőle, egy sor írás nélkül. Odavolt a csodálkozástól, meg nem tudta fogni, hogy ki küldhette...

Ezt a históriát nem én találtam ki, hanem az élet. Csak éppen, hogy a neveket írtam másként.

magát sem okmányokkal, sem tanukkal nem tudja igazolni.

Az 1913. évi XXI. t.-c. 1. §-a szerint közveszélyes munkakerülőnek azt az egyént kell tekinteni, aki mint keresetre utalt, munkaképes egyén azért kóborol, hogy a rendes munka végzése alól magát kivonja. Tehát úgy igyekszik megélhetését biztosítani, hogy ezért dolgozni ne kelljen. A közveszélyes munkakerülés, mint büntetendő cselekmény ismérveiből következik, hogy a vagyonos ember, akinek a megélhetését biztosító jövedelme van, nem tekinthető munkakerülőnek, mert nincs keresetre utalva. (Kivétel, ha olyan foglalkozást űz, ami már maga kimeríti a közveszélyes munkakerülés fogalmát, pl. a pinkabérlő.) A munkaképtelen ember hasonlóképpen nem.

Nem vitás, hogy a valóban minden komoly munka nélkül élők, a komoly munka megszerzésére nem törekvők társadalmi rétege közbiztonsági szempontból veszélyes elem; ezekkel szemben a szükséges kényszerrendszabályokat feltétlenül alkalmazni kell. Ez a veszélyesebb réteg, mert ez bűnöző, vagy bűnözésre erősen hajlamos. De a közbiztonságra nézve feltétlenül aggályos — ha nem is veszélyes — az a csoport is, amely nem tekinthető ugyan közveszélyes munkakerülőnek, de viszont a reá nézve idegen helységben tartózkodása illetőség, rendes lakás, létfenntartási eszközök, igazolóokiratok hiányában nem kívánatos.

E két csoporthoz tartozó egyének között különbséget kell tennünk. Egyéniesítenünk kell minden felépésüknél. Amint következetes szigorral kell eljárni azokkal szemben, akik ezt az elbánást viselt dolgaik miatt kiérdemelték, úgy a lehetőség szerint gyakoroljuk a méltányosságot, a pártatlan kiméletet akkor, amikor a mai gazdasági válság szerencsétleneivel, nyomorultjaival találkozunk.

Ez okból az igazoltatásnál mindig ki kell terjeszkedni arra is, hogy a gyanus egyén milyen célból jött el a rendes tartózkodási helyéről, mikor indult el onnan és hol, kinél dolgozott utoljára. Mert ha ezt a csendőr elmulasztja, e körülmények tisztázására vonatkozólag semmiféle intézkedést sem tesz és a gyanus egyént minden további nélkül, mint csavargáson tettenértet elfogja és a hatóság elé állítja, akkor eljárásának alaposságához és helyességéhez komoly kétség fér. Ne tévesszük soha szem elől, hogy a közveszélyes munkakerülés nem valami jelentéktelen kihágás, mulasztás, ami az egyén életére semmiféle befolyással nincs. A közveszélyes munkakerülés komoly eset. Megbélyegző büntetéssel jár. A minimális büntetése 8 napi elzárás. Itt nem igen lehet beszélni a Bn. II. 4. §-ának az alkalmazásáról sem, amidőn a terhelt egyéniségének, személyi és vagyoni körülményeinek a mérlegelésével súlyosabb mérvű pénzbüntetés lehetne megállapítani elzárásbüntetés helyett. A csavargó vagyontalan, fizetni nem tudhat semmiből. A csavargónak legitim vagyona nincs.

Nem mindig állja meg helyét a közmondás, hogy „sok lúd disznót győz”. Például az 1848-ban és 1849-ben a cs. kir. csapatok és az olaszok közt lefolyt csatákban St. Lucia-nál (1848 május 6.) 19.000 cs. kir. katona 41.000 piemontit vert meg; Custozánál (1848 július 25.) Radetzky 55.000 főből álló serege Károly Albert 75.000 főnyi seregén diadalmaszkodott; Mortaránál (1849 március 21.) D'Aspre altábornagy 15.960 emberrel 25.240 piemontit győzött le; Novaránál (1849 március 28.) a 41.000 harcost számláló cs. kir. seregnek 60.000 olasz harcos fölött sikerült diadalt aratnia.

A csendőrségnek tehát minden őrizetbevett egyén ügyében a lehető leggyorsabban — távbeszélő, távirat útján — közvetlenül meggyőződést kell szereznie az őrizetbevett által bemondott személyi adatok, foglalkozási, alkalmaztatási hely és idő valódiságáról. Erre a szolgálati utasítás 308. pontja utasítást és felhatalmazást ad. Ez az igazoltatás fogja megmutatni, hogy az igazoltásra felhívott és a magát kellően igazolni nem tudó egyént közveszélyes munkakerülőnek kell-e tekinteni, vagy pedig nem.

Az bizonyos, hogy az igazoltatás precíz lefolytatásában a csendőrség egy bizonyos mértékben korlátozva van. Ugyanis a szolgálati utasítás 322. pontja értelmében az elfogott egyént, az őrizetbevételtől számított 24 órán túl a csendőrség őrizetében tartani nem szabad, hanem át kell adni az illetékes hatóságnak. De ugyanezen pont megengedi azt is, hogy ha a 24 órán belüli átadást elháríthatatlan akadályok — súlyos betegség, forgalmi zavar, nagy távolság stb. — gátolnák, a késedelem okát a tényvázlatban jelezni kell. Vagyis el lehet tekinteni indokolt esetben a 24 órai időtől is.

Ha pedig a csendőrség észleletei alapján valakit közveszélyes munkakerülés elkövetésével alaposan gyanúsít, akkor neki kötelessége gondoskodni az e gyanút támogató bizonyítékok összegyűjtéséről is. Ezeknek a bizonyítékoknak a beszerzését célozza az őrizetbevett gyanus egyén által előadott védekezés, helyesebben állítások igazolása a társparancsnokságok igénybevételével. Ha ez az igazolási eljárás azt eredményezné, hogy az őrizetbevett egyén már hónapok óta sehol komoly munkát nem végzett, vagy már közveszélyes munkakerülés miatt jogerősen büntetve volt, csak ekkor lehet őt, mint közveszélyes munkakerülőt, csavargót elővezetni az illetékes elsőfokú rendőrhathoz.

A közveszélyes munkakerülés gyanujánál soha ne tévesszük szem elől azt, hogy ma rendszeres — állandó, hónapokon, éveken át tartó — munka a legtöbbször valóban nem kínálkozik. Így ha valaki igazolni nem tudja, hogy átmenetileg, itt is, ott is napokon át dolgozott, keresetéből igyekezett magát fenntartani, akkor vele szemben a közveszélyes munkakerülés tényálladéka nem lesz megállapítható.

A rendőri büntetőbíró — szolgabíró, rendőrtisztviselő — ha az elfogott egyént a Szolgálati Utasítás 311. és 322. pontja alapján mint közveszélyes munkakerülőt adják át neki további eljárás végett, de viszont az e gyanút, vagy tényeket támogató adatok a tényvázlatból hiányzanak, az elfogott egyén sérelmét jelentő idővesztéssel kénytelen tisztázni ezeket a körülményeket.

Mivel a közbiztonsági szolgálatnak egyik legfontosabb célja az, hogy a gyanus és kétes elemektől a környék a lehetőség szerint állandóan megtisztítsa, az igazoltatásra felhívásnak rendesen az a vége, hogy a gyanus egyént őrizetbe kell venni és elővezetni a rendőrhathoz. Az őrizetbevett egyénnek a rendőrhathoz továbbítása tehát a legtöbbször az esetben sem maradhat el, ha a gyanus egyént nem is terheli közveszélyes munkakerülés gyanuja, de a vidéken idegen, ott rendes lakása, foglalkozása nincs, a

létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközöket kimutatni, személyazonosságát igazolni nem képes. Mert a közbiztonságra és közrendre így is aggályos. Aggályos marad akkor is, ha személyazonossága igazolva van, vagy a környéken tartózkodását valóban igazolni tudja a munkakereséssel.

De ilyen esetben az őrizetbevett, elfogott egyént nem mint közveszélyes munkakerülés kihágásával, vagy vétségével alaposan gyanúsítható egyént kell és szabad szerepeltetni a tényvázlatban, hanem csak abban kell megjelölni az elővezetés, elfogás indokát, hogy az illető személyazonosságát elfogadható módon igazolni nem képes, a község vagy város területén illetőséggel nem bír, ott sem rendes lakása, sem rendes foglalkozása nincs, a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközökkel nem rendelkezik, így a község vagy a város területén tartózkodása a közrend és közbiztonság érdekeire tekintettel nem kívánatos.

Ilyenkor a rendőrhathóság az elfogott egyén ellen nem indít büntetőeljárást, hanem a községi illetőség megállapítása után közigazgatási rendelkezéssel — tolonclevéllal vagy kényszerútlevéllal — gondoskodik arról, hogy a gyanus egyén a környékről eltűnjék.

Az igazoltatásnál a csendőrség alaposan terjeszkedik ki minden esetben a közveszélyes munkakerülés ténykörülményeire, az erre irányuló gyanuokok tüzetes megvizsgálására és ha erre megfelelő adatot sikerült beszereznie, úgy a feljelentését ily értelemben tegye meg. De viszont nem lehet minden igazoltatott egyént egyben csavargónak is minősíteni.

Tirpitz.

írta: Szladek Barna ny. százados.

Lassanként mind eltűnedeznek.

Nagy idők eseményeinek irányítói — ahogy ők maguk gondolták, vagy ahogy mi hisszük; a valóságban inkább eszközök, törékeny játékszerek a kifürkészhetetlen Sors kezében . . .

Tirpitz vezér-tengernagy is meghalt. Akik a háború kitörésekor a szárazföldi hadseregek élén és egymással szemben állottak, már mind elmentek: Hötzen-dorfi Conrád, Nikolaj Nikolajevics, Moltke, Joffe, — követte őket a volt német hadiflotta Gross-Admiralja is.

Halála nem annak az embernek halála, akinek ravatala mellett a kegyelet azt parancsolja: „A halottakról vagy jót, vagy semmit!” Ez a mondás vonatkozhatik az ő magánéletére, de nem arra a szerepkörre, amelyet a nagy események a számára kijelöltek. A neve, az élete egy darab történelem, — itt nincs helye sablonos dícséretnek, nincs helye kicsinyes gáncsoskodásnak, — csak az igazságnak. Vagy mondjuk úgy inkább: a becsületes, elfogulatlan igazságkeresésnek. Ha a történetíró a tények felderítésén s a pusztá igazságkeresésén kívül más motivumok is vezetnek, — történelemhamisítást követ el. A történelemhamisítás pedig néha már az élőkön, néha csak az unokákon, de mindig megboszulja és mindig azokon bosszulja meg magát, akiknek érdekét a történelemhamisítással szolgálni vélték.

Tirpitz admirális neve egyet jelent a német tenger-alattjáró háborúval. A tenger-alattjáró háború maga után vonta az Amerikai Egyesült-Államok beavatkozását a háborúba, ezzel a beavatkozással pedig a háború sorsa is véglegesen eldőlt az ántánt javára.

Most, amikor Tirpitz meghalt és halálával kapcsolatosan újból felelevenedtek a nagy háború sorsdöntő

Az 1848/49. évi honvédsereg „Tábori utasítás”-a a lovassági karabéllyal való célzásra a következőket írta elő: „a lovaskarabélyokkal 30 lépésnyről a hasra és 100 lépésnyről a fejre célzunk, hogy egy legényt mellén találjunk. 150 lépésnyről pedig fővegének legmagasabb pontjára célzunk.”

eseményei, talán nem lesz tanulság nélkül való, ha a rendelkezésünkre álló tényanyagra támaszkodva, megkíséréljük világos feleletet adni olyan kérdésekre, amelyek kérdések ma is állandó viták tárgyát képezik s amelyek kérdések homályos össze-visszaságban feleletre várnak.

Szükség volt-e valóban a tengeralattjáró háborúra? Mily eredményeket ígért ez?

Hogyan kezdték meg s hogyan folytatták a tengeralattjáró háborút és miért nem váltak a hozzáfűzött remények valóra?

Amerika beavatkozását csakugyan és kizárólag a tengeralattjáró háború okozta-e?

S ha Amerika nem üzen háborút, győzhettünk volna-e vajjon?

De kezdjük sorjában. Ki volt Tirpitz? Egy ember teli határtalan önbizalommal, győzniakarással és vakmerőséggel. Az ilyen emberre a német azt mondja: „Draufgänger”. S Tirpitz valóban Draufgänger volt.

A „Draufgängertum” egymagában véve nem minden körülmények között dicséretes és követendő erény, de az eseményekre 15 év távlatából visszatekintve, Németország a vereségét talán elsősorban annak köszönheti, hogy úgy a politika, mint hadviselés vezéralakjai, Bethmann-Hollweg és Moltke, tele voltak mindig túlzott aggodalmaskodással, ami őket ismételten, a háborúban legártalmasabb Halbheit*)-megoldások irányába terelte.

Amikor a háború kitört és Angliától is megjött a hadüzenet, Tirpitz gondolkodás nélkül harcba akarta vetni az egész német flottát a flandriai partoknál, hogy az Angliából érkező csapatok kihajózását megakadályozza, legalább is megnehezítse és késleltesse. Miután nem volt korlátlan parancsnoklási joga és inkább csak mint tanácsadó működött, ezt a szándékát nem valósíthatta meg, tervét a legmagasabb helyen nem hagyták jóvá.

Miért a vakmerő vállalkozás a túlerőben lévő angol flotta ellen? Miért kockáztatni a német flotta megsemmisítését, amikor a német szárazföldi hadsereg egymagában, a flotta támogatása nélkül is elvégzi a reábízott feladatot?

Ez volt az első keserűség, amit Tirpitznek le kellett nyelnie.

A német flotta tehát maradt odaláncolva a kikötőkben, az angol csapatok zavartalanul partra szállhattak s hogy ezeknek az angol csapatoknak partraszállása és harcbevetése mit jelentett, arra csak a marnei csata után eszméltek rá. Vajjon ha megfogadják Tirpitz tanácsát és az egyesített német flotta nyílt harcra kényszeríti az angol hajórajt, amelynek védelme alatt az angol csapatokat Calaisba áthajózták!? Vajjon!?

Persze ez nyitott kérdés marad. Nagyon valószínű, hogy a német flotta nem mért volna döntő csapást az angol flottára, sőt erősen valószínű, hogy a küzdelemben alulmaradt és visszavonulni kényszerült volna, de viszont feltételezhető az is, hogy a német flotta legalább is késleltette volna az angol csapatok partraszállását. Két-háromnapos késedelem pedig annyit jelentett volna, hogy Kluck hadserege úgyszólván minden ellenállás nélkül vonulhatott volna be Párisba, mert Kluck elé kizárólag azokat az angol egységeket dobták, amelyeket augusztus második felében Calaisban kihajóztak. Ez esetben Gallienni tábornok hadteste, amely Párisból előretörve, az angolok üldözése közben dél-nyugat felé lekanyarodó Kluckot oldalba támadta, — nem lett volna elegendő arra, hogy a marnei csatát — a világ-háború döntő csatáját — az ántánt javára eldöntse.

A marnei vereség elvette a háború győzelmes, azaz helyesebben a gyorsan győzelmes befejezésének reményét, Moltkét leváltotta Falkenhayn, aki a még mindig teljesen intakt és hatalmas német hadsereggel mégis ki akarta erőszakolni még abban az évben a győzelmet. Támadást indított Ypern irányába, a támadás roppant véráldozattal járt, de ekkor már az angolok és franciák erősen megvetették lábukat és bár értek el részleges eredményt a németek, a frontot áttörniök s ezzel a döntést kieroszakolniok nem sikerült.

1914 novemberében teljesen megmerevedett az angol-francia front. Kezdetét vette az ideget és lelket öldő hosszú állásharc.

Az egész német haditerv, az egész háború arra volt alapozva, hogy Németország Franciaországot északról Belgiumon keresztül meglepetésszerűen gyorsan le fogja gázolni és néhány héten belül békére fogja kényszeríteni. Ez nem sikerült.

Mit kellene hát és mit lehetne csinálni? — Németországban tisztában voltak azzal, hogy minél hosszabbra nyúlik a háború, annál kedvezőtlenebbek lesznek a győzelmi kilátások.

Most jött megint Tirpitz. Már békében foglalkozott egy angol-német háború esetére a tengeralattjáró háború gondolatával. — „Angliát meg lehet verni a szárazföldön, legyőzni azonban csak vízen!” — A háború gyors befejezését most már csak abban az esetben lehetett remélni, ha Angliát tengeralattjárókkal blokád alá veszik, azaz, ha a tenger színe alatt rejtőzködő tengeralattjárók minden oda igyekvő vagy onnan jövő kereskedelmi, tehát élelmiszert, szén vagy más nyersanyagot szállító hajót elsüllyesztenek. Az anyaország teljesen a gyarmataira van e tekintetben utalva, tehát elméletben könnyen elképzelhető volt, hogy Angliát hónapok alatt kiéheztetik s így békére kényszerítik.

Elvben megegyeztek a vezetőkörök abban, hogy a tengeralattjáró háborút meg fogják indítani, csak a végrehajtás módjára és a megkezdés időpontjára nézve mutatkoztak eltérések.

A német haditengerészetnél lázasan folytak az előkészületek a tengeralattjáró háború megkezdésére. Tirpitz javaslata szerint a megkezdés időpontja 1915 június lett volna, a módja pedig: az angol partvidék egy részének — a legfontosabb részének „effektív blokádja.” „Effektív blokád” alatt a tengeri hadviselésnek azt a formáját kell értenünk, amely a nemzetközi egyezményeken alapszik s amely a nemzetközi jog szempontjából nem eshetik kifogás alá. 1915 júniusát pedig azért javasolta Tirpitz, mert ebben az időpontban számítása szerint már elegendő tengeralattjáró állott volna rendelkezésre a blokádnak erőteljes, eredményes végrehajtására. Ezt a blokádot, azaz a blokád területét gondolta Tirpitz fokozatosan kibővíteni az újonnan épített és építendő tengeralattjárók arányszámának megfelelően.

Elhelyett a tirpitzi elgondolás helyett azonban a tengeralattjáró háborút a következőképpen kezdték meg:

A Nagybritanniát körülvevő vizeket haditerületnek nyilvánították és közölték az összes államokkal, hogy 1915 február 18-tól minden ezen a területen mutakozó ellenséges kereskedelmi hajót megsemmisítenek. Közölték egyben, hogy a semleges hajók is veszélynek teszik ki magukat, ha ebben a zónában mutakoznak, mert semleges lobogóval történő visszaélések miatt nem lehet mindig elkerülni, hogy ellenséges hajókra történő támadások semlegeseket is ne érjenek.

*) Félrendszabály, tökéletlenség.

A m. kir. csendőrség 30 év előtt: Járőrellenőrzés.

Ez az államokhoz intézett proklamáció február 4-én kelt és mindjárt meg volt az a nagy hibája, hogy az ellenséges államoknak — főként Angliának — 14 napi időt adott arra, hogy bizonyos mértékben ellenintézkedéseket tegyenek, tehát erre az új háborúra is a lehetőség szerint felkészüljenek.

A helyzet tehát az volt, hogy a tengeralattjáró-építés szorgalmazója s a tengeralatti háború gondolatának szülőatyja Tirpitz volt ugyan, de felfogásával, meggyőződésével ellenkezett úgy a tengeralattjáró háború megindításának időpontja, mint annak viselési módja is.

Megkezdődött nem júniusban, hanem már februárban a tengeralatti háború, számszerint mindössze 23 tengeralattjáróval.

A tengeralattjáró parancsnokai olyan utasítást kaptak, hogy semleges lobogó alatt úszó kereskedelmi hajót csak abban az esetben nem kell elsüllyeszteni, ha a lobogót figyelmen kívül hagyva, más körülményekből (a hajó építése, alakja, a hajó előtalálásának helye, az általános viselkedés stb.) kétségtelenül megállapítható, hogy a hajó semleges.

Mivel azonban a gyakorlatban a lobogót figyelmen kívül hagyva szinte lehetetlenség teljes bizonyossággal megállapítani, hogy egy hajó valóban semleges-e vagy sem, a tengeralattjáróknak tulajdonképpen minden hajót el kellett süllyeszteniök, amelyet a háborús területnek nyilvánított zónában előtaláltak.

Németország a proklamációjában hangsúlyozta, hogy a tengeralattjáró háború megindítását Anglia nem-

zetközi jogellenes magatartása provokálta ki, mert felfegyverezte kereskedelmi hajóinak nagy részét, a Calais-csatornát aknamezővel zárta el a semleges hajóforgalom elől s úgy egyik, mint a másik ténykedésével súlyosan megsértette a nemzetközi jogot.

Sajnos, ezek az indokok és érvek vagy nem gyökerestek eléggé erősen konkrétumokban vagy más — most nem részletezhető defektusokban szenvedtek, — elég az hozzá, hogy a semleges államokat, elsősorban Amerikát nem sikerült meggyőzni a megindított új háború szükségességéről és jogosultságáról. Németország proklamációját, különösen azt a részét a proklamációnak, amelyben a semleges hajók „veszélyéről” beszél, a semleges államokban megütöközéssel, Amerikában pedig felzúdulással és német-ellenes tüntetésekkel fogadták.

Amerika, még mielőtt a tengeralattjáró háborút megkezdték, február közepén tiltakozó jegyzéket küldött Németországnak, amelyben figyelmeztette arra, hogy semleges hajókkal szemben egyesegyedül az ellenőrzés, — a dugárú miatt gyakorolt ellenőrzés — joga illeti meg Németországot, de semmi néven nevezendő jogcím nem lehet arra, hogy semleges hajókat elsüllyesszen vagy hogy semleges államok polgárai életüket vagy vagyonukat veszítsék.

Az első jegyzék után sűrű jegyzékváltások követték egymást, amelyek azonban konkrét eredményre nem vezettek. Amerika követelte, Németország pedig nem vállalhatott garanciát arra, hogy a semleges hajók minden veszély nélkül szabadon hajózhassanak. Ez esetben az

A m. kir. csendőrség 30 év előtt: Gyaloglegénység gyakorlatozás közben.

egész tengeralattjáró háború illuzórikussá vált volna. hiszen minden angol kereskedelmi hajó kitűzhette a svéd, norvég, holland vagy amerikai lobogót.

A jegyzékváltások ideje alatt sűrű tanácskozások folytak részint Berlinben, részint a német főhadiszálláson. A tanácskozásokon rendszerint résztvettek a német császár, a kancellár, Falkenhayn, Tirpitz és még egy-két admirális.

A német császár, Bethmann-Hollweg és Falkenhayn azon a nézeten voltak, hogy Amerikával a háborús konfliktust minden körülmények között el kell kerülni, Tirpitz és általában az admirális annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a tengeralattjáró olyan fegyver, amellyel feltétlenül térdre lehet kényszeríteni Angliát, amelyről tehát nem szabad lemondani akkor sem, ha miatta Amerika vagy más állam részéről háborús veszély fenyegetne. Az admirális általában nagyon optimisztikusan nyilatkozott, de szükségesnek tartotta, — mint az eredményt egyedül garantáló feltételt, — a tengeralattjáró háború korlátlan folytatását. Tehát nem mint Amerika követelte, szigorú megszorításokkal, hanem ellenkezőleg, minden korlátozás megszüntetésével.

Tirpitz olyan kijelentést is tett, hogy ha a tengeralattjáró háborút korlátozás nélkül folytatják, Angliát hat héten belül megadásra kényszerítik. Ez a kijelentés talán több volt, mint amennyi a jogosult önbizalommal összeegyeztethető. Tirpitz legnagyobb hibája az volt, hogy túlbecsülte a tengeralattjárók erejét, telje-

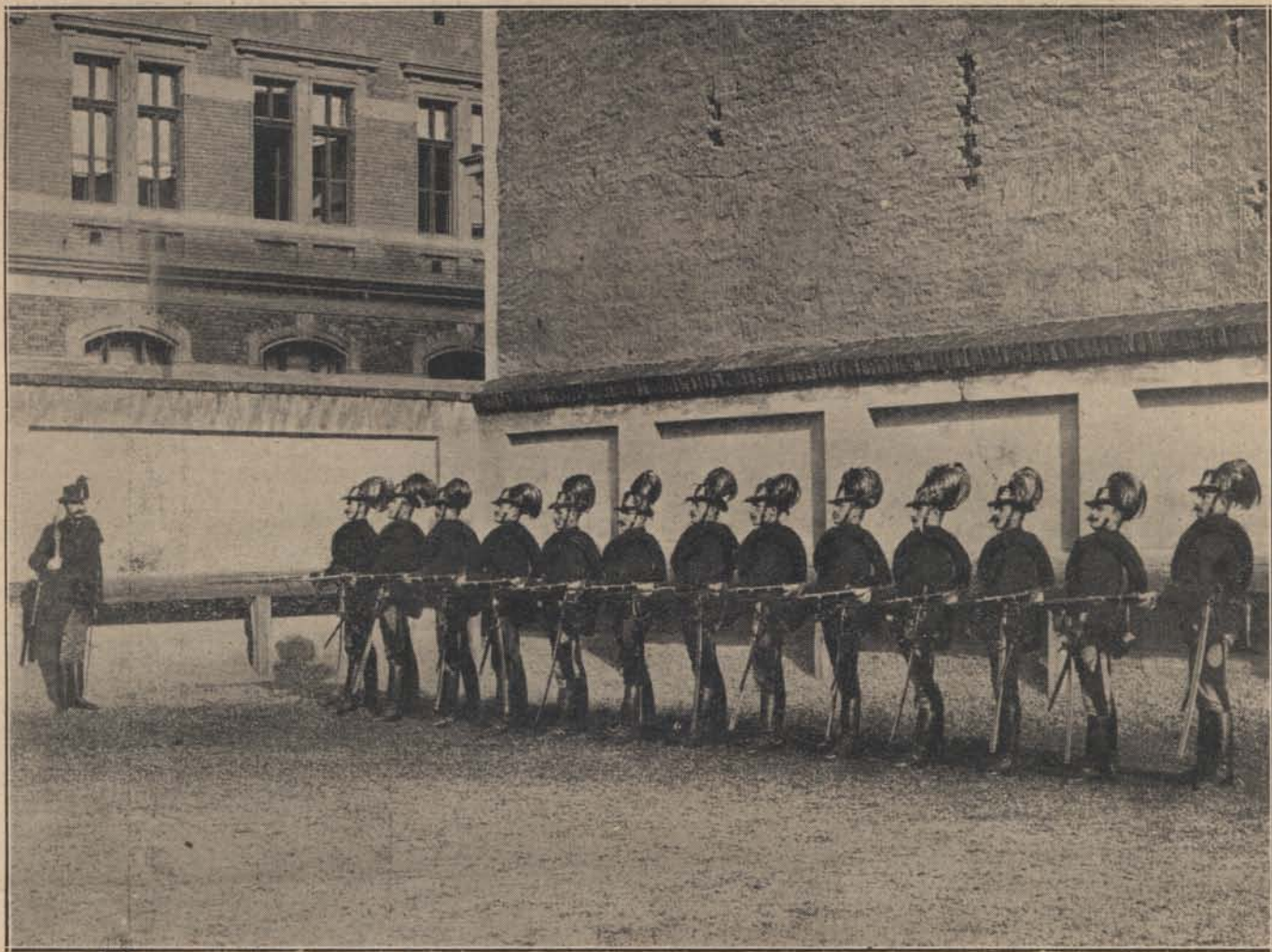
sítőképességét, nem számított azokkal a fegyverekkel és ellenintézkedésekkel, amelyekkel azok ellen küzdeni lehetett s olyan reményeket, lehetőségeket csillogtatott meg a könnyen hajló császár és kancellár előtt, amelyek nem voltak beilleszthetők egy reális számítás keretébe.

Igaz, hogy a tengeralattjárók jelentős eredményeket értek el és nagy károkat okoztak Angliának, de még sem egészen olyanokat, mint amelyeket a vérmes reményeségek alapján várni lehetett. Igaz az is, hogy a tengeralattjárók száma minden hónappal gyarapodott, de viszont igaz az is, hogy az Anglia részéről életbeléptetett ellenintézkedések mind jobban és jobban éreztették hatásukat. Kísérőhajók, aknák, légi megfigyelők, a tengeralattjáró bázisok felkutatása és elzárása, különleges világító és hallgató apparátusok alkalmazása folytán a tengeralattjárók munkája mind nehezebbé vált.

1915 májusában egy német tengeralattjáró egyetlen torpedó lövéssel elsüllyesztette a váratlanul lömezéjébe került nagy angol személyszállító hajót, a Luzitániát. Kb. ezer ember vesztette életét, közöttük mintegy száz amerikai állampolgár.

Amerika újabb jegyzéket küldött Németországnak, amelyben határozott garanciát kért a semleges polgárok életének és vagyonának megóvására.

Az amerikai jegyzékek nyomott hangulatot teremtettek a döntésre illetékes körökben, de viszont az admiralitástól nyert — fentebb megemlített — optimisztikus nyilatkozatok is megtették a maguk hatását. A

A m. kir. csendőrség 30 év előtt: Lovaslegénység gyakorlatozás közben.

császár, a kancellár és a hadsereg vezérkari főnöke ingadoztak. Végül is arany középutat kerestek, amely csökkeneténél Amerika részéről a háborús veszélyt, másfelől még se zárná ki a legveszedelmesebb ellenfélnek, Angliának megbénítását.

A végzetes Halbheit!!!

Ha hittek Tirpitznek, — hagytak volna mindent rá, ruházták volna fel korlátlan parancsnoklási joggal s talán — . . .

Vagy: Nem tartották célravezetőnek a tengeralattjáró háborút és nagyon respektálták Amerika jegyzékeit, szüntették volna be teljesen a tengeralattjáró háborút. Ez esetben nem szolgáltatott volna okot arra, hogy Amerika hadat izenjen.

A végzetes Halbheit ott volt a marne-i csata legforróbb óráiban, ott volt a gorlicei áttörésnél, fellelhető a bresztlitovszki békekötésnél és persze nem hiányzott itt sem.

Folytatták a tengeralattjáró háborút, de nem úgy, ahogy Tirpitz és az admirális akarta, hanem úgy, hogy Amerikának lehetőleg ne legyen oka panasza.

A tengeralattjáró háború 1915 vége felé fokozatosan ellanyhult, de ennek dacára történtek még a Luzitániához hasonló esetek, amelyek Amerikát végleg Németország ellen hangolták. Amikor Németország 1917 elején — persze elkésve — mégis arra határozta el magát, hogy megkezdje a korlátlan tengeralatti háborút, Amerika bizonyos számú újbóli jegyzékváltás után hadat üzent.

Meglehet, sőt erősen valószínű, hogy ez a hadüzenet akkor is bekövetkezett volna, ha nincs tengeralatti háború. Amerikának érdeke volt, hogy ebből a háborúból az ántánt-államok kerüljenek ki győztesen. Hogy miért, az már egy másik cikk tárgyát merítené ki. Az egyik legfőbb ok az volt, hogy Amerika volt az ántánt-államok nagy hadseregszállítója. Pénzét csak úgy remélhette megkapni, ha az ántánt győztesként kerül ki.

Igen! — Amerika háborús beavatkozását aligha kerülhettük volna ki. — De! — És itt jön megint a nagy DE!

Elsősorban: az, hogy Amerika a háborút amúgy is, tehát tengeralattjáró háború nélkül is, megizente volna, csak *feltevés a ténnyel* szemben, hogy de facto megizente a tengeralattjáró háború miatt.

Másodszor: Ha Amerika megizente volna amúgy is a háborút, vajjon ugyanabban az időpontban tette volna-e ezt, mint amelyben tette a tengeralattjáró háború miatt, avagy talán mégis várt volna valamilyen más ürügyre, amelyet népe elé vihetett, mint okot a háborús beavatkozásra?

Minden valószínűség szerint, ha már a beavatkozásra el volt tökéltve és a beavatkozásnak el kellett következnie, ennek időpontja később következett volna be, mint így, a korlátlan tengeralattjáró háború megindításával. Ha pedig a beavatkozás később következett volna be, vajjon idejében jött volna-e Pershing az ő friss hadosztályaival a nyugati frontra, amikor Ludendorff 1918 márciusában

páratlan elánnal megindította hatalmas offenzíváját, amely offenzíváját bebizonyíthatóan csak az tudta feltartóztatni, hogy akkor már 300.000 amerikai katona állott Foch marsall rendelkezésére és tovább özönlöttek a kitünően élelmezett, kitünően felszerelt amerikai csapatok a nyugati hadszíntérre, amelyeknek segítségével az ántánt végül is biztosítani tudta magának a győzelmet.

Az amerikaiak így is éppen a tizenkettedik órában érkeztek a francia-angol haderő segítségére, ha pedig a korlátlan tengeralattjáró háború megindítása nem szolgáltatott volna a beavatkozásra legalább is *külső* okot, úgy ez az amerikai segítség egész bizonyosan *későn* jött volna.

Tirpitz admirális 1916 végén nyugalomba vonult, az 1917-ben megkezdett korlátlan tengeralattjáró háborút már mások irányították. Tirpitz most 81 éves korában meghalt.

A világtörténelem lapjain nem kerül arra a helyre, ahová a győzők, a Tegetthoffok, a Nelscnok kerültek. A világtörténelem nem törődik tehetséggel, akarással, körülményekkel, csak egy alapon bírálja és osztályozza Nagyjait: az elért eredmények alapján. A hadvezér, az admirális, csak egyféleképpen mutathat fel eredményt: ha győz.

Ez pedig sok esetben nem rajta múlik — talán éppen a Tirpitz esetében nem — hanem a Sorson, amely csak látszólag engedi magát emberek által irányítani, végeredményben ő rángatja többé-kevésbé tragikus vagy komikus szerepeikben az embereket.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL! Éljen Őfelsége!

írta: Novotny Károly őrnagy.

A sok hihetetlen esemény között, amely a háború előtt és alatt a volt cs. és kir. hadsereg háta mögött a kémkedés és árulás terén történt, azt hiszem, a legjellemzőbbek egyike a következő. A részletei olyan egyedülállóak, hogy bátran témát szolgáltatathatnának a legfantasztikusabb Sherlock Holmes regény számára. Nem is merném leírni, ha nem lenne egy sereg tisztitanum, aki az esetet végigélte. Egyik-másik ilyen bajtársam bizonyára el is olvassa ezt a cikkemet s igazolni fogja, hogy a történet, amelyet itt elmondandó vagyok, őt is éppen úgy megrázta, mint engem.

A m. kir. csendőrség 30 év előtt: Havasi őrs laktanyája Pojana Rotundán.

A m. kir. csendőrség 30 év előtt: Fogolyörzés a laktanyaudvaron.

Grác, 1913 augusztus 18. Az egész tisztikar, a legfiatalabb tartalékos hadnagyig és zászlósig ünnepélyes hangulatban gyülekezik a tiszti étkezde feldíszített ebédlőjében a díszkivonulás után: díszebéd lesz a Legfelsőbb Hadúr 83-ik születésnapja alkalmából. Szürkülőhajú ezredparancsnokunk mondja a felköszöntőt, egy pohár pezsgővel a kezében, amely egy évben egyszer, ezen a napon kerül ebédhez az asztalra.

A felköszöntő után felemelkedik a parancsnokkal szemben kijelölt helyéről az ezred illusztris vendége: Királyffy Tibor m. kir. honvédhuszár ezredes. Elegánsan, aranyújtásos attilában. Gyönyörű, marciális típusa az igazi magyar lovastisztnek, úgy negyvenedik éve dacára is gyönyörűen feszül rajta az attila, kamgarn szalonnadrágja felül egy kissé bricseszformára van szabva, lakkeipőjén diszkrétén cseng a parányi sarkantyú. Minden mozdulata szimpátikus és lovagias: igazi úr, amilyen egy magyar csak lenni tud. A magyar királyi honvédelmi minisztérium küldötte ki, hogy a cs. és kir. közös hadsereg szervezeti és technikai újításait tanulmányozza és tapasztalatairól a honvédelmi minisztériumnak jelentést tegyen. Hogy mi a honvédhuszártisztet a legmelegebb bajtársiassággal fogadtuk s hogy neki mindent megmutattunk a legkisebb részletekig, az csak egészen természetes és magától értetődő volt.

Az elegáns huszárezredes felemeli a poharát, baljával végigsimítja fekete bajuszát és érces hangon, mint ha csak egy huszárezredet vezényelne, tősgyökeres magyaros német kiejtéssel beszélni kezd:

Uraim! A fekete-sárga és a piros-fehér-zöld határoszlopok között is egyek vagyunk: egy a szívünk, egy a felekünk, egy az érzésünk. Az érzéseknek és az akaratnak ez az egysége, mélyen tisztelt osztrák bajtársaim, ez a mi erők, amely egyszer majd győzelmet hoz a számunkra. Törhetetlen hűséggel, vállvetve állunk a magunk ör helyén Bregentzól Kolozsvárig és Reichenbergtől Budáig, legyen szabad tehát nekem is katonaszívem minden lelkesedésével poharat emelnem, hogy Öfelsége, a mi legfelsőbb hadurunk, császáruk és királyunk sokáig éljen! Éljen! Éljen!

1914 augusztus 28. Hosszú eszméletlenség után felnyitom a szemeimet s csodálkozva tekintek szét magam körül. Egy rakás szalmán fekszem, egy üres, nagy, fehérre meszelt teremben. Éles szúrást érzek a mellemben és nem tudok megmozdulni. Mellettem még sokan fekszenek köröskörül a véres szalmán, egyiknek a fején van egy véres kötés, a másiknak a karja vagy a lába van bepólyázva. Az egyik teljesen apatikus, a másik jajgat, sóhajt vagy hörög. Csak nehezen nyerem vissza az emlékezőképességemet és a valósággal való kapcsolatomat. Ez bizony elég szomorú. Ezredünk, dandárunk és hadosztályunk augusztus 21. óta menetelt a Dnyesztortól észak felé, mert főparancsnokságunk az orosz felvonulást abból az irányból várta. Egyszerre csak jön a parancs: kanyarodás kelet felé! És máris nekivágódtunk az oroszoknak, akik hatalmas túlsúllyal jöttek nekünk kelet felől. Minden előkészítés nélkül rohamoznunk kellett. Egész szakaszokat, századokat és zászlóaljakat percek alatt semmisít

A m. kir. csendőrség 30 év előtt: Szárnyraktár.

meg a jól beásott ellenség gyilkos tüzelése, még amint futásban felvonulnak. Egy vasúti töltés elleni rohamnál minden elsötétült a szemeim előtt... aztán nem emlékszem semmire.

Ahogy a környezetemből ki bírom venni, egy orosz városka iskolájának a tantermében fekszem, hogy hol, azt persze nem tudom. A mellem át van löve. Mellettem fekszik bekötött fejjel a dandárparancsnokom, Müller ezredes. Meg sem mozdul, mintha halott lenne. Jobbra tőlem Schwarz alezredes: hiányzik a balkarja. Ügylátszik, az orosz sebesültvívők felszedték a csatatéren és a front mögé vittek a tábori kórházba. Tehát fogoly is vagyok! Felelem a fejemet, amennyire bírom és kinézek a kicsi ablakon: az utcán orosz csapatok menetelnek agyagsárga ruhájukban, tűzértség és vonat, szakadatlanul. Mindig újabb és újabb csapatok végevárhatatlan sora megy előre, a mieink ellen...

Egyszerre kinyílik az ajtó, belép egy orosz tábornok. Magas, elegáns alak, gyönyörű lakkeszímát visel. Mögötte a segédtisztje, aztán két küldönc. Az utóbbiaknál nagy kosarak, telve borosüvegekkel és élelmiszerrel.

— Hol láttam én ezt az embert? — villant át a gondolat lázasan lüktető fejemben.

A tábornok megáll a terem közepén, barátságosan felénk mosolyog, aztán megszólal a legtokéletesebb, legtisztább németiséggel:

— Üdvözlöm az urakat, mint szeretett hazámnak, Oroszországnak vendégeit, amely háborúban áll ugyan az Önök hazájával, de jól tudom, hogy Önök, uraim,

nem tehetnek róla. Mindenikük vitézül megfelelt a kötelességének, az Önök számára végetért a háború. Üdvözlöm az urakat s meg fogják látni, hogy Oroszország nem olyan, mint amilyennek azt Önöknek otthon lefestették.

Egy intésére a küldöncök előveszik a kosarakat, bort töltenek a poharakba s mindenik sebesültet megkínálják borral, süteménnyel és hideg sülttel.

Erősen a szemébe nézek a tábornoknak. Észreveszi:

— Novotny százados úr, az Ön sebe nemsokára meg fog gyógyulni.

Csodálkozva nézek reá. Honnan tudja ez az orosz tábornok, hogy én ki vagyok? Amióta megsebesültem, senkivel egy árva szót nem beszéltem és — megtapogatom — az igazolványtokom is még a nadrágomban van bevarrva, tehát onnan nem tudhatja.

— Müller ezredes úr és Schwarz alezredes úr, mélyen sajnálom, hogy Önöket, két ilyen kiváló bajtársat is baj érte. A derék stájerrek csodálatraméltó hősiességgel harcoltak!

A két súlyos sebesült nagynehezen feléje fordítja a fejét. Én még jobban csodálkozom. Honnan ismer ez a tábornok mindnyájunkat névszerint?

Hozzám közeledik. Önkéntelenül is ajkamra tolul a kérdés:

— Honnan ismer minket, tábornok úr?

— Honnan? — és ebben a pillanatban még ismerősebbé válnak markáns, marciális arcvonásai. — Novotny

százados úr, mi már egyszer koccintottunk is. Nem emlékszik reá?

Egy pillanatra végignézett rajtam, amint ott feküdtem előtte a földön, a véres szalmán, nyomorultan, tehetetlenül, s úgylátszott, mintha a zavaromat élvezné. De aztán nagyon komoly lett az arca:

— Minden eszköz, amely a célhoz vezet, megengedett és becsületes, ha a hazánknak szolgálunk vele. A kémkedés is, ha az ember nem gyalázatos pénzért, hanem hazaszeretetből csinálja. Most már beszélhetünk róla. Emlékszik-e, százados úr, a honvédhuszár ezredesre, aki a múlt évben a gráci tiszti étkezdében az Önök császáriját és királyját éltette?

Hihetetlen fájdalomaim dacára, emberfeletti megérőltetéssel felültem:

— Tábornok úr...

Mosolygott:

— Nos, most megismer-e? Sokat merészeltem, beismerem, de Istennek hála, sikerült. És ezt a mi keletgalíciai sikerünket nem kis mértékben annak is köszönhetjük, amit én annak idején Önöknél, mint magyar huszárezredes, megtudtam. Én is megtettem a magam kötelességét, éppen úgy, mint Önök, százados úr. Szívemből kívánom, hogy a háborúnak mielőbb vége legyen és hogy az én osztrák bajtársaim mielőbb visszatérjenek az ő szép hazájuba.

Pályázati hirdetmény.

A magyar lovassportirodalom fejlesztése érdekében az alábbi feltételek mellett pályázatot hirdetek:

I.

Tárgy: „A lovaglás művészete, a lovasmérkőzések kezei között

1. idomítottsági vizsgáknál;
2. ugrómérkőzéseknel;
3. militarynél.”

A dolgozat terjedjen ki a lovaglás művészete fogalmának rövid meghatározására; alapelveinek kimerítő tárgyalására a lovast és lovat illetőleg. Jelentősége jusson világosan kifejezésre az egyes ágazatokon belül, mint díjlovaglás, díjugratás és military. Ezen keretek határai a fejtegetésben megindokolandók.

Összdíjazás: 800 P. Ebből: I. díj 500 P, II. díj 200 P és III. díj 100 P.

II.

Tárgy: „A lovas kiskatéja.”

A dolgozat a gyalogos fegyvernembeli tiszteknél szükséges mérvben a következőkre terjedjen ki:

1. Általános lóismereti fogalmak (fajta, vér, kondíció, vérmérséklet).

2. A ló külleme (külső testalkata).

3. A ló magasságának mérése.

4. A ló életkorának meghatározása.

5. A lovak színei, jegyei és bélyegei.

6. A ló mozgása.

7. A lovak rossz szokásai.

8. A háta-, hámos- és málhásló küllemének következményei és lényegesebb hibái.

9. A lóvásárlás és szavatosság.

10. A lovak ápolása és gondozása:

a) az istálló és berendezése;

b) az almozás;

c) a lóápolás;

d) a lovak jártatása;

e) a lovak kímélése.

11. A lovak takarmányozása:

a) a szemestakarmányok;

b) a szálastakarmányok;

c) a póttakarmányok.

12. A használat közben leggyakrabban fellépő közönséges betegségek. A legfontosabb fertőző betegségek. A patkolás.

13. Szerszámzatfelillesztés és nyergelés.

14. A lovas öltözködése különféle alkalmakkor.

15. A nyers ló betanítása.

16. A ló előkészítése a military A. kategóriára.

A lovas kiskatéjának terjedelme kb. 50—60 gépírással legyen, beleszámítva az 5 cm-es margót is.

Összdíjazás: 1200 P. Ebből: I. díj 700 P, II. díj 300 P és III. díj 200 P.

III.

Tárgy: „A magyar lovassport története”

A dolgozat terjedjen ki:

1. az Árpádok korára;

2. a vegyesházi királyok és erdélyi fejedelmek korára;

3. a Habsburgok korára;

4. a legújabb korra.

Tárgyalandók a lovagitornák, lovasvadászatok, agarászat, versenylovaglás fejlődése, lovasmérkőzések. Hírneves lovasok névszerint megemlítendőek és szereplésük részletezendő.

Összdíjazás: 1000 P. Ebből: I. díj 600 P, II. díj 300 P és III. díj 100 P.

IV.

1. A jejiégés pályamunkák lezárt borítékban és géppel írva f. évi október hó 1-ig újfaluusi vitéz Ujfalussy Gábor tábornokhoz, lovassági szemlélő (Budapest, I., Tárnok-utca 2.), mint az intézőbizottság elnökehez — küldendő be.

2. A díjnyertes munkák kiadási joga a honvédelmi miniszterrel illeti.

Könyvalakban való kiadás esetén szerzőt a tiszta haszon 50 százaléka illeti meg.

3. Díjnyertes dolgozatokat az intézőbizottságnak joga van a Szent György lapnak közlés végett rendelkezésre bocsátani. Szerző ezért külön díjazást nem igényelhet.

4. A bírálat eredménye f. évi december 31-ig közhírré fog tétetni.

Budapest, 1930 február hó 19-én.

vitéz Gömbös Gyula s. k.,
honvédelmi miniszter.

Várhatók-e gáztámadások nagyvárosok ellen?

A legújabb háborús fegyver — a harci gáz — sok fejtörést okoz a világnak.

Azzal mindenki tisztában van, hogy a gázt a jövő háborúban mindenki alkalmazni fogja, aki csak teheti; hiszen pl. Amerikában, Angliában már békében is alkalmaznak nagyobb zendülések megbénítására és pedig olyan jó eredménnyel, hogy a gázellenes felzúdulás lassanként elnémul. Legutóbb az ősszel használtak az angolok a dél-afrikai Durban városban kitört négerzavargások elnyomására könnyfejesztő gázt. Tényleg sikerült a mozgalmat rövid idő alatt elnyomni anélkül, hogy emberélet esett volna áldozatul, sőt sebesülés is alig fordult elő. Ilyen tényekkel szemben nem lehet továbbra is a gázt embertelen fegyvernek minősíteni; ellenkezőleg azt lehetne mondani, hogy a gáz a leghumánusabb fegyver, ha emberségesen alkalmazzák. Persze borzalmas következményei is lehetnek, ha az ellenfél erősen mérgező, halált okozó gázokat alkalmaz.

Háborúban nem valószínű, hogy valami szelíd fajta gázt fognak használni, mert a gáztámadásnak az a célja, hogy az ellenséget lehetőleg hosszú időre tegye harcképtelenné. Ezt pedig csak mérgező gázzal lehet elérni. Gáztámadásnál tehát mérgező gázokra kell számítani. A támadások ugyan csak a hadsereg és a hadicélokát szolgáló építmények és berendezések ellen fognak irányulni, de mellesleg a közelben lakó polgári lakosságot is érni fogják. Ennélfogva háború esetén mérges gázok hatásának a polgári lakosság is egészen bizonyosan ki lesz téve!

Ez a bizonyosság békében éppen olyan kevés benyomást tesz az emberekre, mint az egykor biztosan bekövetkezendő halál tudata; de háborúban nagyon könnyen okozhat pánikot, aminek kiszámíthatatlan következményei lehetnek. A pánik annál nagyobb, minél több emberen tör ki. A legveszélyesebb tehát a nagyvárosok lakossága között kitörő pánik, mert a legnagyobb mértékben veszélyezteti a hadsereg ellátásának munkáját a hátszágban.

Szükségesnek bizonyult tehát alaposan foglalkozni azzal a kérdéssel, kell-e háború esetén nagyvárosok ellen irányuló gáztámadásokkal számolni és ha igen, milyen óvintézkedéseket kell a nagyvárosok védelmére előkészíteni?

Megejtett számítások szerint *nem valószínű*, hogy valamelyik hadvezetőség az ellenség nagyvárosainak elgázosítását komolyan tervbe vehetné. A bizonyítás igen egyszerű:

Vegyük alapul Berlint. A házakkal beépített terület nagysága 120 km². Ha Berlint a legerősebb gázzal támadják is, amelyből a legkisebb mennyiség is elegendő (fozgen), akkor annak 10 m. magasságban való teljes elgázosításához legalább is a francia légiflottának a felére vagy az egész angol vagy USA légiflottára volna szükség, hogy ezt végrehajtsa. Más államok légiflottája egyelőre számszerűleg még nem olyan erős, hogy ilyen feladatot elvégezhesen. Minden más fajta gáznál pedig már legalább is tízszer akkora légiflottára, vagy tízszer megismételt támadásra volna szükség.

Miután a légiflottákra háború esetén az ellenséges légiflotta leküzdésén kívül száz és száz más sürgős feladat hárul, nem valószínű, hogy felesleges cselekményekre is maradna ideje és ereje. A nagyvárosok lakosságát tehát ezirányban már békében, de különösen háború elején meg kell nyugtatni. Tekintettel arra, hogy Budapestnek sem sokkal kisebb a kiterjedése, mint Berliné, a magyar főváros elgázosítása sem valószínű.

Ezzel persze nincs mondván az, hogy nagyvárosok területén egyáltalán nem várható gáztámadás, mert ahol a hadviselésre fontos épületek és berendezések nagyváros területén fekszenek, ott semmiféle tekintet nem fogja az ellenséget az ezek ellen való támadásában feltartóztatni. Az ilyen pontok közelében lakó vagy tartózkodó polgárság tehát háborúban okvetlenül ki lesz téve légi támadások következményeinek.

A leghathatósabban olyan módon lehet a polgárságot gáztámadások ellen megvédelmezni, ha a városok és különösen a nagyvárosok területéről már békében kihelyezzük az ellenfél támadásainak céljait. Ezzel a rendszabályai az az előny is egybe van kötve, hogy az elkülönítve álló lehetőség szerint álcázott vagy háborúban álcázható

ily építkezések, telepek és berendezések kis és magasból nehezen eltalálható célokat képeznek; védekezésük ilyen módon a gáztámadások ellen is sok tekintetben meg van könnyítve, különösen akkor, ha a várható támadások idejére ködbe és füstbe képesek burkolózni.

P—y—v.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

(által) + -andó, -endő.

A szenvedő szerkezeteket nagyjában már megtárgyaltam, de idekivánczik még néhány feltűnőbb példa. Ezeket azóta böngésztem ki hivatalos írásokból: „Erkölcsei és vagyoni bizonyítványa a községi előljáróság által fog betérjesztetni.” „X. a kir. törvényszék által 2 évi fogházzal büntetett.” „A (pénz) az após javára lett bevételvezve.”

Itt most mindenki hagyja abba az olvasást és önmaga szerkessze meg ezeket a rossz mondatokat jó magyarsággal. De azért biztonság okáért ideírom a találós kérdés megfejtését is: A ... bizonyítványt az előljáróság terjeszti fel, vagy: fogja felterjeszteni. X-et a törvényszék 2 évi fogházzal büntette. A pénzt az após javára (nevére) vételezték, vagy: írták be; még egyszerűbben: A pénzt az após kapta meg.

Hasonló hiba az is, ha a személyes cselekvő alak helyett az által névutóval kapcsolatban az -andó, -endő szerkezetet használják. Ez az idegenszerűség a tartós latin hatás következtében terjedt el. Valamikor nálunk is latin volt a tudomány, irodalom, törvényhozás, sőt az iskola nyelve is. Még a mi nagyapáink is tudtak latinul. Nem csoda tehát, ha itt-ott a mai napig megmaradt (és sokaknak nem is ellenszenves) a hatása. Ez a szerkezet leginkább a hivatalos nyelvben fordul elő, még pedig azért, mert igen alkalmas a személytelen kifejezőmódra. A katonai nyelvben a parancsoláshoz, valamint a különböző szabályzatok szinte lépten-nyomon használják, pedig van helyette becsületes, régi magyar szerkezet is. De lássunk csak néhány példát: X. a parancsnokság által utasítandó. Miért volna ez jobb, határozottabb, katonásabb, mint a magyaros alak: X-et a parancsnokság utasítsa? Csendőrirásokban sem ritka ez a latinosság, pl.: ... örs által megállapítandó, hogy ... A derék örsparancsnok bizonyára így ismételte magában a kapott utasítást: ... állapítsa meg, hogy ...

Van aztán olyan eset is, amikor az -andó, -endő kellemesen hangzik, pl.: Ezen összeg X-nek kiutalandó, már persze csak akkor, ha ez az X. reánk vonatkozik. Ilyenkor persze inkább csak a „kiutalandó” összeg nagyságával törődünk, nem a magyar nyelvérzékel, amely pedig mindig kíváncsi, követeli az alany megnevezését, vagyis hogy ki utalja ki azt a kis pénzmagot. Legtöbbször a gazdasági hivatal, vagy valami pénztár. Ne hallgassuk el őket se, ha nincs semmi okunk rá. Ilyenkor pedig biztosan nincs.

Végeredményben tehát: „az -andó, -endő kerülendő.”

Idegen uralkodóházak tagjai csak 1818 óta viseltek ezredtulajdonosi méltóságot a cs. kir. hadseregben. Az első konstantin orosz nagyherceg volt, az akkori cár fivére, akit I. Ferenc császár és király 1813 október 18-án, a lipcsei csataterén nevezett ki a 8. vértesezred tulajdonosává, amelyben annak idején, trónörökös korában, ő maga is szolgált.

Csak egyetlen esetben bocsáthatunk meg neki, akkor t. i., ha jövőidejű melléknévi jelző, pl. *elintézendő* feladat, később *meghatározandó* idő, *követendő* példa, stb. Ilyenkor helyes és magyaros. De már az ilyen használata: *Munkámat bevégezendő*, itthon maradok, megint rossz. Helyesen így mondják: *Hogy munkámat bevégezzem...*

vitéz Rózsás József, ny. százados.

CSENDŐR LEKSZIKON.

51. Kérdés. A m. kir. belügyminiszter 1929. évi 252.482. sz. körrendelete szerint italmérés céljára szolgáló üzlethelyiségben és azzal közvetlen összefüggésben levő raktárhelyiségben nem szabad tartani 150 liternél több szeszest. Miképp értelmezendő itt az üzlethelyiséggel közvetlen összefüggésben levő raktárhelyiség?

Válasz. Az italmérő üzlethelyiséggel az a raktárhelyiség függ közvetlenül össze, amelybe az italmérő helyiségből úgy lehet eljutni, hogy közben más helyiségen keresztül menni nem kell. Ez a rendelet szavainak értelme szövegszerűen. Tágabb értelemben közvetlenül összefüggőnek lehet tekinteni azt a raktárhelyiséget is, amely el van ugyan választva az italmérő helyiségtől valamely más helyiséggel, de ez a közbeeső helyiség a raktárhelyiségnek az üzlethelyiséggel összefüggését nem zavarja s a raktárhelyiség gyors és kényelmesebb használata tekintetében nem akadály. Például a söntésből nyíló pincehelyiségben van a raktár, de a pincehelyiségnek előtere van s ez más kocsmafelszerelő tárgyak elhelyezésére szolgál. Ha az italmérő engedélyben megjelölt raktárhelyiség egyébként az italmérő helyiségtől különálló helyiség, de amely az italmérő helyiség raktárhelyiségével célszerűen és összefüggően használható, ez a raktárhelyiség az idézett rendelet végrehajtása szempontjából az italmérő helyiséggel közvetlenül összefüggőnek tekintendő.

52. Kérdés. Milyen a magyar állam jelenleg érvényben levő címere? Mily büncselekmények követhetők el a magyar állami címmel kapcsolatban?

Válasz. Magyarország címerét legutóbb 1896-ban állapították meg hivatalosan. A Budapesti Közlönyben közzétett miniszterelnöki rendelet szerint kétféle címer használatos, az ú. n. külön (kis) címer és a magyar szent korona országainak egyesített (közép) címere. A külön (kis) címer rövid leírása a következő: Függőleges vonallal kettéosztott pajzs, jobbról nyolc vörös és ezüst sáv (pólya), balról vörös mezőben harmas zöld halmon álló nyitott aranykoronából kiemelkedő kettős ezüstereszt; a címet két fehér ruhás lebegő angyal tartja. A címerpajzs felett a szent korona képe van. A magyar szent korona országainak egyesített (közép) címere nagyobb külső pajzsból áll, melynek közepét kisebb belső pajzs fedi. A középpajzs Magyarország külön (kis) címere, mely foglalta magában. A külső pajzs négy mezőre oszlik. Ezek elsőjében Dalmácia, másodikban Horvátország, harmadikban Szlavónia, negyedikben Erdély címere van; a harmadik és negyedik közé alulról beékelte mezőben Fiume címere látható. Az elősorolt részekből egyesített (kettős) címerpajzs felett van a magyar szent korona. A címet két fehér ruhás lebegő angyal tartja vagy cserfa és olajág övezi. A magyar kir. belügyminiszter 1898-ban kiadott rendeletéhez képest az a gyakorlat fejlődött ki, hogy azok a minisztériumok, amelyeknek hatásköre a társországok területére is kiterjedt, Magyarország és társországainak egyesített címere, vagyis a közép állami címet használták, azok a minisztériumok pedig, amelyeknek hatásköre csak a szorosabb értelemben vett Magyarország területére terjedt ki, az egyszerű, vagyis a kis címet.

Megemlítjük, hogy az 1916:XV. t.-c. a magyar-osztrák közös intézmények használatára kivételesen a magyar szent korona országainak olyan egyesített címere létesítette, amely

Magyarország címerét és abba alul beékelve a horvát címet tartalmazza. A törvény szerint ez esetben a horvát címer Horvát-, Szlavon- és Dalmátországot egységesen jelképezi.

Az állami nagy címer hivatalos megállapítása nem történt meg. Ezt a címet tudunkkal jelenleg egyedül a budapesti kir. magyar Pázmány Péter-tudományegyetem használja (Mária Terézia királynőnek az egyetem számára adott királyi levele alapján). Ez a nagy címer jelképezi a magyar szent korona országainak egyes történeti igényeit s magában foglalja különböző emlékcímereit. Ebben a nagy címerben helyezkednek el Horvátország, Dalmácia és Szlavónia címerei mellett Galícia, Lodoméria, Bosznia, Szerbia, Kunország (Kunánia) és Bulgária címerei is.

A hagyomány szerint a címerben előforduló négy ezüst-sáv az ország négy főfolyóját (Duna, Tisza, Dráva, Sáva), a hármashalom az ország három főhegységét, a kettőskereszt a megkoronázott király apostoli méltóságát jelképezi. A szent korona a címerpajzs felett a magyar államnak és hatalmának jelvénye.

Az 1898:XXI. t.-c. kötelezőleg előírja, hogy középületeknél és köztintézeteknél minden nyilvános (nemzeti) ünnep alkalmával a nemzeti lobogót és az ország címerét kell használni. Ilyen nemzeti ünnepek: Szent István király napja, március 15-e, az uralkodó király születése napja, a világháború hősi halottainak emléknapja (május havának utolsó vasárnapja), valamint a törvényhozás által esetleg még kijelölendő napok. A 3518. B. M. 1925. sz. rendelet a kormányzó születésének és nevenapjának megünneplése végett elrendeli, hogy ezeken a napokon a hatósági épületekre a nemzeti lobogó (az ország címerével) kitűzessék.

Az 1907:XXVII. t.-c. szerint minden népiskolán és a tantermekben Magyarország (kis) címerét kell elhelyezni, nemzeti ünnepeken pedig a címeres nemzeti zászlót ki kell tűzni.

A magyar tengeri kereskedelmi hajók a 18.397. M. E. 1921. sz. rendelet szerint a (kis) címerrel díszített magyar nemzeti lobogót kötelesek használni.

A magyar állam új változó címerjogában Trianon nem okozott változást. (Ezt elfelejtették tőlünk elvenni.) A magyar szent korona nem mondott le tehát még átmenetileg sem az egyesített címer használatáról. Ezért pl. a folyami hajók, amelyek lobogójára hivatalos intézkedés nem történt, akár a kis-, akár a középcímeres lobogót viselhetik (a folyamrendészeti hajók a már említett rendelet szerint csak a kiscímereket). Útleveleken, fuvarleveleken, kincstári váltóúrlapokon a kis címer használatos.

Az ú. n. közös címer az Ausztriával való kapcsolatunk felbontásával természetesen elvesztette érvényét.

A 8200/1914. sz. belügyminiszteri rendelet szerint hazai egyesületeknek nem szabad idegen állam címerét, színeit vagy jelvényeit használniuk. A magyar szent korona területén élő nemzetiségek azonban használhatják történelmi hagyományok és régi szokásokon alapuló színeiket, feltéve, hogy ezek a színek nem azonosak valamely idegen állam színeivel, de tilos ezeknek a színeknek kizárólagos használatát, vagyis a használati alkalmával a magyar nemzeti színeket legalább ugyanabban a mértékben szintén alkalmazni kell.

Magánosok, magánjellegű testületek és vállalatok az ország kis vagy közép címerét nyilvános működésükben és üzleti életük kereteiben állandó jelleggel csak abban az esetben használhatják, ha erre a m. kir. miniszterelnöktől engedélyt kaptak. Ilyen engedélyt csak az kaphat, aki erkölcsileg kifogástalan, politikai jogainak gyakorlásától megfosztva nincsen, üzlete pedig oly terjedelmű, üzleti áruai vagy termelvényei olyan jóminőségűek, hogy megérdemli az ország címerének használatában rejlő kitüntetést. Hitel- és pénzügyintézeteket az ország címerének használatára csak törvény jogosíthat fel. Akik az állam egyeduralásainak tárgyait hatósági engedéllyel árulják (pl. dohánytőzsdések), címtáblaikon használhatják a magyar címet, valamint azok is, akik megkapják a m. kir. udvari szállítói címet.

Az állami címer büntetőjogi védelmét célzó törvényes intézkedések a következők:

1. A kbt. 36. §-a szerint kihágást követ el, aki olyan címet (jelvényt) használ, árul vagy terjeszt, amelynek használatát miniszteri rendelet tiltja azért, mert az állam és törvényes intézményei ellen irányuló törekvés vagy érzelem jele.

2. A kbt. 37. §-a szerint kihágást követ el, aki az ország nyilvános használatban elhelyezett címerét, vagy a katonai és polgári hatóságok jelzésére nyilvánosan használt címet megvalósuló szándékkal bemocskolja, megrongálja vagy leszakítja.

3. A 20.345. B. M. 1908. sz. rendelet szerint kihágást követ el, aki a magyar címet szándékosan elferdítve használja,

illetőleg alkalmazza, úgyszintén az, aki ezt a címet az állam méltóságát sértő módon használja, illetőleg alkalmazza.

4. Az 1883:XVIII. t.-c. szerint kihágást követ el az is, aki a magyar állam címerét a törvénybe ütköző módon (pl. miniszterelnöki engedély nélkül) használja.

5. Az 1921:III. t.-c. 8. §-a szerint vétséget követ el az, aki a magyar állam vagy nemzet ellen meggyalázó kifejezést használ vagy ilyen cselekményt követ el. Aki tehát a magyar címet, mint a magyar állam egyik jelvényét gyalázza, guny tárgyává teszi, becsmérli vagy bárminő oly cselekményt követ el, ami a címer lealacsonyításával, megvetésével és meggyalázásával egyértelmű, ezt a vétséget követi el. Mint látható, eme törvényes intézkedési feleslegessé teszi a 2. pont alatt megjelölt törvényhely alkalmazását.

53. Kérdés. *Fiatalkorúak bűnügyeiben szükséges-e erkölcsi és vagyoni bizonyítvány beszerzése?*

Válasz. A fiatalkorúak bíróságáról szóló 1913:VII. t.-c. életbeléptetése és végrehajtása tárgyában kiadott 56.000—1913. sz. igazságügyminiszteri rendelet 36. §-a kifejezetten hangsúlyozza, hogy a bűnvádi eljárás céljára szükséges erkölcsi és vagyoni bizonyítványt nem pótolja a fiatalkorú egyéniségének, értelmi és erkölcsi fejlettségi fokának, valamint életviszonyainak megismerése végett beszerzendő környezet-tanulmány.

Ez természetes is. A környezettanulmányba foglalt adatoknak nincs hatóságilag megállapított tényjellegük, hanem bizalmasjellegű értesüléseknek és a környezettanulmányt el látó egyén megfigyeléseinek és véleményének foglalata.

Vizsont mindenképpen fontos lehet annak hiteles ismerete, milyen vagyoni viszonyok közt van a fiatalkorú; nincs-e a nevén esetleg nagyobbterjedelmű ingatlan vagyon, amelyet a fiatalkorú elhanyagolásával visszaélészerűen kezelnek s más hasonló fontos kérdések eldöntésére nyújthat alapot a vagyoni bizonyítvány, míg az erkölcsi bizonyítvány különösen a büntetett vagy büntetlen előélet kérdésében lehet hiteles bizonyíték, különösen, ha az országos bűnügyi nyilvántartásból beszerzett értesítést is magában foglalja.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy lopás, ahol a sértett jótáll a gyanúsítottért.

Nyomozta: a sárvári őrs.

1928 március 6-án Rosenthal Zsigmond sárvári lakos a sárvári őrsön bejelentette, hogy aznap éjjel a nála alkalmazásban levő Oletics Teréz mindenes szobájából, amelyben a sértett aludt, 1400—1450 pengő készpénzt ismeretlen tettes elloptott.

Rédl tiszthelyettes őrsparancsnok az eset tudomásulvétele után meghagyta a napos csendőrnek, hogy a városban keresse fel vitéz Turóczy Bálint törzssőrmester és Németh István IV csendőrből álló helyi járőrt és adja át a parancsát, hogy menjenek a helyszínre, ahol az őrsparancsnok is megjelent.

Először azt kellett tisztázni, hogy a sértett nőnek tényleg volt-e annyi pénze, mint amennyit a főnöke a bejelentés során felemlített, mert alig volt hihető, hogy egy cselédleánynak az akkori nehéz viszonyok között annyi megtakarított pénze legyen.

Hogy a sértettnak tényleg volt annyi pénze, azt több tanu is igazolta, akik többször látták, amint a sértett a

pénzét megolvasta és látták azt is, hogy egy zacskóban a nyakában szokta azt hordani.

A sértett nő előadta, hogy aznap virradóra a kávéház konyháját 2 órai zárórakor hagyta el és a kávéházzal összefüggő és az udvarra nyíló különbejáratú szobájába ment lefeküdni, mikor azonban az ajtót a kulccsal ki akarta nyitni, azt záratlanul találta.

Elődtta továbbá, hogy mielőtt lefeküdt volna, az ajtót bezárta és a kulcsot a zárban hagyta, a nyakán hordott 1465 pengő papírpénzt megolvasta, azután a pénzt az ágya melletti ruhakosárra rakott ruhája közé dugta és lefeküdt.

Reggel 9 órakor felkelt, felöltözött s mikor a pénzt újból meg akarta olvasni, a zacskót üresen találta. A 9 drb 100, 10 drb 50, 3 drb 20 és 1 drb 5 pengőt, összesen 1465 pengőt, ismeretlen tettes, ismeretlen módon ellopta.

A további kérdésekre még előadta, hogy alvás közben, 4 óra tájban köhögést hallott ajtaja előtt és úgy véli, hogy a háziszolga köhögése volt. Arra vonatkozólag, hogy a szobájában az ő tudtával ki szokott megfordulni, előadta, hogy a háziszolga, aki tudta, hogy mennyi pénze van és azt úgy éjjel, mint nappal hol szokta tartani, többször volt nála bent és állandóan szerelmi ajánlatokkal ostromolta. Azonkívül a személyzet többi tagja is volt időközben a szobájában, de határozottan kijelentette, hogy más a szobájában nem járt és nem is járhatott.

A helyszíni szemle megejtése és a sértett kikérdezése után a járőr arra a meggyőződésre jutott, hogy a tettes, még mielőtt a sértett aludni ment volna, beosont a szobába és az onnan a padlásra vezető feljáróban meghúzódva megleste, hogy a sértett hova teszi a pénzt, majd amikor az elaludt, lejtött, a pénzt magához vette és anélkül, hogy a sértett felébredt volna, kinyitotta az ajtót s a szobából eltávozott.

Ezt a feltevést bizonyította az a körülmény, hogy az épület padlásfeljárata a sértett szobájába nyílt, melynek egy zár nélküli deszka ajtaja van és azt dróttal szokták becsukni. Erre vonatkozólag a sértett előadta, hogy lefekvés-kor a drótot beakasztva találta, míg a padlásra vezető feljáróba be sem nézett, mert arra nem is gondolt, hogy ott valaki tartózkodhatik.

E feltevés, amint később látjuk, helyesnek bizonyult, de a tettes személyére nézve semmiféle támpontot nem szolgáltatott. A tettes személyére csupán a sértett azon állítása, hogy hajnali 4 óra tájban az ajtaja előtt a háziszolga köhögését hallotta, szolgáltatta a gyanút, de később ez is helytelennek bizonyult.

Ezekután az őrsparancsnok arra a meggyőződésre jutott, hogy a lopást csakis a helyi viszonyokkal ismerős ember követhette el és azt vagy a személyzet között, vagy pedig a sértett ismerősei között kell keresni.

Sorra vette tehát a kávést, a feleségét, az alkalmazásukban álló fizetőpincért, soffórt, mindenesleányt és a háziszolgát és tüzetesen kikérdezte őket.

A háziszolga kivételével mindnyájan alibit igazoltak, de a lopás elkövetését a háziszolga is tagadta.

A járőr a háziszolga szobáját, ruháit átkutatta, de ez sem vezetett eredményre. Mindazonáltal továbbra is őrizetben tartotta, mert egy tanu ugyancsak azt vallotta, hogy a háziszolgát reggel 4—5 óra között az udvarban, a sértett ajtaja közelében látta.

Ezenkívül megállapítást nyert, hogy egyízben már volt lopásért büntetve, amit szintén tagadott.

Eltelt két nap anélkül, hogy a nyomozás csak egy lépéssel is előbbre haladt volna, mert a háziszolga váltig tagadott s miután ellene semmiféle bizonyítékot beszerezni nem sikerült, szabadlábra is került.

Az őrsparancsnok újból kikérdezte a kávést is arra

vonatkozólag, hogy a sértettet nem kereste-e fel vidékről valaki, akit a sértett valami okból el akar hallgatni a csendőrség előtt?

A kávé ügy emlékezett, hogy a sértettet egy szombathelyi nőismerőse már két-három ízben is meglátogatta, aki 1—2 napig nála szokott maradni, de a lopás napján nem látta nála.

Erre az őrsparancsnok a sértettet újból kikérdezte, de az említett nőről ekkor se szólt semmit, majd amikor az őrsparancsnok a szombathelyi nőt felemlítette, a sértett láthatólag meglepődött és azt felelte, hogy az neki nagyon jó ismerőse, azt ne gyanúsítsák a lopás elkövetésével, mert azért ő jótáll. Még azt se szeretné, ha a lopásra vonatkozólag kikérdeznék, mert a barátnője megharagszik rá.

Az őrsparancsnok megígérte a sértettnek, hogy a nőt figyelmen kívül hagyja, de mielőtt a sértett eltávozott, egy járőrt azonnal Szombathelyre küldött azzal a parancssal, hogy állapítsa meg a nő kilétét és a kérdéses éjszaka alibijére vonatkozólag igazoltassa, s ha kétséget kizáróan alibit igazolni nem tud, vegye őrizetbe és a nyomozás lefolytatása végett kísérje Sárvárra.

A járőr az említett nő kilétét Szombathelyen, Kis Emma* elvált asszony személyében megállapította, aki akkor Szombathelyen háztartási alkalmazott volt. A kikérdezésből és a bevásárlókönyvbe történt dátum bejegyzéséből a járőr megállapította, hogy a nő a lopás elkövetése előtti nap reggelén állt szolgálatba és azóta onnan sem nap, sem éjjel el nem távozott.

Az őrsparancsokat a járőr jelentése láthatólag leverte, de még mindig nem adta fel a reményt és bízott a sikerben.

Másnap reggel, amikor a lakásáról bement az őrsre, közölte a helyettesével, hogy jó lenne egy másik járőrt Szombathelyre küldeni és újból kikérdezni a nőt, mert szerinte igen gyanús, hogy a nő éppen a lopás elkövetése előtti napon állott szolgálatba és hogy egyébként is annyira pontos alibit igyekszik bizonyítani, hátha a járőrnek téves dátumot mondtak be, talán a lopás elkövetését követő napon állt szolgálatba és akkor, mint a helyi viszonyokkal ismerős, a lopást elkövethette, még a reggeli vonattal visszamehetett Szombathelyre, ahol azonnal szolgálatba lépett. Nem is késlekedett az őrsparancsnok, hanem Hubai András őrmester és Szupinger József próbacsendőrből álló járőrt Szombathelyre küldte és meghagyta, hogy a helyszerzőt, a gyanúsított nőt és annak munkaadóját újból kérdezze ki, hogy melyik napon állt a nő szolgálatba és ha az előző megállapítástól a járőr megállapítása eltér, vagyis a nő a lopás elkövetése után állt szolgálatba, akkor vegye őrizetbe, a bűnjelek előkerítése végett a nyomozást folytassa le Szombathelyen és azután kísérje Sárvárra.

A járőr bevonulásakor jelentette, hogy a nőt már nem találta Szombathelyen, mert a szombathelyi rendőrkapitányság előző napon az illetőségi helyére, Hajdúszoboszlóra toloncoltatta, nem volt ugyanis cselédkönyve. De megállapította azt is a járőr, hogy a nő nem a lopás elkövetése előtt, hanem az azt követő napon állt szolgálatba. A gyanúsított szolgálatba lépését a bejelentő hivatalban nem lehetett megállapítani, a munkaadójától azonban a járőr megtudta, hogy a gyanúsított a szolgálatba állása reggelén egy doboz cipőkrémet vásárolt megbízásából könyvre az üzletből és a bevásárlókönyvbe történt dátum bejegyzéséből állapította meg a járőr a szolgálatbalépés napját.

A két járőr ellentétes megállapításából az őrsparancsnok az utóbbit fogadta el helyesnek és most már a lopás elkövetésével Kis Emmát komolyabban is gyanúsította. Elfogása végett azonnal táviratot küldött a debreceni államrendőrség kapitányságának, ahonnan harmadnapra meg-

jött a válasz azzal, hogy a nőt elfogták, de pénzt nem találtak nála, a lopást pedig tagadja.

Az őrsparancsnok Pintér Sándor tiszthelyettes és Fritz István csendőrből álló járőrt a nő átvételére és vele a nyomozás lefolytatása végett Debrecenbe küldte és meghagyta Pintér tiszthelyettesnek, hogy a nőt addig el ne engedje, amíg alibijét kétséget kizáróan nem igazolja.

A járőr Debrecenbe érkezve, jelentkezett a rendőrkapitányságon, ahol azt közölték vele, nem hiszik, hogy a nő legyen a tettes, mert pénzt nem találtak nála, dacára annak, hogy toloncolás alkalmával Szombathelyen, Budapesten és Debrecenben a rendőrségen megmotozták. A járőr eme kedvezőtlen közlések dacára sem csüggedt el, hanem a gyanúsított átadását és egyben a nyomozás, illetve kikérdezéshez tanuként egy rendőr kirendelését kérte.

A járőr a nőt azonnal kikérdezte arra vonatkozólag, hogy ismeri-e sértettet, azzal hol ismerkedett meg, mikor volt nála utóljára és volt-e tudomása arról, hogy sértettnek mennyi pénze volt, továbbá, hogy Szombathelyen mettől-meddig, kinél szolgált és utolsó munkaadójához mikor lépett be szolgálatba. A gyanúsított, akinek elég ideje volt a rendőrségi fogdában a gondolkodásra, minden kérdésre habozás nélkül felelt, anélkül, hogy arcán vagy viselkedésén a legcsekélyebb zavart is észre lehetett volna venni. Pintér tiszthelyettes látva, hogy a gyanúsított a feleletre előre elkészült, a nő további kikérdezését egyideig abbahagyta és a rendőrrel beszéltetett általános dolgokról.

Beszéd közben azt kérdezte a rendőrtől, hogy a gyanúsítottat alaposan megmotozták-e. A rendőr azt válaszolta, hogy kivétel nélkül mindenkit megmotoznak, akit a kapitányságra előállítanak, azért mégis megtörténhetett, hogy a nőnél maradhatott valami elrejtve, ha nem — nő motozta meg.

Közben Pintér tiszthelyettes a gyanúsítottat állandóan figyelte és a beszélgetés közben észrevette rajta, hogy ideges lett. Hogy a zavarát kihasználja, újból kérdezni kezdte, miközben közölte, hogy egy nővel újból meg fogja motoztatni, mire az még jobban zavarba jött, de még mindig tagadott. Eközben behozták a gyanúsított bőrröndjét. A bőrröndben két pár új félcipő, 1 új női tavaszikabát, egy új női kalap, 1 új selyemsál, 1 új férfiing és 1 új férfi alsónadrág volt. A holmik eredetére vonatkozólag azt adta elő, hogy azokat az elvált férje vette neki. Pintér tiszthelyettes közölte vele, hogy ezt csak úgy hiszi el, ha az elvált férje is megerősíti, ezért elmennek a volt férjéhez és kikérdezzük. Látva a gyanúsított, hogy nincs kibúvó, elkezdett könnyezni és kérte Pintér tiszthelyettest, hogy ne kísérje sehova, mindent beismer, ő lopta el a pénzt. Arra a kérdésre, hogy a pénz hol van, azt adta elő, hogy 400—500 P-ért ruhát és lábbelit vásárolt, míg a többi, amikor a detektívek Debrecenben egyik vendéglőben elfogták és a rendőrségre bekísérték, útközben eldobta, hogy motozása alkalmával nála ne találják meg. A gyanúsított szavainak Pintér tiszthelyettes nem adott hitelt, hanem kikérdezte a detektívet, aki a gyanúsítottat elfogta, hogy lehetséges volt-e az, hogy a nő kísérés közben eldobta a pénzt? A detektív határozottan állította, hogy az lehetetlen volt, mert állandóan figyelemmel kísérte útközben minden mozdulatát és így semmit el nem dobhatott.

Hogy ezen körülményt tisztázza, a gyanúsítottat elkísérte abba a vendéglőbe, ahol elfogták és útközben Pintér tiszthelyettes kérte a rendőrt, hogy egy megbízható nőt keressen, aki a gyanúsítottat megmotozza. Ezt hallva a gyanúsított, újból sírni kezdett és kérte a járőrt, hogy ne kísérjék tovább, menjenek vele a legközelebbi

* A gyanúsított nevét megváltoztattuk. Szerk.

kapu alá, ott előadja a pénzt. A járőr a gyanúsított eme kérésének eleget tett s mikor a legközelebbi kapu alá bementek, a gyanúsított a járőrnek hátat fordított, előadta a pénzt, amely zsebkendőbe volt csavarva; 6 drb 100, 1 drb 50 és 2 drb 5 pengőt, összesen 660 P-t talált a járőr a zsebkendőben.

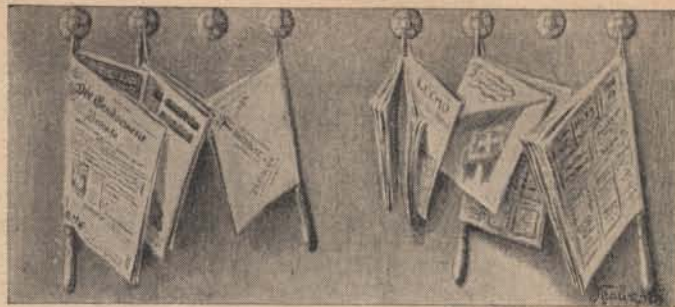
Ezekután a vendéglőben megállapította a járőr, hogy a gyanúsított a volt férjével és annak barátjával együtt két nap és egy éjjel mulatott és kb. 250—300 P-t költött el.

Még mielőtt a járőr a gyanúsítottat részletesen kikérdezte volna, táviratban értesítette az örsöt, hogy a gyanúsított beismerte a lopást és a bűnjelek is részben már biztosítva vannak. Hogy a sértettet megörvendeztesse, az őrsparancsnok a táviratot elvitte hozzá és közölte vele, hogy a tettes megvan és az nem más, mint akiért jótállott. De a sértett még akkor sem akarta elhinni, azt hangoztatta, hogy az lehetetlen.

A járőr a távirat feladása után a gyanúsított részletes kikérdezéséhez fogott, aki a lopás előzményeit és annak elkövetését az alábbiak szerint adta elő:

1927 november havában ment el hazulról, Hajdúszoboszlóról Szombathelyre, ahol a sértettel megismerkedett s azzal 1928 február hó végéig Szombathelyen alberletben együtt lakott. 1928 február végén a sértett Sárvárra költözött, kit ő azóta Szombathelyről három ízben Sárváron meglátogatott. Tudomása volt arról, hogy a sértettnek sok pénze van és azt éjjel-nappal hol szokta tartani, 1928 márc. 5-én 22 óra 30 perckor Szombathelyről Sárvárra érkező vonattal a sértett tudta nélkül Sárvárra ment és amíg a sértett a kávéház konyhájában tartózkodott, annak záratlan szobájába, majd onnan a padlásra vezető feljáróba osont és bevárta, amíg a sértett aludni tért. Onnan megfigyelte, hogy a sértett lefekvéskor a pénzét hova teszi és amikor az lefeküdt és rövid idő múlva elaludt, zajtalanul lejött, a pénzt magához vette, az ajtót zajtalanul kinyitotta és anélkül, hogy a sértett, vagy bárki észrevette volna, a hátsó kapun át távozott és reggel a 6 órai személyvonattal Szombathelyre utazott. Ott bement a helyszerzőhöz és még aznap el is szegődött cselédleánynak, hol azonban március 8-án a szombathelyi rendőrkapitányságtól kiküldött detektív őrizetbe vette és mert cselédkönyve még leánykori nevére szólott, március 12-én illetőségi helyére, Hajdúszoboszlóra toloncolták, ahova március 16-án érkezett meg. Toloncolás közben a lopott pénzt kabátja felgyűrt újjába rejtette s így, dacára a többszöri motózásnak, a pénzt nem találták meg nála.

A hazaérkezése utáni napon bement Debrecenbe és ott különböző ruhaneműeket és lábbelieket vásárolt, összesen 439.20 pengő értékben. A vásárolt cikkeket aznap Hajdúszoboszlóra hazavitte és ott egy ismerősénél elhelyezte. Március 19-én a volt férjével és annak egy barátjával együtt bement Debrecenbe és azokkal együtt a Pesti-féle vendéglőben két nap és egy éjjel cigányzene mellett mulatott, míg 20-án este 23 óra tájban elfogták és a rendőrkapitányságra előállították. A vendéglőben minden elfogyasztott italt és ételt ő fizetett, kb. 250—300 pengőt és azonkívül a cigányoknak is fizetett. Elfogatása alkalmával a még megmaradt 660 pengő papírpénzt egy zsebkendőbe takarva úgy rejtette el, hogy csak női motózó vehette volna észre. Azt, hogy férje és annak barátja tudott volna a pénz holszerzéséről, tagadta. A járőr az összes bűnjelek összeszedése és az érdekeltek kikérdezése után a gyanúsítottat a sárvári örsre kísérte, honnan a szombathelyi kir. ügyészségnek adták át. A szombathelyi kir. törvényszék 6 havi börtönrre ítélte.

LAPSZEMLE.

Deutsches Gendarmenblatt.

2/1930. szám.

A csendőrség kiegészítése és értékelése: Németország összes csendőr- (a csendőrség polgári testület) és rendőregyesületeit magában foglaló „Rendőrszakszabizottság” 1925-ben memorandumot fogadott el, amelyben az egyenrangú közbiztonsági szervek tagjai részére egységes előképzettség irányelveit fektették le s ugyanott leszögezték azt is, hogy a csendőrt a detektívvé egyenrangúnak kell tekinteni. A württembergi rendőrség szaklapjában 1929. év elején egy cikk látott napvilágot, amelynek írója a mai helyzetben a csendőrt csak az egy fokkal alacsonyabb rangú községi, illetve városi rendőrrel kívánta egyenrangúnak dekarálni, mert szerinte a csendőrség ma a karhatalmi rendőrségből egészítődik ki. Csendőrreszről tett ellenvetésekre az előző rendőrcikkíró kijelentette, hogy a fenti memorandumban foglalt elvnek megfelelően a csendőrt csak akkor lehet a detektívvé egyenrangúnak tekinteni, ha a csendőrség kiegészítése és kiképzése a memorandumban foglaltaknak megfelelően azonos a detektívével, vagyis: legalább két évi nagyvárosi rendőrségnél teljesített szolgálat kimutatása a felvetelnél és ugyanazoknak a vizsgáknak a kiállása, mint amelyek a detektív részére elő vannak írva.

Csendőrségi részről most reflektálnak eme utóbbi cikkekre s megállapítják, hogy: 1. az 1925. évi memorandum határozatait azóta ismételtelen teljes mértékben jóváhagytak, 2. ami a csendőr- és detektívpályára azonos előképzettségét illeti, a memorandumban elfogadott elv a következő volt: a rendőrségnél megkezdett szolgálatnak legkésőbb a 3. évében (amíg az illető csak karhatalmi szolgálatot teljesít) középfokú, egyéves rendőrkola elvégzésére való alkalmasság bizonyítása. Ennek elvégzése után legalább kétévi városi egyes rendőrszolgálat (kb. a mi rendőrségi őrszemünk szolgálata) s csak ennek letöltése után lehet a csendőr-, illetve detektívpályára lépni. 3. Ha egyes esetekben meg is történt, hogy a középfokú rendőrkola elvégzése után valaki továbbra is a rendőrségi karhatalomnál nyert beosztást, ez nem jelenti azt, hogy az illető egyáltalán nem teljesített városi rendőrszolgálatot. 4. Ha württembergi rendőrségi részről ilyen elvett eseteket a csendőrség értékelése ellen kihasználnak, akkor — kérni a cikkíró — egyenrangúnak lehet-e tekinteni a detektívtestület ama 10 százalékát, amely egyenesen a polgári életből lép be detektívnak?

Egy másik cikkből, amely szintén a csendőr- és rendőregyének egyes állásainak az összehasonlításával foglalkozik, megtudjuk, hogy mindkét testületben a 12. szolgálati év betöltéséig a csendőr vagy a rendőr állása csak ideiglenes és bármikor elbocsátható.

A jénai magasabb rendőrkola igazgatója cikket ír arról, hogy mi védi meg a polgárt a csendőr túlkapásai ellen. Megállapításai szerint: 1. a csendőrségi utasítás határozványai, 2. a perrend szabályai, 3. a felügyeleti hatóságok beavatkozási joga, 4. a fellebbezési jog, 5. a csendőri beavatkozás visszautasítása és végül 6. az önvédelem.

Az egyes pontok részletes ismertetése a lapszemle kezeit erősen meghaladná.

A bajor csendőregyesület üléséről szóló tudósításból megtudjuk, hogy a csendőrök nyári zubbonnyal és lehajtó gallérral való ellátását ott is csak most tárgyalják. Ugyanott szóba került egyes csendőrörsöknek takarékosági okokból való megszüntetése is, amely az egyéni érdekekkel szemben minden ellenvetést dacára be fog következni.

Ritkán gondolunk világosan a sötétségre, boldogságban a nyomorúságra, örömmel a fájdalomra, de megfordítva mindig (Kant.)

(Belgium.) Le Gendarme.

121. szám.

1920 január havától jelenik meg Gillard Győző címzetes őrnagy szerkesztésében Borgenhoutban havonta a „Le Gendarme” című csendőrségi lap, mely így most lép be fennállásának tizenegyedik évébe. Célja volt mindig a csendőrség érdekeit védeni. Ezen hivatását mindig függetlenül teljesítette, úgy hogy odaadásával és pártatlanságával tiszteletet vívott ki magának a csendőrség körében.

1930. évi január hó 19-én Bruxellesben egy jótékonyági díszestélyt rendezett a csendőrség sportegyesülete a csendőrárvák javára. Az ixellesi Mercelis-színházban a műkedvelők a „Froufrou” című vígjátékot játszották igen nagy sikerrel. Az estélyen megjelent Bayart nyug. tábornok, Maury ezredes, a csendőrtestület parancsnoka s más csendőrségi és polgári előkelőségek családjaikkal. A sportegylet titkára az utolsó felvonás előtt nagy tapsok között mondott az árvák nevében köszönetet a megjelenteknek a támogatásért, a műkedvelőknek a fáradságukért s a „Le Gendarme” szerkesztőjének az eszme sajtó útján való odaadó támogatásáért. Gillard őrnagy hosszú cikkben száll síkra Buyst csendőraltszít árváinak segélyezése ügyében, egy másik cikkben pedig a csendőrárvák segélyezésére hív fel.

A „Le soir” című lap a csendőrség átszervezéséről ír, mely most van folyamatban a hadügyminisztériumban. Szó van arról, hogy a vezetésben fog változás bekövetkezni s hogy a csendőrség mozgó alakulatait háború esetén mint lovasságot fogják alkalmazni. A lap aggodalmait fűzi ehhez a tervhez, mely elvonná a csendőrséget eredeti törvényes hivatásától, a rendfenntartástól.

„Néünk írják” rovat alól kiragadjuk a következőket:

Felvetődik a kérdés, nem volna-e célszerű a központi hatóságok által a parancsokban megjelölt egyéneket, a szökevényeket, a királyságból kiutasítottakat, a visszabocsátottakat betűsoros névjegyzékbe foglalni és így kiadni? Ezek mindig csak a névjegyzékben vannak feltüntetve, de olyan tömeget képviselnek, hogy a csendőr nem képes azokat szolgálatba vinni. Egyes őrsőkön a csendőrök az iratokat a biciklitáskában viszik magukkal, mert az irattáska erre kicsi, a betűsoros névjegyzék így nagyon célszerű lenne s az őrzületben a kérdéses egyénnel való találkozáskor azután rögtön kéznél lenne. Az eljárás nem kerülne sokba.

A „Petit chocolat” (Kis csokoládé) nevezetű kis csendőrségi kézikönyv visszaállításának szükségességét hangsúlyozza. Ebben a csendőrt útbaigazító összes törvények kivonatolva bennfoglaltatnak. A könyvecske praktikus, zsebben hordozható.

A lap előhozta, hogy még mindig vannak csendőrök, kik nem előfizetők. Ezek olyanok, kiknek a más lapjából olvasnak, vagy pedig a fegyelmetlenek, kiknek a lap szelleme nem tetszik, mert a lap a fegyelmet állásponjtján áll.

1930-ban Belgium függetlenségének évfordulója alkalmából az egész országban nagy ünnepélyek lesznek, amellyel kapcsolatos szolgálat majd a csendőrség vállaira fokozott terheket ró. A hadsereg nem fog hadgyakorlatot tartani, legfeljebb keretgyakorlatok lesznek. Az öröm ezen esztendejében nem mentesíthetné-e a felsőbbbség a csendőrséget a katonai gyakorlatok s a szemlék alól?

A lap ezután a csendőrozvegyek és árvák részére beérkezett számos adományt nyugtázza.

(Jugoszlávia.) Zsandarmeriszi Vesznik.

1930/1. szám.

A címkép a szerb királynőt ábrázolja, kinek 31. születésnapját a vezércikk ünnepi (1899 dec. 27.). Ezzel kapcsolatban a következő cikk a mult év sorsdöntő január 6-ának, vagyis a szerb diktatúra egyéves fennállásának dicsőretét hirdeti, amikor a szerb király felfüggesztette a Vidov-dáni alkotmányt, hogy a birodalmat egységgé kovácsolhassa.

Vlah csend. alezredes befjezi a hivatásos gonosztevők-ről megkezdett cikksorozatát. Kifejti annak szükséges voltát, hogy a nyomozó csendőrök szokják meg már a nyomok után megítélni, hogy hivatásos vagy csak alkalmi gonosztevővel van-e dolga, ami a nyomozást bizonyos irányba tereli és megkönnyíti. Minden nyom hiánya rendesen hivatásos gonosztevőre vall, aki hozzá van szokva, hogy hidegvérrel dolgozzék és a nyomok elkerülésére vagy eltüntetésére nagy gondot fordítson. Ilyen esetben megkönnyítik a nyomozást a körülmények és a mód, amelyek között a bűncselekményt végrehajtották, mert minden ismert gonosztevő rendesen csak egyféle irányban és módszerrel dolgozik, legfeljebb tökéletesíti magát és specialista lesz idővel. Erre különösen a fogház- és börtönbüntetések ideje alatt képezi ki magát, ahol

sokat elmélkedhetik, nem annyira azon, hogy miképen keresse kényerét tisztességes úton, hanem azon, hogy miképen kerülje el a jövőben az igazságszolgáltatást. Ez okból nagyon fontos a hivatásos gonosztevőket a kitöltött büntetés után is nyilvántartani és figyelni, mert ily módon nem lesz nehéz a bűncselekmények jellegzetességei után könnyen felismerhető gonosztevőt kézrekeríteni. Szerző végül arra a körülményre is rámutat, hogy a közönségnek is nagy szerepe lehet a tettes felfedezésében.

Posszert Jakab m. kir. csendőrszázados cikkét a betörésses lopásokról (lásd: Csendőrségi Lapok 33. és további, 1929. évi számaiban) teljes egészében legköli horvát nyelven. A közlemény folytatásokban jelenik meg.

Vlah csend. alezr. fentebb ismertetett cikkét érdekes módon egészíti ki Jovanovics J. őrn. tanulmánya, hogy miképen lehet a bűncselekmény színhelyén visszamaradt, vagy az azzal összefüggésben álló vagy állható tárgyak és szerszámok segítségével a nyomozást helyes mederbe terelni. Szerző ezeknek az eszközöknek legalább is oly fontosságot tulajdonít, mint ujjlenyomatok és egyéb nyomok megállapításának és konzerválásának. Annál inkább csodálkozik, hogy erre a csendőrség kiképzésénél nem fektetnek elegendő súlyt. Több példán bemutatja, hogy milyen fontos a bűncselekménnyel összefüggő tárgyakat (bűnjelkeket) nem raktárba helyezni, ahol idővel teljesen elértéktelenednek, hanem lehetőleg széles nyilvánosságra hozni. Erre többféle módszer is áll rendelkezésre. Lehet az illető tárgyakat valamely nyilvános és forgalmas helyen, mint pl. a bíróságok folyosóin, községházán, üvegszekrényben, sőt nyilvános kirakatokban is közszemlére kitenni és azokra a közönség figyelmét a napisajtó és falragaszok útján felhívni. Különösen fontos esetekben fényképmásolatokat is közzé lehet tenni a lapokban, bizonyos tárgyakat nagyítva, mint pl. óráknak a belső lapján levő számokat és egyéb bevéseket. Ez az eljárás újabb időben nem egy esetben vezetett meglepő eredményekhez.

1930 jan. 1-ével új büntetőtörvényt lépett életbe Jugoszláviában. Az új törvény lényegesen különbözik az eddig érvényben állott büntetőtörvénytől, szűkebbre fogja a hivataltól üldözendő cselekmények számát és sokkal szélesebb határokat szab azoknak a törvényellenes cselekedeteknek, amelyek miatt csak a sértett fél indítványára lehet eljárást foganatosítani. Ily esetben a feljelentés vissza nem vonható. A lap sürögően ajánlja a csendőröknek az új törvény erre vonatkozó §-ainak tanulmányozását. Különösen fontos tudni, hogy ezentúl az utóbbi elbírálás alá esnek a következő cselekmények: férfiak személyes szabadsága és biztonsága ellen irányuló cselekedetek, titok tiltott felfedezése, a nyilvános erkölcsösség megsértése, házasságtörés és magzatelhajtás. Becsületértékesekre nézve az új törvény teljesen új rendelkezéseket tartalmaz. (Vége következik.)

J. T. P. a mérgező gázokról ír. Jugoszláviában ugyan még nem fordult elő, hogy a gonosztevők mérgező gázokkal dolgoztak volna, de köztudomás szerint a gonosztevők mindig egy lépéssel előbbre vannak a közrend és közbiztonság őrői előtt, amennyiben sietnek a technika vívmányait gonoszítottak végrehajtására felhasználni, mielőtt a rendőrség és csendőrség megfelelő ellenszerekről gondoskodhatna. A mérgező gázokat a háború folyamán hadicélokra használták. A háborús vegyszert az ipari nagyállamokban állandóan foglalkozik mérgező harci gázok előállításával. Nem csoda tehát, ha modern gonosztevők a mérgező gázok használatát átültetik a praktikus életbe és áldozataikat újabb gázokkal teszik ártalmatlanná. Cikkíró felsorol néhány esetet, — különösen Amerikából, — ahol utonállók éjjeli támadásoknál gázt fújtak a megátadottak arcába és azután az eszméletlenül elterült áldozatot kirabolták. A magához tért rendesen nem emlékezett másra, mint, hogy valaki felemelte ellene a karját vagy a botját, mire rögtön elvesztette eszméletét. Cikkíró felhívja a csendőrség figyelmét erre a gonosztevők kezében levő legújabb eszközre, hogy alkalomadtán tisztában legyenek vele a csendőrök, hogy miről van szó.

B. D. cs. szds. befjezi közleményét a gyakorlati módszerrel, melynek segítségével az őrsparancsnok a fiatal csendőröket szolgálatukba a legbiztosabban bevezetheti. „Előbb a példa, — azután a szabályzat.” A tanulmány elbeszélés alakjában van tartva. Elmondja, hogy amikor az őrsparancsnok első ízben magával viszi az új csendőrt portyázni, hová vezeti, mire figyelmezteti, mit mutat meg neki, kivel ismerteti meg a környékelmi falvakban. Az első faluban pl. a pénzügyőrökkel, az orvossal, a kisbíróval, bábaasszonnyal és több más személlyel, akiről a fiatal csendőr el sem tudta képzelni, hogy mi dolga lehet neki velük a szolgálatban. Míg ezen gondolkodik, az őrsparancsnok igazoltat útközben mindenkit, akit nem ösmer és összehasonlítja a hivatalos körözüben leírt adatokkal. A tiltott helyen fürdőző gyermekeket elkergeti, mert ott veszély fenyegeti őket. Ily módon mindenre

kiterjeszkedik, ami útközben feltűnik és a csendőrségi szolgálattal összefüggésbe hozható. Előbb megmutatja, hogy mit kell tenni, hogyan kell lépni és cselekedni és csak azután magyarázza az összefüggést a tett és a törvény, a szabályzat, az előírások, rendeletek és egyéb rendelkezések között. Refejezett órjázat után az őrsparancsnok figyelmezteti a fiatal csendőrt, hogy mindazt, amit ma látott, gondolja át mégegyszer, mert másnap az elméleti előadásnál minderről szó lesz a szabályzat illető pontjainak ismertetésénél. A fiatal csendőr már az első órjázatban többet tanult, mint amit kizárólag elméleti előadás után hosszabb időn át tanulhatott volna.

Vladih cs. ezr. a magaviseletről és annak következményeiről ír néhány intő szót, ami a csendőr, mint a nyilvános rend hivatott fenntartója, életében különösen fontos szerepet játszik. A csendőr a nyilvánosság előtt dolgozik. Mindenki őt figyeli, ennél fogva nagy súlyt kell helyes és kifogástalan viselkedésére helyezni.

Végül ismét alkoholelles kiskaté talál helyet a lapban. A felirat azt mondja, hogy ha valaki olyan tettet akar elkövetni, amit a józan ész ellenez, akkor — iszik! Ne igyál részesítő italt, mert — 12 pont fenyeget és pedig: 1. az alkohol mérge, 2. a szülők iszákossága a gyermekeken bosszúja meg magát, 3. az iszákos könnyen betegszik, 4. terjeszt a nemtetségeket, 5. a szesz fegyvert nyom az ember kezébe, 6. sokba kerül, 7. sok emberhalált kíván, 8. anya, aki gyermekének szeszt ad, nem anya, hanem állat, 9. a szesz az idegeket öli, 10. iszákosnak csak 3 útja van: a tébolyda, a börtön, vagy a sír, 11. sok iszákos megfagy, 12. az a nemzet nem lehet egészséges, boldog és haladó, melynek fiai iszákosak.

A különböző rovatban rövid ismertetéssel találkozzunk az olasz csendőrség (carabinieri) újjászervezéséről. A csendőrség parancsnoka hadtest- vagy hadosztálytábornok. Alája rendelve: 2 hadosztálytábornok, 6 dandártábornok, mint szemlézők, 23 ezredes, 90 alezr., 67 őrn., 327 szds és 589 hadnagy, összesen 1105 tiszt. Altisztek: 1700 őrn., 2850 I. oszt. és 3650 II. oszt. szakaszvezető, 2650 szakaszvezetőhelyettes, 5000 tizedes, 30.000 csendőr, évente 3400 próbacsendőr. Ezenkívül irodaszolgálatra 500 altiszt. Összesen kb. 50.000 fő.

A kínai csendőrség is gyorsan fejlődik és nemsokára a helyzet magaslatán lesz. Nagyjából osztrák mintára ruházák fel és képezik ki német tisztek.

—o—

(Csehszág.) Četnický Obzor.

7/1930. szám.

Vezető helyen Masaryk köztársasági elnököt üdvözlí 80. születésnapja alkalmából. Az elnököt, mint az igazság bajnokát és az elnyomottak pártfogóját méltatja, akinek hazaszeretete, törhetetlen akarata és tudása lehetővé tette a köztársaság megteremtését. Majd rátér arra, hogy a végrehajtó közegek bár bálmulják Masaryk érdemeit és tevékenységét, a gyakorlatban nem törődnek elveivel, sőt azokkal igen sokszor egyenesen szembehelezkednek. Az összes testületek és szervezetek között leginkább a csendőrség sínyli meg ezt a rendszert. Nagy vonásokban felsorolja a csendőrség összes serekeit és panaszait és megjegyzi, hogy a testületben mindinkább elharapódzó felkiáltás, hogy „jobb volt az osztrákoknál” szörnyű vád ama rendszer ellen, amely lábbal tiporja a Masaryk elveit. A csendőrségtől mindent elvettek, ami az osztrákoknál jó volt, de a rosszhoz még hozzátettek. Masaryk sok csalódáson és szenvedésen ment át, amíg céljait megvalósíthatta. A csendőrségnek sem szabad kétségbeesnie, hanem szilárdan ki kell tartania, hogy sorsa javulását megérhesse.

A költségvetési bizottságban Bergmann képviselő többek között kifejtette, hogy míg 1921-ben egy közalkalmazott átlagban havi 1586 koronát kapott, 1928-ban ezen összeg havi 1096 koronára csökkent. A közalkalmazottak 70 százaléka az alacsony fizetések miatt nem éri el a létminimumot. Az illetménytörvény nem volt rossz, de a végrehajtással elrontották. A magasabb fizetési osztályok illetményeit aránytalanul, sokszor 100 százalékkal emelték az alacsonyabb kategóriák rovására. Nem kíván luxus-illetményeket, de követeli, hogy a megélhetés feltételeit mindenkinek adják meg.

A pozsonyi orsz. csendőrségparancsnokság napiparancsnok tiltotta meg, hogy csendőrök szolgálati és szolgálati állásukkal összefüggő magánügyekben közbenjárókat vegyenek igénybe. A parancs ellen vétők felelősségrevonását helyezi kilátásba. Az „Obzor” foglalkozik ezzel a parancssal és kifejti, hogy a csendőrségnél uralkodó rendszer az oka, hogy ilyen parancsot egyáltalán ki kellett adni.

Az összes közalkalmazottak hihetetlen módon el vannak adósodva. Egyesek 25 százalék kamatot is fizetnek és nem is titokban. Az államnak, mely nemcsak munkaadó, hanem az úzsora hivatott üldözője is, a gyakorlatban meg is kell felelnie feladatának. Kívánja, hogy a pénzügyminiszter az ösz-

szes tekintetbejövő pénzintézetek bevonásával mentse ki a közalkalmazottakat a mai áldatlan helyzetből.

A 13 havi illetménnyel kapcsolatban azt írja, hogy a pénzügyminisztértől ebben a kérdésben kifejtett jóindulatán kívül egyebet nem lehet várni. Ezt az illetményt a magánalkalmazottak renumeráció (részesedés) alakjában már régen kapják. Az állam legalább így segítsen alkalmazottait. Nem szabad azonban megengedni, hogy ezt a kérdést a csendőrségnek megígért 4000 K-ás pótdíjával kapcsolatba hozzák.

A régi és új nyugdíjasok illetményeinek egyesítését ez évben állítólag a 70 éves nyugdíjasoknál, jövőre a 65 éveseknél és 1932-ben pedig a többiekénél fogják végrehajtani.

Állást foglal a minősítések titkossága ellen. Megtörtént, hogy egyik altiszt, akinek egész szolgálata alatt „igen jó” minősítése volt, most csak „jót” kapott. Utána járt a dolognak és kislát, hogy a rosszabb minősítés oka csak annyi volt, hogy az őrsparancsnok feleségével nézeteltérése támadt. Jellemző, hogy az őrsparancsnok ezért soha nem vonta felelősségre, hanem a minősítésben adott érzelmeinek kifejezést. Ha a minősítvényt szerkesztő bizottságban a minősítendők által választott tag is volna, ilyen dolgok nem történhetnének meg.

—o—

(Spanyolország.) Revista técnica de la Guardia Civil.

1930/240. szám.

A címkép D. Pedro Pablo Martínez altábornagynak, a perui csendőrség parancsnokának fényképe, aki nemrég Spanyolországban utazott és a spanyol csendőrséget tanulmányozta, melynek mintájára spanyol csendőrtisztek szervezték meg Peruban a csendőrséget. Ez alkalommal nyilatkozott az eddig elért eredményekről. Eddig 3500 gyalogos és 500 lovas-csendőr, 3000 nemzetőr és 250 rendőr áll a közbiztonság szolgálatában. A szervezés azonban még nincs befejezve és újabb erők kerülnek felállításra, miután az ország határain (a magas hegyekben) gyenge a közbiztonság.

A spanyol csendőrség parancsnoka José (Hozé) Pastor (Pasztor) tábornok, különös figyelmébe ajánlja a csendőrségnek Rodriguez de Hinojosa (Rodriguez de Inohóza) csendőrszázados következő javaslatait: Köztudomású, hogy a csendőrség kiképzése a bűnjogi nyomozásban ma már nem felel meg a kor követelményeinek. Maga a daktiloszkópia még nem elég, mert nem alkalmazható minden esetben. Szükségesnek tartja, hogy az őrsparancsnokhelyetteseket bízzák meg a nyomozó szolgálat vezetésével. Ez a feladat részben technikai, részben kiképzési célokat szolgál. Előbbihez tartozik egy csendőrségi daktiloszkópiái — fényképező laboratórium: felállítás, továbbá egy csendőrségi kartoték nyilvántartás felfektetése, amely úgy a szűkebb körzeti, mint az országos és nemzetközi gonosztevők személyadatainak nyilvántartására szolgál. A kiképzés célja volna a csendőrséget mindenféle eljárással megismertetni, amely úgy a belföldi, mint a külföldi csendőrség és rendőrségnél a nyomozás terén bevált.

Mivel a fegyvertörvény egyike az őrsparancsnoki vizsgát képező kérdéseknek, a lap ennek a törvénynek egyes pontjait külön magyarázza.

A spanyol csendőrség az országos állatállomány és forgalmi eszközök katonai nyilvántartásának és szükség esetén harcoslásának végrehajtásával is meg van bízva. Évente megjelenik a jövő évre szóló illető utasítás. A lap az 1930. évre szóló utasításokat és mintákat közli, melyek az állatok, állatvonta és gépjárművek nyilvántartására szolgálnak.

Osuna ezredes egy délek csendőr történetét írja le, aki egy híves zsványt közelharcban legyőzött, ámbar az egy lépés távolságról a hasába és a balvállába lőtt. Kardjával széthasította a zsvány arcát, de amikor az a földre zuhant, akkor már nem bántotta tovább, hanem megvédte a többi üldöző ellen, akik agyon akarták verni. Csak a zsvány kezére tette lábát, amelyikben az a revolvert tartotta és így őrizte azt, amíg csendőri segítség érkezett.

A lap a népfelkelőtörvényt is ismerteti, amennyiben az a csendőrség szempontjából szükséges.

A lap külön rovatot nyit bizonyos csendőrségi kérdések megvitatására, — azaz magyarázatára. A jelen eset a következő: Egy öreg ember panaszkodik a járőrnek, hogy egy rokona visszaélt bizalmával és elvitt tőle néhány szerszámot, melyeknek értékét nem képes megmondani, mert régen használta azokat. A csendőrök felszólítására a rokon visszavonta a szerszámokat. Miután családi perpatvarról volt szó, köteles volt-e a járőr lopás miatt feljelentést tenni, vagy nem? A lap magyarázza a járőr helyes eljárását, mert tényleg nem kellett a cselekményt hivatalból üldözni.

A csendőrtisztkart részben az altiszti karból egészítik ki oly csendőrökkel, akik a csendőrségi akadémiát elvégzik. Az

akadémia az év elején újból megnyílt. Ez alkalmából Gazzia-Mercadillo (Merkadillo) hadnagy magyarázza a főiskolai képzettség előnyeit, hogy törekvésre serkentse az ifjú csendőrnemzedéket.

A lap részletesen ismerteti a csendőrségi költségvetést az 1930. évre.

Az automobil terjedésével szaporodik a gyors mozgási eszközökkel rendelkező gonosztevők száma is, akik ellen ugyancsak gyors járművekkel lehet eredményesen síkra szállani. Ha a háború előtt a spanyol csendőrség oly magas fokon állott, hogy a külföldi csendőrségeket tanulmányozó Osuna Pinedo, akkori csendőrszázadostól a berlini spanyol követ büszkén kérdezhetette, hogy „miért megy tanulmányútra, amikor otthon van a világ legjobb csendőrsége?”, — a háború után a spanyol csendőrség már nem áll a helyzet magaslatán, mert nincsenek autói és technikailag sincs felszerelve. Ha a csendőrséget alapító Ahumada (Aumada) herceg azt mondta, hogy: a csendőrség alapelve „a tekintély és az erkölcsi erő”, akkor a mostani időben hozzá kell tenni „és a gyors mozgási képesség”. — A cikk sürgeti a csendőrség ellátását gépjárművekkel.

Az utolsó oldalon érdekes családi képet látunk: A Biskaya-i tartományi csendőrpáncsokság vitéz alhadnagya, D. Felipe Benito Isidro-nak arcképét négy fiától körülvéve, akik valamennyien a csendőraltsízt egyenruhát hordják.

Hízás-fogyás.

Bármiféle ételt eszünk is, legyen az hús, kenyér, tészta, tej, vagy a gyümölcsök, növények, főzelékek akár-milyen faja; legyenek azok sültve-főzve, avagy nyersen, az emberi szervezet mindig háromféle anyagot készít belőlük: fehérjét, zsírt és cukrot (szénhidrátot). A szervezetünkbe jutott összes táplálékaink csakis egy százalékos sósvízben tudnak feloldódni, illetve felszívódni. Tudjuk, hogy pl. a vérnek is milyen sós íze van. Életünk fenntartásához tehát ötféle tápanyagra van szükség: fehérjére, zsírra, cukorra, vízre és sóra. (Lásd részletebben a Csendőrségi Lapok 1929 április 10-i számában, „A táplálkozás” című cikket.)

Egészséges, 70 kg-os embernek, ha nem végez nehezebb testi munkát, 24 óra alatt 100 gramm fehérjére, 60 gramm zsírra, 400 gramm cukorra, 20 gramm sóra és 2 liter vízre van szüksége. Itt említem meg, hogy pl. egy tojásban $6\frac{1}{4}$ gramm, egy kiló sült marhahúsban 310 gramm a fehérje. Vagy pl. abban a tízdekás vajban, amelyet vásárolni szoktunk, 87 gramm a zsír, tehát két csomag tízdekás vaj egy felnőtt embernek három napra fedezni tudja a zsírszükségletét. Ha pl. valaki a naponta szükséges 400 gr cukrot (szénhidrátot) fehér kenyérből akarná fedezni, akkor naponta 700 gramm, tehát nem egészen $\frac{3}{4}$ kg kenyeret kellene megennie. (A fehér kenyér cukortartalma 60%.) Viszont a 80% cukrot tartalmazó tortából már $\frac{1}{2}$ kg is elég a szükséges napi cukor fedezésére.

A fent említett és szükséges napi 100 gramm fehérjénél, 60 gramm zsírnál, 400 gramm cukornál azonban majdnem mindenki többet eszik. De ha csak ennyit enne is, akkor is 70 év alatt egy 70 kg-os férfi 35 métermázsa

fehérjét, 14 mázsa zsírt, 126 mázsa cukrot fogyaszt el. Ezek a számok a megevett táplálékokra átszámítva, a következő eredményt adják: a fenti 70 évig élő, 70 kg-os férfi, ha csak tojást, sült marhahúst, vaját, szalonnát, kenyeret, vizet és sót evett volna, akkor egész életében elfogyasztott volna: 60.000 tojást, vagy 111 métermázsa sült marhahúst, 15 métermázsa szalonnát, vagy 16 métermázsa vaját, 180 mázsa fehér kenyeret, 5 mázsa só, 510 hektoliter vizet. Érdemes azt is felemlíteni, hogy pl. egy nap alatt a táplálékok elége alkalmával a testünkben keletkezett meleg olyan nagy (2500—3000 kalória), hogy azzal naponta 25—30 liter jéghideg vizet fel lehetne forralni.

Ezeknek előrebocsátása után lássuk, mikor mondhatjuk valakiről, hogy el van hízva, hogy kövér. Senki sem hallja szívesen, ha azt mondják rá, hogy ő kövér. Különösen nagy sértés számba megy a kövérség firtatása a divat terrorja alatt álló nőkkel szemben. Ha pedig mégis szó esik valakinek a kövérségéről, akkor azzal szokott vigasztalódni, hogy „van nálam kövérebb is”. Többször hallottuk, hogy akkor egészséges valaki, ha nem tudja, hogy gyomra, mája, veséje, lába, szeme, füle stb. van. Így vagyunk az elhízással is. A valóságban akkor kövér valaki, ha a kövérsége neki kellemetlenségeket okoz. Ez az igazi meghatározása a kövérségnek. Más lapra tartozik aztán, hogy bevallja-e az ember, hogy neki a kövérsége terhére van, hogy akadályozva van ezáltal a mindennapi munkájában.

Az egész világon elfogadott, ha orvosilag nem is teljesen helytálló meghatározás, a testsúlyra nézve a következő: annyi kilogramm legyen a testsúlyunk, ahány cm-el a 100 felett van a magasságunk. Vagyis pl. 170 cm magas egyén normális testsúlya 70 kg. Ha valaki ezt a testsúlyát 10%-al meghaladja, akkor már a kövérség felé jár. Jelen esetben tehát a 170 cm magas embernél $70 + 7 = 77$ kg a normális testsúly végső határa. Ezen túl már a kövérség kezdődik. A magyar nő átlagos magassága 158—162 cm, tehát az ő normális súlyuk 63—68 kg. És mégis hogy félnek ettől a súlytól azért, mert a divathóborttól képtelenek szabadulni.

Annak ismételt hangsúlyozása mellett, hogy a kövérség csak akkor számít elhízásnak, ha az kellemetlenségeket okoz, lássuk ezután, hogy miben áll a kövérség, hogy mik lehetnek annak a káros következményei.

Az elhízás nem egyéb, mint a felesleges zsíroknak a lerakódása. Kedvenc zsírlerakódási helyek: a vasék, a szív körüli zsírlerakódás, a bél fodorban, de mindenekfelett a bőr alatti kötőszövetben. Ez a lerakódott zsír adja a test gömbölyűségét. Nők sokkal jobban hajlamosak a zsírlerakódásra, innen van az, hogy a női test sohasem olyan szögletes, mint a férfitest.

Mi lehet az elhízás oka?

1. A feleslegesen sok evés, amikor is főleg az édes tészták és zsírok játszák a főszerepet (sütemények, zsíros ételek). Legjobban hízal az esti étkezés és az ebéd utáni lefekvés.

2. Nagy mértékben elősegíti a hízást a kevés testi mozgás. Ezért van annyi kövér ember a hivatalokban.

A katonatisztek 1848-ig csak szolgálatban viselték az egyenruhát. Ebben a felfogásban ment Windischgrätz herceg altábornagy is 1848 március 13-án este Bécsben a hadügyminisztériumba, amidőn arról folyt a vita, hogy Metternich herceg, kancellár lemondjon-e hivataláról. Windischgrätz ellenezte a lemondást és nagyobb nyomtaték kedvéért hazament, hogy egyenruhát öltön. Mire visszatért, a lemondás már megtörtént. Állítólag ez az eset volt oka annak, hogy elrendeljék, miszerint a tisztek úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül egyenruhában jelenjenek meg.

A sportolók a rendesnél sokkal többet esznek, mégsem híznak el.

3. Sajátságosan hangzik, de közismert tény, hogy nagyon hízlalnak a szeszesitalok azoknál, akik még nem kifejezetten alkoholisták. Az alkoholista egyén ugyanis rendszeren sovány, mert a sok ital okozta bélhurut és a máj káros működése miatt hiányzik az étvágyuk és így nagyon keveset esznek. Hogy pl. a sör mennyire hízlal, azt mondani sem kell. Az alkoholok azért hízlalnak, mert a zsírok és a szénhidrátok (cukor) elégtételt azzal akadályozzák meg, hogy elsősorban ők — az alkoholok — égneek el.

4. Vannak, akiknél veleszületett tulajdonság a hízáásra való hajlam. Ezek tehetnek bármit, koplalhatnak állandóan, azért mégsem fogynak le, sőt mindentől híznak. Az ilyen egyéneknél a mai tudásunk szerint nagymértékben csökkent az ivarmirigyek és a pajzsmirigy működése, ami viszont leszállítja a test energiaforgalmát. A csökkent energiaforgalom aztán kevesebb táplálékot kíván, mert a sok táplálék kihasználására nem képes a test. Azért a veleszületett kövér felnőtt ember alig is eszik valamit és mégis jól néz ki, de sohasem olyan erős, sosem olyan kitartó, ahogy az ember a külseje után várná.

5. Az ivarmirigyek csökkent működése határozottan fokozatos hízással jár. Közismert dolog, hogy bizonyos korban, főleg az 50-ik év körül, az emberek kezdenek hízni. Különösen látni ezt az asszonyoknál, akik a 40—50-ik évek közt egyszerre csak hízni kezdenek. A férfiaknál is az 50-ik év felé jelentkezik az úgynevezett „kappanháj”. Mindnyájan ismerjük azon tényt, hogy az ivarmirigyek kivétele után pl. mennyire hízással indul a bikából lett ökör és a kakasból lett kappan.

Itt említjük meg azon tényt, hogy némelyik asszony pl. a harmadik szülése után rohamosan hízni kezd és állandóan kövér is marad. Ennek a körülménynek gyakori következménye, hogy nem lesz több gyereke.

Mik a kövérség közös következményei?

1. Mindenféle orvosi vizsgálat igen nehéz a kövér embereknél, még a Röntgent is nagyon befolyásolja.

2. A nagy teher, mint túlterhelés nagy munkát ró a csont- és izomrendszerre, az ízületekre. Az állandó túlsúly miatt keresztájtái és hátfájdalmak kínozzák a beteget és csakhamar kifejlődik az annyi bajt okozó lúdtalp is.

3. A szív szenved a leginkább, mert a megszokottnál sokkal nagyobb testtömeget kell vérrel ellátnia. Természetes dolog, hogy a tüdők is megérik a túlsúlyt. A másik baj azonban még nagyobb; ugyanis a zsír befurakodik a finom izomrostok közé, azokat egymástól mintegy széttolja. A következmény, hogy az addig egymás mellett szorosan álló és közösen összefogva, egy ember módjára dolgozó szív-izomrostok most külön-külön, szétforgácsolt erővel fognak dolgozni, ami azután szívtágulásra, szívgyengeségre vezet. A szív elzsírosodása tehát a testi okok miatt veszélyessé is válhatik. Ezért a szívbetegnek lefogyasztása valóságos áldás.

4. Az izomrostok közé furakodott zsír nemcsak a szíven, hanem más izmokban is bajokat okozhat. Kövér embereknél emiatt könnyen támadnak sérvek, főleg köldöksérvek.

5. Nagyon nehéz és veszélyes a kövér embereket elaltatni, illetve megoperálni. Az altatást nem bírja a már említett okokból elgyengült szív, a tüdők, másrészt meg a zsíros nyak nyomást gyakorol a légcsőre is.

6. Kövér embereknél az operációs sebek igen nehezen gyógyulnak és könnyen elgyenesednek, mert a zsírtömeg egyrészt rosszúl táplált, másrészt meg a műtét közben nagyon zúzódik. Egy másik fő oka a rossz sebgyógyulásnak az, hogy a varrat körül zsír szivárog ki.

Ez a zsír keveredik a vérrel. Zsír és vér együtt igen kitűnő táptalaja a bacillusoknak és így a genyedésnek.

7. Érdekes mindennapi dolog, hogy epekövetegségben szinte kivétel nélkül csak a kövér emberek, főleg a kövér nők szenvednek. Ennek oka abban kereshető, hogy a kövér egyének vérében igen sok a koleszterin, azt pedig tudjuk, hogy az epekövek túlnyomó része koleszterinből.

Ha tehát a kövérség ennyi hátránnyal jár, ha annyi bajt okoz, ha megrövidíti az életet, kérdés, mi módon lehet ellene védekezni, illetve a már fentálló kövérséget elmulasztani. Röviden tehát, hogyan lehet lefogyni.

Rendkívül fontos dolog, hogy fogyókúrárt csak annak szabad tartani, aki tényleg kövérebb a normális súlynál, tehát pl. ha a 170 cm-es férfi 80 kg-ot nyom, a 160 cm-es nő pedig a 70 kg felé jár.

Tilos minden fogyókúra:

1. akinek normális, avagy még annál is kisebb a testsúlya;

2. aki valamilyen krónikus, avagy akut fertőző betegségben szenved;

3. akinél a tüdő nem egészséges, tehát tuberkulózis, tüdőcsúcsurult, vagy ha csak hajlama is van a tüdőcsúcsurutra; továbbá aki vérszegény, gyenge, aki cukorbeteg, golyvában (Basedov) szenved. A fogyókúra alatt ugyanis minden már elmúlóban levő, avagy meglevő betegség visszatérhet, újra lánggra lobbanhat, főleg pedig súlyosbodhatik.

Kétféleképpen lehet lefogyni: vagy akaratunk ellenére, vagy szándékosan. Aki akarata ellenére, tehát tudtan kívül lefog, annak valami baja van. Ilyen akaratunk nélküli lefogást okozhatnak:

1. a cukorbeteg. A cukorbetegségnél ugyanis csak a zsírokat és a fehérjéket tudja a szervezet feldolgozni, de már a szénhidrátokat (kenyér, tészta stb.) nem tudja cukorrá átalakítani, pedig éppen azok az anyagok hízlalnak legjobban, amelyekből cukor lesz;

2. gyomor-, bélbajok; rosszindulatú daganatok (szarkoma, rák);

3. lázas betegségek, a vérszegénység, tüdőbaj, testi fájdalmak;

4. mindenki előtt ismeretes, hogy a lelki fájdalmak, a sok gond, a bánat, a folytonos bántódás stb., mind lefogást idézhetnek elő azért, mert ilyenkor az idegrendszer behatására állandó étvágytalanság, rossz emésztés stb. lép fel;

5. a Basedov-kór, amikor fokozott elégtét, tápanyag-elhasználás történik.

Hogyan lehet mesterségesen lefogyni?

1. Már előzőleg láttuk, hogy elhízásra vezet, ha valaki főleg este sokat eszik és sokat fekszik, ha keveset mozog, ha alkoholokat, főleg sört iszik, ha sok tésztát és süteményeket, cukrokat, zsíros ételeket stb. eszik. Akinél ezek a dolgok okozzák a kövérséget, az könnyen segíthet magán azáltal, ha a felsorolt dolgokat kerüli.

2. Sokkal nehezebb annak a helyzete, aki veleszületett okoknál fogva, tehát ismeretlen okokból hízik meg. Az ilyennek a diéta étrenden kívül rendszeren még gyógyszerket is kell adni.

3. A fogyókúra első szakasza abban áll, hogy sokkal kevesebbet szabad enni, mint a kúra megkezdése előtt. Különösen a víz az, ami hízlal. Kerülni kell tehát minden olyan ételneműt, amire sok vizet kell inni (sós, fűszeres ételeket). A beteg olyan dolgokat egyék, amiknek kevés a kalóriaértékük, a gyomrot mégis megtöltik, a jóllakást érzést keltik, de még sem hízlalnak. Egy ilyen étrend lenne pl. a következő: a) reggel: cukornélküli (esetleg

saccharinos) tea és egy kemény tojás; *b)* tízóraira: aludttej, vagy alma; *c)* délre: húsleves, bármilyen főzelék, kevés zsírral és rántással, kevés (15—20 deka) párolt vagy főtt marhahús, kenyér és tészta nélkül; *d)* uzsonnára: cukornélküli tea; *e)* vacsorára: valamilyen főzelék, két kemény tojás és alma. A felsorolt dolgokat korlátlan mennyiségben és cserélgetve lehet enni. A betegnek mindig tele lesz a gyomra; nem lesz éhes és még is fogyni fog.

4. Nagyon erős fogyasztókúra a következő: két-három héten keresztül állandóan csak tejet és kevés burgonyát szabad enni, kevés karlsbadi kenyérrel. Utána újra az előző pont alatt leírt reggeli, tízórai, ebéd, vacsora, uzsonna. Négy hét alatt 4—5 kg-ot lehet így lefogyni. Szintén eredményre vezet, ha valaki hetenként kétszer úgynevezett tejnapot tart, amikor is a tejen kívül semmit, még vizet sem iszik.

5. Lássuk végül a gyógyszeres eljárást, amely biztosan fogyást fog előidézni még azoknál is, akik velük született, ismeretlen okokból kövérek, vagyis akik bármennyit koplálnak is, mégsem tudnak lefogyni.

a) Vízvezetési eljárás, amit vízelvezető szereknek vagy az izomzatba, vagy egyenesen az érbe való befecskendezésével lehet elérni (salyrgan stb.). Ezt a kúrát csak orvos végezheti.

b) Ismeretes, hogy a Basedov-kórban (golyva) szenvedők bármennyit esznek, nem tudnak meghízni. Az orvosok már régen rájöttek arra is, hogy azon egyének, akik az érlelmeszedés ellen jódot szednek, fokozatosan fogynak. A vizsgálatok azt is kimutatták, hogy a pajzsmirigy által készített anyagban jód is van, sőt, hogy ez a mirigy csak jód jelenlétében tud működni. (A pajzsmirigy az Ádámcsutka alatt, a nyak két oldalán van. Pajzsmirigy nélkül az élet lehetetlen. Pajzsmirigysorvadás nagyfokú bambaságot, teljes hülyeséget idéz elő. Akinél a pajzsmirigy megnagyobbodik, annak golyvája, Basedov-kórja van.)

A tudomány azt is kimutatta, hogy ha az egyébként addig rendesen működött pajzsmirigy valamilyen okból fokozatosan kezd működni, akkor az illető egyén egyre soványabb lesz azért, mert a pajzsmirigy által termelt anyag (thyroxin) a testünkben felhalmozott tápanyagokat rohamosan feléli, elfogyasztja (orvosi nyelven, oxidálja, elégeti). Ha valaki pl. jódot szed, akkor a jód fokozza a pajzsmirigy működését, amely fokozott működés viszont lefogyásra vezet. Ezért fogyaszt a jódkúra.

Ma már mesterségesen is előállítják a pajzsmirigy fenti hatóanyagát és oldatban, pasztillákban árusítják. A gyógyszertárakban thyroxin néven van forgalomban. Egy kúra 6—8 hétig tart és naponta 3—4 thyroxin-tablettát kell bevenni, ami 6—8 hét alatt 5—8 kg súlyvesztést eredményezhet. Egy másik ilyen fogyasztó pasztilla

endoxydina néven van forgalomban. Szintén igen jó fogyasztó gyógyszer. Csak egy bajuk van ezeknek a szereknek, hogy igen drágák.

Minden fogyókúra ártalmas, ha azt rohamosan hajtjuk végre. Aki pl. 8 kg-ot akar fogyni, az úgy végezze a kúrát, hogy a 8 kg-ot 8 hónap alatt adja le, mert az ilyen lassú lefogyást a testünk meg sem érzi, az ilyen kúra nem öregít, az ismerősök alig veszik észre a lefogyást, mert testünk teljesen hozzászokott az új helyzethez.

Nyomatékosan felhívom azonban mindenkinek a figyelmét arra, hogy orvosi vizsgálat és állandó orvosi ellenőrzés nélkül semmiféle fogyókúrát nem szabad kezdeni, sem diétásat, sem gyógyszereset. A kúra megkezdése előtt orvosnak kell megállapítania, hogy nem szenvedünk-e olyan nyílt vagy lappangó betegségben, amely miatt fogyókúrát nem szabad tartanunk, a kúra tartama alatt pedig orvosnak kell ellenőriznie, hogy az nem árt-e az egészségünknek, főleg a szívünknek. Főként a soványító gyógyszerekkel kell vigyázni, mert azok könnyen ártalmasakká válhatnak, ha orvos nélkül túlnagy mennyiségben, vagy túlsokáig szedjük őket.

Dr. Kemény Gyula altan. orvos.

Ne tudja a balkéz...

A nyomorgók megsegítése nem érdem, hanem kötelesség. De nem indulunk ki ilyen messziről, mert különben túlságosan sokat kellene foglalkoznunk Róbert bácsival, pedig mi röviden szeretnénk. Elég azt látni és olvasni, amit a lapok közölnek róla únos-untalan, az angol királyról sem többet, pedig az is valaki.

Átlag minden harmadik napon kénytelenek vagyunk tudomásul venni, hogy él Budapesten egy Róbert bácsi, aki naponta 40—50 nagy kanál levest oszt ki a szegényeknek. A hozzávalót persze nem maga adja — ugyan, honnan is adná, — hanem úgy gyűjti össze a csarnokokban, kereskedőknél és olyanoknál, akiknek van szívéük hozzá, hogy adjanak.

Róbert bácsi szerepe tulajdonképpen akkor kezdődik,

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyárból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánságra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban.
Csendőröknek kedvezményes részleltérítés!

A csendőrség
mélyen tisztelt Tisztikarát
ezennel tisztelettel meghívom

úri és egyenruha-osztályomba,

ahol a legelőzékenyebb és legszolidabb kiszolgálásban részesül. Mély tisztelettel

Sport
és lovaglókban
is specialista

STANICS JÓZSEF
úri és egyenruha szabó szalonja
Budapest, IV., Váci-utca 20.
félelem. — Telefon: Aut. 827—56

amikor kidüllesztett mellet kiáll Budapest legforgalmasabb pontjára, télen a Kálvin-térre, nyáron a Városligetbe, maga köré gyűjti a szegényeit szép, szabályos körbe és — vár. Mert a kanál addig nem merül a kondérba, amíg közönség nincs hozzá. Nem kell fizetni érte, ingyen lehet nézni. Cirkuszt csinál naponta a főváros legforgalmasabb pontjain, eljársza a jótékonyosság paródiáját olyan színészi tehetséggel, hogy akár a Napoleon szerepét is reá lehetne bízni valamelyik darabban, amilyen rendet és fegyelmet tart a szegényei között.

Egyszóval Róbert bácsinak mindig van gondja arra, hogy a jótékonyosság körül kifejtett érdemei ne maradjanak véka alá rejtve, ellenkezőleg, e címen majdnem leveri a jámbor villamoskalauz sapkáját a fejről, aki őt, Róbert bácsit nem ismeri fel első pillantásra és nem kéri tőle a jegyet illő respektussal. Mert Róbert bácsi aztán teljes mértékben megkövetelte és igénybevette a jótékonyáságnak kijáró tiszteletet, tipikusan testesítvén meg az adakozók, a jótékonykodók legellenszenvesebb fajtáját, azt, aki a piacra áll ki adakozni és a kezét is jó magasra tartja, mikor ad — a máséból, — nehogy akadjon valaki, aki nem látja meg.

Azt mondhatná valaki, hogy jó, jó, azért nem kell úgy mérgelődni és elfogultnak sem szabad lenni, elvégre az az 50 kanál leves mégis csak ötven kanál leves, amely jóllaktat naponta 50 szegényt. Ez matematikailag igaz, de viszont az is igaz, hogy a főváros naponta 20000, azaz húsz ezer ingyenebédet oszt ki. A minap olvastuk ezt egy szerény híreस्कében, a másik odalon azonban megint csak ott láttuk Róbert bácsit kitűnő kondícióban, nagy kanállal a

kezeiben, a ványadt szegények levesvárása közepette lefényképezve. Pedig mi az az ötven kanál leves a főváros húsz-ezre mellett? És azt a húszezret nem is kell a Kálvin-tér kellős közepén, Róbert bácsi vezényszavára végzendő zártrendű gyakorlatok közepette megenni, hanem el lehet bújni vele, hogy az emberi önértetnek legalább az illúzióját megmentse, aki rászorul...

Hát ki az a Róbert bácsi voltaképpen? Annyit tudunk róla, hogy Feinsilbernek hívják, Jaffában született, Tahitótfaluban hitközségi szolga volt, ma pedig Budapesten háziúr, akinek — a leánya 45.000 pengőket szokott kölcsönadni. Nehezen tudjuk elhinni, hogy mindezt a tahitótfalui hitközségtől kapta volna sámeszi javadalmak fejében. Ha pedig máshonnan került a házacska meg a pénzeske, akkor kezdjük megérteni a dolgot. Kezd világossá válni előttünk, miért kellett a levest következetesen és kiabálva mindig csak a Kálvin-téren és a Városligetben kiosztani és miért nem lehetett ugyanezt valamelyik eldugott mellékutcában, vagy — mondjuk — a Róbert bácsi házában az udvarán megcsinálni. Azért, mert ez az ember értett hozzá, hogyan kell és főleg hogyan lehet ebben a gyermekeken naiv, hisze-keny városban a szegényeknek gyűjteni és adni, hogyan kell a szegényeknek élni úgy, hogy az adakozó se menjen tönkre mellette...

Nem azért írtunk ennyit Róbert bácsiról, mert az újságok is foglalkoznak vele, hanem másért. A minap egy úrhölgy akart felszállni a villamosra. Egy köpcös, nem nagyon előkelő benyomást keltő emberke melléje furakodik, a hölgyet félretaszítja, felszáll előtte és aztán felháborodva visszaszól:

Jól akar Ön vásárolni?

Dívatosan akar Ön a tavasszal tetőtől-talpig felöltözködni?
Szőnyeget akar? Szövetet óhajt? Cipőre van szüksége?
Ruhát szeretne? Selyemre vagy csipkére vágyik?

Igénybe kell akkor Önnek
vennie az oly jól bevált

**kirakati készpénzáron
nyújtott folyószámlahitelt a**

HAVAS ÁRUHÁZBAN

Tudnia kell: Önnek is csak előnyére lehet az a kapcsolat, amely már eddig is mintegy 20.000 vevőt fűz áruházamhoz. De tudnia kell Önnek azt is, hogy semmiféle szervezetnek nem vagyok a tagja s így kezelési költségek nélkül tudom Önt jól és olcsón kiszolgálni. Keresse fel tehát bizalommal áruházamat s meg vagyok győződve, hogy Ön is megelégedetten fog állandó vevőim napról-napra szaporodó hatalmas táborához csatlakozni. — **Vidékre mintákat küldök.**

HAVAS LÁSZLÓ IV, Budapest, Calvin-tér 1.

— Nem tudja maga, hogy ki vagyok én? Ismerhetné a Róbert bácsit!

Aztán merje még valaki azt mondani, hogy Jaffából nem érdemes Budapestre bevándorolni!...

— O —

Fegyverhasználat. Plaszkó János csendőrt szolgálaton kívül március 9-én 22 óra tájban Tarcal községben Krauszmann Bernáth tarcali lakos udvarán, ahol látogatóban volt, Osváth István és Magyar József tarcali legények zsebkéssel megtámadták. Plaszkó csendőr kardot használt és a két legényt súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. Plaszkó csendőr nem sebesült meg, támadóit azonnal orvosi segélyben részesítette. A kivizsgálás folyik.

Szalánta. Két hétnél tovább húzódott a szalántai gyilkosság nyomozása. Ismeretes olvasóink előtt, hogy a 60 éves postamesternőt, Bodenlak Ilonát és nővérét mintegy két héttel megelőzőleg valaki és 1800 pengőt s apróbb értékű tárgyat is elvitt a tettes. Lapzártá előtt vettük az értesítést, hogy a nyomozás eredményhez vezetett, ebben az eredményben azonban a mi szempontunkból nincs köszönet. Amennyiben a rendelkezésünkre álló adatokból össze tudjuk állítani, a nyomozás eredménye eddig a következő:

A tettes **Ambrus István** szalántai őrsbeli őrmester, aki a gyilkosság elkövetését beismerte és tárgyi bizonyítékok is ellene bizonyítanak. Megtaláltak nála egy borítékot, amelyben a gyilkosságról szóló újsággözlényt és nagyobb pénzösszeget találtak. A kutatás során megtalálták aztán nála azt az újságot, amelyikből a borítékba zárt közleményt kivágták. Elfogatásakor részletes beismerő vallomást tett, amely szerint a meggyilkolt postamesternővel szerelmi viszonyt folytatott, a gyilkosság estéjén összevesztek, a nő gyertyatartót vágott hozzá. Ez annyira kihozta sodrából, hogy fojtogatni kezdte az asszonyt, aztán egy sodrófával agyonverte. Ugyanaz lett a sorsa a postamesternő nővérenek is azért, hogy tanuja a gyilkosságnak ne legyen. A pénzt csak azért vette magához, hogy rablógyilkosság színézeté legyen a cselekménynek s a gyanút ezzel is elterelje magáról. Lelkiismeretfurdalásában és szegényében öngyilkosságra készülődött, levélben megírta, hogy a pénzt hova rejtette és bocsánatot kért a levélben előjárótól és bajtársaitól azért, mert borzalmas tetteivel a csendőrségre ilyen nagy szégyent hozott.

Értesüléseink szerint azonban ebben a beismerő vallomásában ellentmondások vannak, a tények sem fedik azt teljesen. A további nyomozás most már a részleteket is hamarosan tisztázni fogja.

Hibaigazítás. Micskey Kálmán századosnak „A mérgezésekről” írt s a f. évi 6. számunkban közölt cikkében a 167. oldal jobbhasábjának első bekezdése hibás. Kérjük olvasóinkat, hogy az említett bekezdés helyére a következő szöveget írják, illetve ragasszák be: „Foszfórmérgezett beteggel a hánytatás előtt és után szódabikarbónát kell itatni. Zsírok, tej és tojás adását szigorúan kerülni kell, mert oldják a foszfort és megkönnyítik annak felszívódását”.

Csendőrségi Közlöny. 8. szám. Személyes ügyek: *Atheletyietti Bernáth Sándor* százados Szentendréről Budapestre az 1. nyomozó osztályhoz. *Beosztottak: Benneovszky István* g. százados, a belügyminisztérium VI. b. osztályának előadó tisztje a budapesti csendőr kerületi parancsnokság törzsgazdasági hivatalához, ugyanazon minőségben. *Ditrói Zoltán* g.

százados, a budapesti kerületi parancsnokság törzsgazdasági hivatalának előadó tisztje ugyanezen minőségben a budapesti II. osztályparancsnokság gazdasági hivatalához, *Sipos Lajos* g. főhadnagy a budapesti II. osztályparancsnokság gazdasági hivatalának előadó tisztje ugyanezen minőségben a budapesti I. osztályparancsnokság gazdasági hivatalához. *Nyugállományba helyezettek:* *Oláh József, Jubák Márton* tiszthelyettesek és *Dicsőfi András* g. tiszthelyettes. *Ideiglenes nyugállományban meghagytak:* *Kulbert János, Lakatos Pál, Borbély Márton, Schrádi István, Paul György, Várdi Mihály* tiszthelyettesek. — *Ideiglenes nyugállományba helyezettek:* *Regdon Máttyás, Mudris János, Bálint Ferenc, Balogh Gyula, Bartók András és Tóth Lajos* tiszthelyettesek. — *Névváltoztatás:* *Maczlauer József* őrmester nevének *Márvány-ra* való megváltoztatását a belügyminiszter megengedte. *Szabályrendeletek:* Karhatalmi alkalmazásnál, ha zárt rendben kell tüzelni, a tüzelést egysoros vonalban kell végrehajtani. Ha az egysoros vonal felvételére idő és hely nincsen, akkor a vonalban álló alakulatnak csak az első sora tüzel. A rendelet a vezényszavakat is megadja, valamint a zárt rendben való tüzelés módjának a részleteit is szabályozza. A Szut. 50. §-ánál kell előjegyezni. — Tisztek a tábori barna társasági sapkát meghosszabbított határidővel, 1930 dec. 31-ig viselhetik. — Ismereti a közlőny a legénység által viselhető fűzős és sima cipővel s ezzel kapcsolatban az öltözeti táblázatot is helyesbíti. — Ismerteti továbbá a nyugdíjtörvény alapján méltányosságból engedélyezhető ellátásoknál szükséges adatok és igazolások bejelentését. A kérvényekben részletesen ismertetni kell a különös méltánylást érdemlő körülményeit és részletesen kell ismertetni a kérelmező életkörülményeit is, hogy a kérelem elbíráható legyen.

Felhívjuk mindazokat a bajtársakat, akiket 10 év előtt, 1920. év tavaszán, a románok Erdélyben a Kratochvil-féle csoportban összeesküvéssel vádolva bebörtönöztek, hogy címeiket Thurzó Béla kir. főmérnökkel (Budapest, IV., Vármegyeház, Államépítészeti hivatal) közölni szíveskedjenek.

Dicséret. A szegedi csendőrkerület parancsnoka *Abó Antal II., Holpert Antal, Biró Gergely, Nádas Jeremiás, Bucsi Zsigmond, Faragó Sándor, Serfőző Mihály, Bor Pál, Jerkovits Péter, Ille Sándor, Gáspár Ferenc és Bartha Mihály* tiszthelyetteseket a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, őrsüknek jó rendben való tartásáért, alárendeltjeiknek helyes és célirányos vezetése, nevelése és befolyásolásáért, *Szűcs István II.* törzsrőrmestert, *Kristály András* tiszthelyettest, *Hegedűs László* őrmestert, *Mikló Mihály* és *Takó Lajos* törzsrőrmestereket a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért, őrsparancsnokuknak hathatós támogatásáért, *Németh János II.* és *Agh Zsigmond* tiszthelyetteseket hosszabb csendőri szolgálati idejük alatt előbb a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért, utóbb mint irodai segéd munkásoknak, mindenkor nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal és szakértelemmel párosult működésükért, előjáróik hathatós támogatásáért, *Werli Márton* g-tiszthelyettesnek törzsgazdasági hivatali segéd munkási minőségben a gazdasági és számviteli szolgálat ellátása körül mindenkor kifejtett igen buzgó, pontos és igen eredményes tevékenységéért, *Galicza Mihály* g-tiszthelyettest különböző irodai alkalmazásban, de különösen törzsgazdasági hivatali segéd munkási minőségben tanúsított kötelességtudó, buzgó, pontos és igen eredményes tevékenységéért, *Pauli József*

Hegedűharmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzékét ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletes írt kézikönyvét

Fényképezőgépek

prizmás látszővek

6-12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb, nagy képes árjegyzékünket.

g.-tiszthelyettest gazdasági hivatali segéd munkási minőségben a gazdasági és számviteli szolgálat ellátása körül mindenkor kifejtett igen buzgó, pontos és igen eredményes tevékenységéért, *Pásztor Antal* g.-tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt mint a gazdasági hivatalhoz beosztott segéd munkás mindenkor nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontos sággal és eredményes tevékenységgel párosult közreműködéséért és előjáróinak hathatós támogatásáért, *Demes Sándor* tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában tanúsított igen buzgó és igen eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok, őrsének mintarendben tartásáért, előjáróinak minden tekintetben öntevékenyen megnyilvánult kiváló támogatásáért és igen jó magaviseletéért, végül *Simon Péter* II.-od oszt. altisztet 1912 szeptember 1., tehát immár közel 18 év óta a reáraháramló összes teendők sokszor igen nehéz viszonyok között kiváló szorgalommal, teljes odaadással és buzgalommal való ellátásáért, különösen a sokszorosító gépek körül végzett sokszor igen túlhalmozott és fárasztó, de mindazonáltal mindig pontos és lelkiismeretes munkateltjesítéséért, végül általában igen derék, megbízható, hazafias magatartásáért *dicsérő okirattal látta el*, míg *Veszélovski János* tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában tanúsított buzgó és eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok helyettes, őrsparancsnokának hathatós támogatásáért és jó magaviseletéért, *Kmettykó János* törzsrőrmestert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában tanúsított buzgó és eredményes tevékenységéért, a mezőhegyesi őrsön mint beosztott törzsrőrmester több éven át a mezőhegyesi állami birtokon, Nagymágocon és Bánkúton az udvari vadászatok alkalmával *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* magas személye körül teljesített kiváló szolgálatteltjesítéséért és jó magaviseletéért, *Pintér József* őrmestert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában tanúsított buzgó, eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok helyettes, őrsparancsnokának hathatós támogatásáért és jó magaviseletéért, végül *Fekete Mihály* II.-od oszt. altisztet 1922 szeptember 1. óta reáraháramló összes teendőknek kiváló szorgalommal, teljes odaadással és buzgalommal való ellátásáért, továbbá általában igen derék, hazafias magatartásáért nyilvánosan megdicsérte.

A miskolci csendőrkörület parancsnoka *Drávcz Vilmos* tiszthelyettest 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek helyesirányú nevelése és befolyásolásáért, valamint példás magaviseletéért, *Boros János* törzsrőrmestert 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint járőrvezetői minőségben fiatalabb bajtársainak jó példaadás útján, helyesirányú befolyásolásáért és jó magaviseletéért, *Eröss Károly* tiszthelyettest 16 évet, *Tepliczki Mihály* tiszthelyettest 16 évet, *vitéz Szikszay József* tiszthelyettest 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szorgalmáért, továbbá mint segédoktató, a próbacsendőrök kiképzése, nevelése és vezetése terén kifejtett jóeredményű tevékenységéért és példás magaviseletéért, *Hcrbszt Ferenc* őrmestert 7 évet

meghaladó csendőrségi szolgálata alatt 5 éven át a közbiztonsági szolgálatban, azóta pedig mint segédoktató, a próbacsendőrök nevelése, vezetése és kiképzése terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért és példás magaviseletéért, *Kiss Sándor* tiszthelyettest mint a körület segéd tisztségénél közel 7 év óta beosztott irodai segéd munkás, munkakörében mindenkor odaadó szorgalommal és igen jó összeredménnyel való működéséért és igen jó magaviseletéért, *Falticska Antal* tiszthelyettest 18 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint az utóbbi 5 év alatt a csendőrkörületi parancsnok ügyészenél beosztott irnok, ezen minőségben igen nagy szorgalommal és odaadással végzett eredményes tevékenységéért, valamint igen jó magaviseletéért, *Kecksméthly Sámuel* tiszthelyettest 9 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, különösen pedig osztály-, majd tanosztályirodai segéd munkási teendők végzése körül kifejtett kiválóan pontos, ügyes és lelkiismeretes szolgálatait, valamint példás magaviseletéért, *Plakinger Győző* tiszthelyettest 18 évet, *Farkas János* tiszthelyettest 18 évet, *Bálint Lajos* tiszthelyettest 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, különösen azonban mint osztályirodai segéd munkás, ezen munkakörében teljes odaadással és buzgalommal végzett eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért, *Orbán József*, *Bojtár András*, *Benedek Mihály*, *Dolinszki Sámuel*, *Laukó Márton* g.-tiszthelyetteseket és *Treitli László* törzsrőrmestert hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt különböző beosztásban, különösen pedig mint törzsgazdasági hivatali segéd munkások, teendőknek fáradhatatlan buzgalommal és szakértelemmel, igen jó eredménnyel való ellátásáért és példás magaviseletükért, *Széni János*, *Szabó Ferenc*, *Kohutics Tivadar* g.-tiszthelyetteseket és *Homér István* törzsrőrmestert hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt különböző beosztásban, különösen pedig mint osztálygazdasági hivatali segéd munkások, teendőknek fáradhatatlan buzgalommal és szakértelemmel, igen jó eredménnyel való ellátásáért és példás magaviseletükért, *Énekes József* tiszthelyettest 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, különösen azonban mint osztályirodai segéd munkás, ezen munkakörben teljes odaadással és buzgalommal végzett eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért *dicsérő okirattal látta el*, míg *Szintai Bálint* törzsrőrmestert 11 évet, *Göz Lajos*, *Javítás Károly* törzsrőrmestereket 10 évet, *vitéz Cseri Lajos* lov.-törzsrőrmestert 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működésükért, mint járőrvezetők, fiatalabb bajtársaiknak jó példát mutatva, azoknak helyesirányú befolyásolásáért és jó magaviseletükért, *Molnár Sándor János* lov.-törzsrőrmestert 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén köteleességtudással párosult buzgalommal teljesített eredményes működéséért és az utóbbi időben tanúsított jó magaviseletéért, *Diószegi József* I. lov.-őrmestert 7 évet, *Bogdán György* és *Harangi Mihály* lov.-őrmestert 6 évet, *Török Péter*, *Dankó Mátyás*, *Batki Ferenc*, *Bodolai Kálmán*, *Márkus József*, *Brindzár Demeter*, *Teleki Imre*, *Czéli János*, *Roskó István* gy.-őrmestereket 7 évet, *Polgár József*, *Herendovics Mihály*, *Darvas József* és *Szöllősi István* gy.-őrmestereket 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálata

FUCHS SÁNDOR

Csendőrségi és egyenruházati
felszerelési cikkek szaküzlete

BUDAPEST, VI, Gr. Zichy Jenő-u. 24.

Cégemnél a legjobb minőségű árút, legolcsóbb készpénzárban felár nélkül, a legkedvezőbb részletfizetésre vásárolhatja.

Árjegyzéket, szövetmintákat, legolcsóbb ármegjelöléssel kívánatra azonnal és teljes készséggel küldök.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA: 1895. KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ UCCÁ 5.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

TÖRV. V.

KATONAI ESŐKÖPENY gummizott kaki-szövetből, csuklyával **P 45**
KÖRGALLÉR minden hosszban csuklyával **P 50**
négy havi részletfizetésre is kaphatók
PANNONIA gummikereskedelmi Rt. Budapest VI., Andrássy-út 19. Tel. Aut. 268-54

tuk ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kötelességtudással párosult buzgalommal teljesített eredményes működésükért és jó magaviseletükért, *Pléh László* őrmestert 7 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett jó szolgálataikért, utóbbi időben pedig mint segédoktató a próbacsendőrök nevelése, vezetése és kiképzése terén kifejtett jóeredményű tevékenységéért és példás magaviseletéért nyilvánosan megdicsérte.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet a 4. nyomozó alosztályhoz beosztott *Vad István* tiszthelyettesnek, mert a hitelszövetkezet kárára kb. 591.957 pengő értékben elkövetett többrendbeli sikkasztás, csalás és okirathamisítás alkalmával, minden apró részletre kiterjedően, alaposan, lelkiismeretesen lefolytatott nyomozással lehetővé tette, hogy a kár egyrésze megtérült, elismerését és köszönétét nyilvánította.

Örsparancsnoki kinevezés. A budapesti csendőrkerület parancsnoka *Domokos Albert* tiszthelyettest örsparancsnokká nevezte ki.

Előléptek. A budapesti csendőrkerületben törzsőrmeesterre: *Sz. Nagy Pál, Gaál Béla II., Szabó András III., Kerekes János I., Bóti Imre és Fekete Ferenc* őrmesterek, őrmesterré: *Mikulka József, Barna Kálmán, Fehér János, Beck Sándor, Csipák József, Varga Mihály és K. Szabó Béla* csendőrök. A székesfehérvári csendőrkerületben törzsőrmeesterre: *Körn István* őrmester, őrmesterré: *Szilágyi Lajos, Bakos István, Pintér István, Kiss Pál, Nagy József III., Páncél Ádám, Horváth Nándor, Virger Imre, Reider József, Takács János V., Pap Kovács Sándor, Endrész Mihály, Reichart Ferenc, Nagy László, Csizmadia István, Süveg József, Váli Ferenc, Polczki Vendel és Bodó Imre* csendőrök. A debreceni csendőrkerületben törzsőrmeesterre: *Oláh Sándor, Paizs Sándor* (és *Szovák István* őrmesterek, őrmesterré: *Pakulár György, Sági Imre, Szabó József, Gazsi András, Cs. Szabó Imre, Halmi Gáspár, Weiner Gábor és Harmat András* csendőrök. A miskolci csendőrkerületben törzsőrmeesterre: *Kutlán Gyula* őrmester, őrmesterré: *Ragó Miklós, Bottka Lajos és Szabó Bálint* csendőrök.

Esküvő. *Pintér Marika* és *Árvay József* m. kir. csendőrszázados március 25-én tartják esküvőjüket Budapesten a belvárosi plébánia-templomban. Sürgőnycim: Pannónia-szálloda, Budapest.

Házasságot kötöttek. A budapesti csendőrkerületben *V. Nagy József* törzsőrmeester *Marsli Margittal* Abonyban, *Bodnár József* őrmester *Osváth Ilonával* Csengeren. A debreceni csendőrkerületben *Fodó István* törzsőrmeester *Radics Juliánnával* Debrecenben, *Létai János* törzsőrmeester *Farkas Jolánnal* Vas megyében, vitéz *Kalocsai János* törzsőrmeester *Gárdus Máriaival* Szatmárcsékén. A miskolci csendőrkerületben *Barsi Károly* törzsőrmeester *Stefán Irénnel* Bodvaszilason.

Melléklet. Mai számunkhoz mellékeljük a *Török A. és Tsa Bankház* r.-t. (Budapest IV., Szervita-tér 3.) kartonmellékletét.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomás-helyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikön” rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

L. A. Baja. Figyelmébe ajánljuk a Cs. L. 1926. évi folyamát, ebben az 1921-III. tc. gyakorlati magyarázatát magában foglaló terjedelmes cikket talál. A törvény 6. §-ára vonatkozó kérdésére a cikk szintén feleletet ad. Ha a cikk elolvasása után is vannak kétségei, újabb kérdésére szívesen adunk bővebb magyarázatot.

Szamosujvár. A cseh követség címe: Budapest, VI., Rózsá-utca 61. szám.

KERÉKPÁR, VARRÓGÉP,
RÁDIÓ, GRAMOFONOK, LEMEZEK

RÉSZLETRE!

GLOBUS—KOVÁCS JÓZSEF

BUDAPEST, VI. KER., PODMANICZKY-UTCA 1. SZ.

Nyugati p.-u. közelében. — Telefonszám: Aut 198-20.

PHILIPS és TELEFONGYÁRI vevőkészülékek, hangszórók, anódpótlók, töl-
tők-6-12-18 óra. Alkatrészek, felszerelések gummiárúk, szakszerű javítások

Ha megbízható és jó árut szállít

Hirdessen a Csendőrségi Lapokban!

Hirdetése feltétlenül eredményes lesz

Ibolya. A névváltoztatással kapcsolatban lapunk 1926. évi 1. számában „K. J. B.” jelige alatt részletes tájékoztatást közöltünk, lapozza fel az említett üzenetet. Természetesen csak a vezetéknevét megváltoztatásáról lehet szó, keresztnévet megváltoztatni nem lehet. Ami nálunk szokatlan név, az más népeknél nagyon is megszokott lehet, ha tehát a keresztnéve miatt csipkelődésben van része, mosolyogjon rajta. Iskolásgyerekekhez még illik az ilyesmivel való heccelődés, de meglett férfiak — mint a csendőrök — egymás keresztnévén csak nem akadnak fenn, legyen az a név akár Tóbiás is! Van nekünk Jakabunk is, mégse szégyenli érte magát. Sőt!

Imre csendőr, Óriszentpéter. Közösen egy csekkapon lehetőleg ne küldjenek előfizetési díjat, vagy ha mégis így küldik az összeget, akkor a csekkapon részletezzék, hogy a beküldött összeg kiknek az előfizetését fedezi.

Közeledik a veszély. Azt írja, hogy kórházban is megállapították, hogy tüdőcsúcsurutja van, de ahelyett, hogy a gyógykezeltetéséről gondoskodtak vagy egészségügyi szabadságra bocsátották volna, szolgálatképesnek nyilvánították és visszaküldötték az őrsre. Ha száz esztendővel ezelőtt kaptuk volna ezt a levelet, akkor talán el is hittük volna, ma azonban már csak csodálkozni tudunk rajta. Vagy az nem igaz, hogy ön komoly beteg, vagy pedig az nem, hogy betegem is szolgálatteljesítésre kényszerítik. A képzelt betegek száma talán a valóságos betegek számánál is nagyobb, a képzelt betegségek pedig egyedüli orvossága az, ha az orvos erélyesen hazaküldi az ilyen embereket dolgozni. Sokan még így is csökönyösen ragaszkodnak ahhoz, hogy ők betegek és zokon veszik az orvostól, ha az ezt nem hiszi el nekik. Lassankint aztán maguk is belátják, hogy nem betegek. Valószínűnek látjuk, hogy ön is ilyen képzelt beteg, de ha mégis beteg volna, jelentősen csak egész bátran újra beteget. A tüdőcsúcsurutot ma már biztosan meg tudják állapítani s ha egyszer megállapították, hogy van, akkor szolgálatteljesítésre nem kötelezik. Ámbár alig van olyan ember, aki enyhe tüdőcsúcsuruton ne ment volna keresztül anélkül, hogy ezt egyáltalában észrevette volna s miközben vígan portyázott, a baj el is múlt. De újra csak azt mondjuk, hogy ha betegek érzik magukat, menjen orvos vizsgálatra, ezt senki meg nem akadályozhatja. Ha aztán az orvosok újra csak azt állapítják meg, hogy szolgálatképes, akkor nincs is semmi baj s akkor természetesen ugorjon egyet örömeiben, ahelyett hogy az orvosokra haragszik, akik nem engedik betegnek lenni.

1873. sz. 1. A csendőrségi állami rendszerű altisztek státusában újabb rendezésre van kilátás, a részleteket azonban még nem ismerjük. Valószínű, hogy magasabb fokozatú állások is lesznek. 2. Egyelőre nincsen. 3. Erre sem számíthatnak.

N. K. becsület. Budapest, I., Mészáros-utca 14. sz.

Tavaszi. Két nő van őrsön. Az egyik a laktanyában lakik, a másik a községben bérelt magának lakást. A laktanyában lakónak van konyhakertje, másinak nincsen. Kérde: igazságos dolog-e ez? Hát az igazságos dolog-e, hogy az egyik embernek a fejetetőjére esik az eresről a cserép, a másinak pedig csak melléje? Aztán hogy némelyiknek dús a haja, más meg korán kopaszkodik. Hát hol itt az igazság? Ne gondolkodjék ilyen gyerekesen. Látott-e már két embert, akiknek azonosan alakulnak az életkörülményeik, még ha egy testületben szolgálnak is? Lesz majd idő, amikor önnek lesz konyhakertje és másnak nem. Akkor ugye, rendben lesz az igazság? Mert ez így szokott lenni.

Segéd-tiszt, Pécs. Vámkezelés alá tartozó gépjárművekre kell a Közlekedési Szabályzat 93. §-a 2. bekezdésében előírt táblát feltenni. Ezeknek a járműveknek a vámhatóságnál kell jelentkezniük.

Hargitta. A kpvj. honvédek is csak próbacsendőrnek vehetők fel, ha majd egyáltalában lesz felvétel, tisztekké azonban nem léphetnek elő. A csendőr g. tisztikar most kapott kiegészítést, belátható időn belül nem lesz újabb felvétel. A honvédségnél esetleg bejuthat, ezt majd annak idején szolgálati úton amúgy is megtudja.

Hegyalja. 1. Amíg az egészségügyi szabadságot az előjáró parancsnokság nem engedélyezte, addig elvileg a laktanyában köteles tartózkodni, a gyakorlat azonban az, hogy az őrsparancsnok már az orvosi bizonyítvány felterjesztésekor megengedi, hogy beteg eltávozzék oda, ahol a betegszabadságát tölteni fogja. A szabadság természetesen csak a valóságos megkezdés napjától számít. 2. Az elsőfokú rendőrhatalóságtól kell engedélyt kérnie az osztályparancsnokság útján a flóbertpuska tartására. Valószínű, hogy az engedélyt megkapja. Célbállozni csak olyan helyen szabad, ahol senkinek a testi épségét ezzel nem veszélyezteti. Akárhol tarthatja, ahol alkalmas helyet talál számára, elvégre nem titkolni való dolog, ha valakinek flóbertpuskája van.

Egy rablási eset nyomozása, Sajószentpéter. Nyomozásnak novella, novellának pedig — nyomozás. Közbeeső írásfaj nem lévén, nem közölhetjük. Intelligens, jó stílusa van, leírni is ügyesen tud, keressen erősebb témát, komolyabb esetet és írja le, valószínű, hogy jó lesz.

Bata János ny. őrmester, Abony. Nyugdíjas (kegydíjas) legénységi állományú egyének közül azoknak van féláru arcképes igazolványra igényjogosultságuk, akik a 21.170. eln. 39—1919. sz. és az 1920. évi 50.830/5—1920. sz. rendeletek értelmében — tekintet nélkül az előzőleg viselt rendfokozatra — őrmesteri vagy annál magasabb rendfokozatba minősítették át és ellátási díjaik is ennek megfelelően folyósítottak. Az aláírása szerint ön is ezek közé sorol. A Csendőrségi Közlöny 1927. évi 25. számában közzétett 97.469—VI. b. 1927. sz. B. m. körrendelet tanulmányozza át. Az őrsön szívesen megmutatják. A levelében talált 16 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük. Magánlevelet senkinek sem írunk.

Nbátany. Levele adatai szerint a Károly-csapatkereszt megilleti. Szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz terjessze fel az odaítélésre vonatkozó kérelmét. Hausmaninger Károly ny. tábornok címe: Köszög, Kayszál-utca 4. sz., Kuba Vilmos altanácsnok az 5. honvéd vegyes dandárparancsnokságnál Szegeden, Latzkovics Béla számv. főtisztviselő a m. kir. honvédelmi minisztérium 6/k. osztályában teljesít szolgálatot, Princzipál János volt tartalékos főhadnagy címe: Karcag, 2178. sz. Ezekről az uraktól ne arra vonatkozólag kérjen nyilatkozatot, hogy — amint ön írja — a Károly-csapatkeresztre be volt adva, mert erre nem fog emlékezni senki sem. Arra vonatkozólag kérjen nyilatkozatot, hogy a levelében említett időben legalább 3 hónapig arcvonalbeli szolgálatot teljesített. Elég, ha két ilyen nyilatkozatot megszerez, annak alapján a kérvényét már felterjesztheti.

Varga csendőr, Siófok. Sajnos, egyik sem szerepel a nyilvántartásban, illetve az utóbbi előfordul, de a címe ismeretlen. A volt legénységi bajtársaival keressen kapcsolatot, azok talán ismerik a keresettek címeit.

„KRONOSZ” óra és ékszerkereskedelmi Rt.

A Société Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co, Juillard et Cie Cortébert és La Chaux de Fonds Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 4. szám. 1. emelet, 2. ajtó.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél szolgálati óra gyanánt forgalomba hozott és **kütfőn bevált Phénix és Cortébert gyártmányú szolgálati-zsebórákat**, valamint **Luxor ébresztő órákat**.

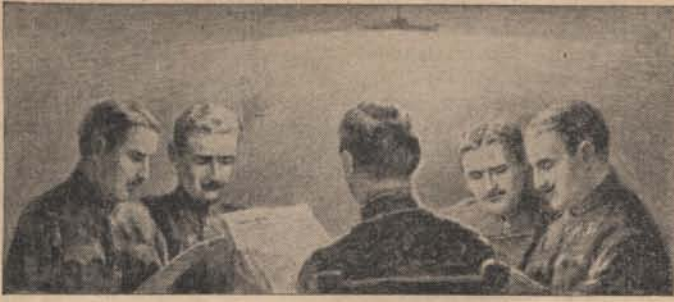
A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes. — Réktáron tart ezenkívül mindennemű arany-, ezüst- és ékszerát a legmérsékeltebb árakon és kívánatra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A Phénix és Cortébert órák valódi svájci gyártmányok, tiszta nikkelt tokban, 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengő** részletfizetéssel mindössze **30.— P-be** kerülnek

A Phénix és Cortébert órák fölötte állnak minden más hasonló gyártmányú óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódás mellett is a lehető legponosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak**.

A Luxor ébresztő német gyártmány csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — **24.— pengő**.

Megrendelő katonai parancsnokságokól számtalan elismerést és meglepedést nyilvánító levél bi. tokában van a cég.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

IRTA: BARÉNYI FERENC.

(9.)

— Igen kérem, — engedelmesskedett Balogh — nos, tessék elképzelni, nagyságos asszonyom, az én kellemetlen helyzetemet. Ott ülök a karosszékekben, s előttem vetkeződik... azaz, hogy öltözködik egy ismeretlen nő... bocsánat, hölgy...

— Milyen volt az a hölgy? — kérdezte Berta néni észrevehető idegességgel.

— Milyen? Hát ízlés dolga, nagyságos asszonyom, tetszik tudni — kertet szemérmes pirulással a rokonszenves fiatalember.

— Mégis, milyen volt? — nógatta Berta néni határozott feleletre.

— Hát kérem, nagyságos asszonyom, mint mondtam, ízlés dolga, kinek milyen tetszik. Ahogyan Petőfi mondotta: „Szép a szőke, szép a barna, mind a kettő szép, ha szép”.

— Szőke volt? — kérdezte Berta néni izgatottan.

— Nem, kérem, fekete volt...

— Ilyen nincs is a házban — mondotta Berta néni megnyugodva. — Talán csak álmodott a titkár úr valami fekete szépséggel...

— Dehogyan álmodtam, — felelte Balogh s ideges kezével végigsimította megszáradt haját. — Nem álmodtam én, nagyságos asszonyom, élő valóság volt. Hiszen mint a tűria támadt reám, mérgesen, mihelyt észrevettem. Sűrű fekete haja, mint a viharfelhő fenyegetően borzolódt és nagy kék szeme haragosan villámlott... Nagyságos asszonyom, kérem, úgy megijedtem, hogy azt se néztem, merre-hová, csak beugrottam a legközelebbi ajtón...

— Nem tudom, ki lehetett. Mindenesetre idegen. Talán Szilvia volt, a pópa leánya... Annak van koromfekete haja és szép nagy kék szeme. No sebj, — fejezte be Berta néni nekividámulva — hiszen nem tehetett róla, hogy véletlenül akaratlan nézője volt az ismeretlen hölgy öltözködésének, amit a hölgy mindenesetre otthon is elvégezhetett volna...

— Igen ám, de még nem mondtam el az egészet...

— Hát folytatása is volt? — csodálkozott Berta néni.

— Volt kérem, volt, — gyónt a rokonszenves fiatalember töredelmesen — volt folytatása, de a másik nővel... bocsánat, hölgygel; — az szőke volt...

— Szőke? — ismételte Berta néni rosszat sejtve.

— Igen, aranszőke a haja, ez már aztán igazán nagyon szép volt s ez is vetkeződött a tükör előtt...

Berta néni aggodalmasra vált arccal kérdezte: — Vetkeződött?! — Aztán ernyedten dőlt le a közelébe esett székbe. — De csak nem látta ruhátlanul?

— Nem, — felelte gyorsan Balogh, kinek figyelmét nem kerülte el Berta néni hangulatváltozása és felfokozódott érdeklődése. — Mielőtt még láthattam volna, pongyolát vetett magára.

Berta néni fellélezett, aggodalmas arca derülni kezdett:

— Nos, attól szaladt úgy meg a titkár úr, hogy meg sem állt volna, ha a mosóteknő nem kerül az útjába?

— Igen, nagyon megijedtem. Hát tessék elképzelni, nagyságos asszonyom ezt a roppant kényes és kellemetlen helyzetet, amibe én kerültem, s ártatlanul, kérem. Amikor becsattant az ajtó, s mögöttem tudtam a haragos, fekete nőt... bocsánat, hölgyet, megnyugodtam. De alig eszméltem, rám kiáltott a szőke nő... bocsánat... hölgy, és én úgy megrökönyödtem, hogy hová is kerültem. Kétségbeesésemben csak azt néztem, hogy merre menekülhetnék. Arra persze nem akartam, amerről bejöttem, mert ott a haragos, fekete nő... bocsánat... hölgy volt. Találtam még egy ajtót s azon ész nélkül kimenekültem, végigbotorkáltam a folyosón, ott a bádogsöbrökbe botlottam s a nagy zenekonától még jobban megijedtem. Hamar beugrottam az egyetlen ajtón...

— Egyenest a mosóteknőbe — kacagott Berta néni. Nevetve lassan felállt és barátságosan megveregette Balogh vállát: — Annyi baj legyen. A szőke, az az én leányom. Nem fog haragudni, ha elmondom neki, hogyan történt a dolog. A fekete, az idegen, valami látogató lehetett, azzal is majd eligazítom. Semmi baj, öcsémuram, felejtse el a dolgot. Tegyen aztán úgy, mintha semmi sem történt volna. Nem akarom, hogy ez a véletlen kaland a legcesekélyebb ímértékben is feszélyezze itt-tartózkodása alatt. Azt szeretném, hogy jól érezze magát öcsémuram minálunk. De most megyek, jó bőséges uzsonnát készítek, hogy kipótoljam az elmaradt ebédet. Hiszen már nagyon éhes lehet. Aztán siessen öcsémuram, ha rendbeszedte magát, jöjjön át a konyhába, onnan majd bevezetem az ebédlőbe, — mondotta elmenőben Berta néni és nevetve fűzte hozzá: — nehogy ismét valami kacér kalandba keveredjék...

— Balogh udvariasan hajlongva az ajtóig kísérte Berta nénit és aztán vigan füttyörészve szedte ki a kezét és a fésűt utitáskájából. Valami jóleső, nagy vidámság kerekedett még az elébb aggodalmasan szorongó lelkében; nagyon megörvendett, hogy az a haragos, fekete némben nem tartozik a házhoz és hogy az a szép szőke leány a házikisasszony. Leánya ennek! a kedves jó méninek.

Még nem tudta, hogy miért, de nagyon bült ennek a felfedezésnek és roppant nagy igyekezettel látott neki az öltözködésnek, hogy az uzsonnához méltón kicsinosítsa magát.

7.

Karácsony volt. A szeretet és az öröm ünnepe, s mégis olyan nagyon szomorú volt. A kis karácsonyfa apró gyertyái alig-alig pislákoltak, mintha félnének, hogy gyenge kis fényüket elnyeli a komor sötétség, mely a lelkeket borult. Mint fájdalmas könnyek hullottak a forró viaszcsseppek a kis fény sötétzöld tüleveleire.

A gyérvilágítású kis karácsonyfa alatt ketten ültek szótlanul. Két szomorúlelkű ember: Jolán és Venyige bácsi. Nem mertek egymásra nézni, nehogy hangosan sírva fakadjanak. Csak titokban törülgették a szemükből egyre-másra pergő könnyeket, azzal a lelkiüket áltató hittel, hogy a másik nem látta meg.

Venyige bácsi búnak eresztette dereshajú fejét; még a pipa sem ízlett, azt is félretolta. Aggódva pillantott Jolánra, aki némán meredt maga elé. Talán nincs is a világon annyi szomorúság, amennyi most ezekben a szép kék szemekben vonaglott. Ó, mit adna egy cseppnyi örömről, egy szemernyi boldogságról, hogy ne felhőzze be a bánat e drága szemek kék egét!

— Ez hát a jóbarát, a hős, az óriás, — gondolta Venyige bácsi keserű fájdalommal. — Hónapok óta nem adott életjelt, nem írt egy sort sem. Hát hogy lehet az? Hiszen szeretete őket, hát már elfelejtette volna azokat, akik őt szeretik! Noha annak idején őva intette Jolánt, hogy ne szeressen belé és még gondolatban sem számított arra, hogy Gál Imre Jolánt elvegye feleségül, — mégis, hogy egy szó nélkül, így forduljon el tőlük, azt igazán nem gondolta. A barátjuk, a hős, az óriás... Az emberóriás talán kinőtt az ő kicsinyes

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 7. (Félelelt).

Állandóan dús választék: kész női-, férfi- és gyermekfelsőkatokban, férfi- és gyermeköltönyökben, bel- és külföldi szövetekben, selyem-, mosó-, és vászonáruban, szőrmében, szőnyegekben, kötött-szövött áruban, ágy- és asztalneműekben, paplanokban, takaróknak, női és férfi fehérneműekben, stb., stb. **Tavaszi divatáruban rendkívül dús választék!** Kedvező fizetési feltételek! Telefon: Aut. 132-96.

Arumintákat és egyes ruhadarabokat megtekintésre készséggel küldünk. — Vidéki megrendeléseket aznap ellintőzünk! —

viszonyaiból. Lehet, de akkor is szólhatna, vagy írhatna legalább egy sort, hogy szegény Jolán ne sírja ki a szemét. Mihez kezdjen nagy kétségbeesésében ezzel a szegény gyermekkel?

Homloka hüvös érintésére rezzent fel Venyige bácsi; Jolán homlokán csókolt: — Menjünk aludni apus, jó éjszaka-kát...

— Jú éjszakát, kis lányom...

Hangtalanul, csendesen tette be Jolán maga után az ajtót. Kis szobájának meghitt csendjében aztán elemi erővel sírt fel belőle a zokogás... Nem bírt már óriásira nőtt lelki fájdalmával, csukló zokogással vonaglott az ágyon. Eddig napról-napra áltatta, hitegette magát, várt türelemmel, csodálatosan bizó reménységgel... De még most se, még karácsonyra sem küldött egy sor írást...

Idegesen felkapta összeborzolódtott szőke fejét: — Karácsonyra... — Felugrott és a szekrényéhez futott: — Karácsonyra... — Kapkodva húzta ki a fiókot: — Karácsonyra... — az volt abba a névtelen levélbe beleírva, hogy karácsonyra lesz a Gál Imre kézfogója... De hol a levél?... — Lázás izgatottsággal turkált a sok szalag, csipke, tarka lim-lom között. Végre megtalálta, amit keresett, a Szilviától kapott ármányos névtelen levelet. Keserű diadallal vitte az ágyához; egyik lábát a másik alá húzta, úgy ült le az ágyra. Kivette a levelet a borítékból és újra elolvasta. Igen, jól emlékezett, itt van, karácsonykor lesz az eljegyzése... — Bús lemondással engedte le a kezét s a levél zörge hullt le a padlóra...

Elgondolkozott és ekkor eszébejutott, hogy amikor ezt az ármányos levelet megkapta, akkor hosszú, könnyes tépelődés után elhatározta, hogy nem áll a Gál Imre útjába, nem cölönköli magát hozzá, de azért szeretni fogja mindhalálig... Akkor úgy vélekedett, hogy a leghelyesebben cselekszik, ha nem küldi el Gál Imrének a névtelen levelet.

Ugyan — de ezt pirulva vallotta be most önmagának, — akkor azért határozott így, mert akkor még remélte, hogy hát-ha... De most már nem lenne értelme, hogy tovább is magánál tartsa az álarcosan rágalmaszó levelet. Mit csináljon vele? Mégis, akárhogy is van a dolog, ha mint „testvérke” továbbra is őszintén akar viselkedni Gál Imrével szemben, úgy el kell, hogy küldje a levelet neki. Hadd lássa és tudjon róla, hátha még szövődik ellene valami ármány.

Gyors elszánnással, hamar írta meg levelét, melyben igyekezett teljesen tárgyilagosan írni.

„Kedves Imre!

Három hónapja, hogy ezt a névtelen levelet kaptam. Nem tudom, hogy ki és hogyan tudta meg a címemet, sem azt, hogy kinek mi érdeke lehetett, hogy engem a Maga viselt dolgairól tájékoztasson. Eleinte nem küldtem el Magának, mert gondoltam, hogy Maga fog nekünk írni arról, ami ebben a levélben meg van írva, s akkor a válasszal el fogom küldeni. De hát nem írt már hónapok óta s ezért én azt gondolom, hogy nem lehetek tovább őrzője ennek a levélnek, mely elvégre most már csak Magát érdekli.

Ha úgy lenne, mint ahogy a levélben meg van írva, hogy most van a kézfogója, úgy fogadja ehhez legjobb szerencsekívánatainkat.

Szívélyesen üdvözlí
Jolán.”

Amikor Gizi ezt a levelet pár nap múlva a postaszakból kiszedte, mellette ült Balogh, a postatitkár, aki a hosszúra nyújtott hivatalvizsgálat után most már másodszor járt Giziéknél látogatóban.

— Eppen jókor jön a szép őrmester, — mondotta Gizi az ablakon kitekintve, hol Gál Imrét látta a posta felé közeledni, — levelet kapott.

— Gyakran jár ide ez a szép őrmester? — kérdezte szemrehányó megállapításként Balogh, s hogy idegességét elpalástolja, rágyújtott.

— Gyakran? Hát elég gyakran, — felelte különös mosollyal Gizi. — A csendőrök szomszédaink s azért sürűbben járnak át hozzánk, nemcsak amikor postát hoznak vagy visznek. Édesanyám nagyobb biztonságban érzi magát, ha csendőrt lát maga körül. De szeretjük is a kakastollas vitézeket; boldogult édesapám főszolgabíró volt, tőle örököltük a hagyományos csendőrszeretetet. A mi csendőrszünk különben is nagyon jó, nincsen köztük egyetlen egy kivetni való se. Mind nagyon derék emberek ezek a csendőrök, illedelmes, jómodorúak. Higgye meg, hogy a legjobb társaságban is megállanak a helyüket.

— Hm, igen — hümmögött Balogh szárazon — hiszen a mi csendőrségünk világírú.

— Úgy van — bólintott rá Gizi — nagyszerű emberek.

— Ez... ez a szép őrmester különösen... — jegyezte meg éllel Balogh. Azt akarta mondani, hogy Gál Imre különösen gyakran jön át a postára.

De Gizi másra értette: — Igen, a szép őrmester különösen, ő a legkülönb közöttük. Egyébként csak most, újesztendő után nevezték ki őrmesterre, eddig csak őrsvezető volt.

(Folytatjuk.)

Hogyan segítsünk egymáson?

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

Az ákosfalvai őrsparancsnokhelyettes az őrs otthonlövő 4 főnyi legénységének március 18-án 15 óra 15 perckor a legénységi szobában parancsokat olvas fel. Csenget a telefon. Őrsparancsnokhelyettes a telefonhoz megy és felveszi Bélapusztá intézőjének közlését, mely szerint a Gulyáskútnál két csendőr és öt polgári ruhában levő egyén lövöldöz egymásra. Szál tiszthelyettes még kérdezősködni akar, de ebben a pillanatban megszakad a távbeszélő összeköttetés.

Őrsparancsnokhelyettes azonnal riadót rendel el, utána a felszerelt legénységet a falu D-i kijáratához vezeti s ott a következőket parancsolja:

„Két csendőr és öt felfegyverzett polgári egyén Gulyáskútnál egymásra lövöldöz. A polgári egyének valószínűleg a mi falunk felé menekülnek, ezt meg kell akadályoznunk. 1-es és 2-es itt maradnak és lezárják ezt az utat, én a 4-es és 5-sel a Sáros-utat zárom le. Végeztem!”

1. és 2. csendőr a parancs értelmében a falu déli szegélyének a vonalában az úttesten feláll, a többi csendőr őrsparancsnokhelyettes vezetése alatt a falu K-i szegélye mentén a Sáros-útra megy s ott ugyanúgy cselekszik.

Kevés várakozás után élénk puskatűzet hallanak, amely feléjük mindjobban közeledik, de a küzdőket nem látják.

16 óra 30 perckor a Sáros-úton álló csendőrök egyike megjegyzi, hogy az egyik fél már a dombélen levő bokorcsoport

BUTORHITEL

ÚJ ALAPON,

készpénzárban, 18 havi részletfizetésre. Ezen rendkívüli fizetési kedvezményt vidéki vevőknek is megadom. Sándor Ignác bútor-áruháza Budapesti, VI., Dessozffy-utca 18-20. Vilmos császár-út és Nagymező-u. között (saját házában) 2-es és 10-es villamos megálló.

BUTOR részleteire 0 Budapest 3.

olcsón VI., 0-utca
Postások és rendőrség szállítója.

BUTORT ÖN IS

olcsó, áron vásárolhat
10-15-20 havi hitelre

TOMORY és TSA bútoráruházában,
IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térenél). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Bútor 20 havi

RÉSZLETRE,

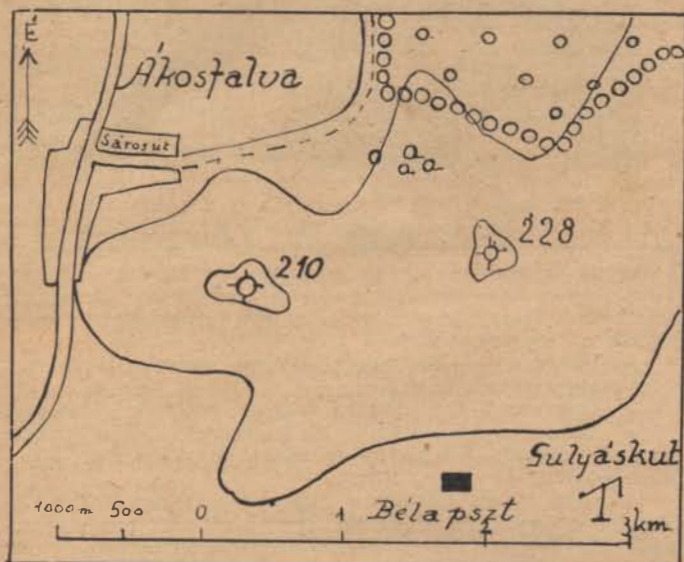
NEMZETI BÚTORHÁZ

előleg nélkül

Dohány-utca 46. (Klauzál-u. sarok)

D-i szegélyéről tüzel s rögtön ezután két embert is lát a bokroktól az erdősarok felé futni. Ezt őrsparancsnokhelyettesnek jelenti.

Őrsparancsnokhelyettes vezényli: „Tölteni! Tölts! Csátartúz! a bokorcsoporttól az erdősarokhoz futó alakok, 1000!”

A tüzelésre az alakok eltűnnek. Őrsparancsnokhelyettes kevés várakozás után előrenyomul addig, ahol az alakokat látták, de mert sem ott, sem pedig a környéken az ellenszögölöket vagy a csendőröket nem látják, összes legénységének elrendeli az őrsre való bevonulást, ahonnan aztán az előírt jelentéseket megteszi.

Kérdés: Milyen hibákat követett el a jelen esetben az őrsparancsnokhelyettes és az őrs legénysége? Le kell írni, hogy mi lett volna a helyes eljárás és melyek lettek volna a helyes parancsok. Megfejtést csak a csendőrség legénységi állományú egyéneitől fogadunk el. A helyes megfejtők között egy értékes levéltárcát sorsolunk ki. Beküldési határidő április 10., az eredményt az április 20-i számunkban fogjuk közölni.

Megfejtés.

A folyó évi 6. számunkban közölt „Távolsági kimutatás”-pályázatunk megfejtése:

A megfejtés többféle lehetősége közül egyik helyes megfejtést alább közöljük:

I. számú őrzárát.

1. Belénfalva		km.
2. Mohipuszt		2 km.
11. Bengő-komp		6.2 km.
13. Itatóház		2.5 km.
5. Sanilak		4.3 km.
7. Ák község		6.2 km.

Összesen 21.2 km.

10. Zabilak		2.3 km.
9. Borongó-tanya		4.2 km.
8. Cigánytelep		4.3 km.
1. Belénfalva		4.5 km.

Összesen 36.5 km.

Ezen távolság után illetékes .. 28 ó. 30 p.

Hozzáadva a tereptárgyak leportyázására szükséges időt, és pedig

Ák község .. 1 ó. 30 p.

Az őrzárát tartama 30 óra.

II. számú őrzárát.

1. Belénfalva		km.
6. Mongoltó		8.5 km.
14. Rendház		4.8 km.
7. Ák község		7.8 km.

Összesen 21.1 km.

4. Árendásház		3.4 km.
3. Aszalványos		3 km.
12. Soky-tanya		5.6 km.
1. Belénfalva		3.2 km.

Összesen 36.3 km.

Ez után a távolság után illetékes .. 28 óra.

Hozzáadva a tereptárgyak leportyázására szükséges időt, és pedig Aszalványos (30 p.), Ák község (1 ó. 30 p.) .. 2 óra

Az őrzárát tartama 30 óra.

Ha tehát a járőrök egyidőben indulnak el, az I. számú őrzárátba induló járőrnek 21.2 km-t, a II. számú őrzárátba induló járőrnek pedig 21.1 km-t kell Ák községig portyáznia.

A két járőr tehát majdnem egyidőben érkezik Ák községbe s így megbeszélésre legalább egy óra rendelkezésükre áll.

Helyesen fejtették meg a következők:

Pál Sámuel th. (Zalaegerszeg), Csobor Ferenc őrm. (Rózsaszentmárton), Kelemen János őrm. (Csanádpalota), Gálos János th. (Zalaegerszeg), Kovács György II. őrm. (Marcali), Koncz István th. (Kenderes), Nagy István VII. őrm. (Kövágószőlős), Herczeg István őrm. (Kövágószőlős), Láng Gusztáv csendőr (Pétervására), Szliffa József csendőr (Pétervására), Apostol Lajos őrm. (Sárospatak), Kurits Ferenc őrm. (Tokodaltáró), Gál József őrm. (Felsőszőlő), Vasvári István csendőr (Elek), Zsugonits József th. (Nyergesújfalu), Tilhof Rafael őrm. (Kisláng), Balázs Imre csendőr (Hévízszentandrás), Kovács Imre tőrm. (Budapest), Liska Vilmos tőrm. (Balatonföldvár), Bacsonyi Jenő őrm. (Biharkeresztes), Vincze Rezső csendőr (Tata), Kolozsváry Gyula th. (Szombathely), Erdélyi János őrm. (Bodajk), Kovács Mihály csendőr (Szeged), Balázs János csendőr (Érsekvadkert), Lajer János őrm. (Vasvár), Révész Ferenc csendőr (Somogysszentmiklós), Nozsár Lajos csendőr (Bőnyérétalaj), Hegedűs őrm. (Csákvár), Tömegi őrm. (Hódmezővásárhely—Központ), Hozleiter István csendőr (Kölesd), Mikita Zoltán őrm. (Kiskunlacháza), Hamza Gábor őrm. (Berettyóújfalu), Juhász Gábor őrm. (Győrszentiván).

A többi megfejtést figyelembe nem vehettük, mert a két őrzárátban azonos tereptárgyak is szerepeltek, pedig a pályázat értelmében különböző tereptárgyak portyázására kellett a járőröket kivezélni.

Ugyancsak nem vettük figyelembe azoknak a munkáját sem, akik egymásról másolták le a megoldást s így csendőrhöz nem illő módon akartak a pályázatban résztvenni.

A teljes borotválókészletet a szerkesztőségünkben megajándékozott sorsolás során Apostol Lajos őrmester (Sárospatak) nyerte meg, akinek azt egyidejűleg postán elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

Közgazdálkodásokban és magánháztartásokban

a jó kávé nélkülözhetetlen

— Ujból szállítjuk a békebeli eredeti 3 és 5 kilós plombált zsákokban. —

3 kg. SOERARAJA kávékeverék ára P 23.— — 5 kg. SOERARAJA kávékeverék P 38.—

Költségmentesen leszállítva, ingyen csomagolásban, kívánatra 3 havi részllízletre.

Kérje ingyen érzégyékünkkel összes gyarmatárunka.

FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF-TÉR 5.